

SIMPOZION NAȚIONAL

**INOVAȚIE ȘI
PERFORMANȚĂ
ÎN EDUCAȚIE**

Spre o școală fără bullying:
Strategii de intervenție și modele
de bune practici

ISSN - 2784 - 0166

ISSN - L 2784 - 0166

Nr.30 Februarie 2026

S.C. Offset S.R.L.

B-dul 1Mai, Nr.33A, Bl.PF7, Sc.A, Ap.11

Constanța

Tel: 0784.835951

Email: office@academiaabc.ro

revista@academiaabc.ro

simpozion@academiaabc.ro

proiect@academiaabc.ro

Website: academiaabc.ro

LUCRĂRILE SIMPOZIONULUI NAȚIONAL „INOVAȚIE ȘI PERFORMANȚĂ ÎN
EDUCAȚIE” / NR. 30 / FEBRUARIE 2026

Spre o școală fără bullying: Strategii de intervenție și
modele de bune practici

Editor: Secuiu Eugen

Redactor: prof. Secuiu Elena

**AUTORII ÎȘI ASUMĂ ÎNTREAGA RESPONSABILITATE
PENTRU CONȚINUTUL MATERIALELOR PUBLICATE !**

COLECTIVUL DE REDACȚIE

Caraman(căs. Cojocca) Andreea-Alexandra Școala Gimnazială Nr.2 Ciocârlia de Sus	Prof. Gărăiman Georgeta, Liceul Tehnologic „Dimitrie Dima”
Prof. Antoci Minodora-Cristina Liceul Teoretic “Vasile Alecsandri”, Săbăoani	Herbei Corina Elena, Școala Gimnazială “I.D. Sirbu” Petrila, Jud. Hunedoara
Badea Maria Camelia Prof.Înv.Primar Școala Gimnaziala. „Traian”, Craiova,Dolj	Istvanovicz Carla Prof. Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu” Oradea
Profesor Barta Mihaela-Roxana Liceul Teoretic Dumitru Tăuțan, Florești	Profesor în educație timpurie Iuhos Ildikó și Tofan Enikő Grădinița cu Program Prolungit ”Arici Pogonici” Structura 1 Gherla, județul Cluj
Profesor Elena Constantina Bănescu Școala Gimnazială Grigore Rădulescu Bezdead	Nicu Elena-Karina Școala Gimnazială “Mircea Eliade” Craiova
Prof. Nicoleta Bănică Liceul Tehnologic "Nicolae Titulescu" Însurăței	Prof. Lilof Alexandru - Bogdan Liceul Tehnologic „Nicolae Titulescu”, Însurăței, județul Brăila
CĂLBOREAN ANA, LICEUL „AUGUST TREBONIU LAURIAN”, AGNITA	Prof. Manea Cosmin, Școala Gimnazială „Ion Minulescu” Pitești
CIUBOTARIU ANCUȚA SIMONA COLEGIUL TEHNIC „LAȚCU VODĂ” SIRET	Elena Marc Profesor Liceul Teoretic « Mircea Eliade » Galați
Costin Iulia Alexandra Școala Gimnazială „Augustin Buzura” Copalnic- Mănăstur	Prof.Luminița Mocanu, Colegiul Național ”Nicolae Bălcescu” Brăila
Prof. Cirstoi Livia Școala Gimnazială ”George Emil Palade”, Buzău	Înv. Luminița Nanea, Liceul „Ștefan D. Luchian” Ștefănești, Botoșani
Prof. Drăgăescu Simona Mariana, Școala Gimnazială Mănești, județul Dâmbovița	Badiu Oana – Claudia Prof. Colegiul Național „Decebal” Deva
înv. Petre Elena Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Galați	Ilie Oberșterescu-Hărșian Profesor la Liceul de Artă „Ion Vidu” Timișoara
Prof. înv. Primar Fanea Ramona , Șc. Gim. ”George Emil Palade”	Oberșterescu-Hărșian Roxana profesor la Liceul de Artă „Ion Vidu”Timișoara
prof. educație timpurie Fodor Adina Claudia Grădinița cu program prelungit nr.53 Oradea	Onea Nicoleta-Maria, profesor de Fizică, Liceul Tehnologic „Al. Domșa,, Alba-Iulia
Profesor Groparu Florentina-Adriana Liceul Tehnologic ”Tudor Vladimirescu”, jud. Galați	Prof. înv. primar Radu Daniela, Școala Gimnazială Mănești

Profesor Răileanu Mihaela, Liceul de Artă "Ștefan Luchian" Botoșani	PROFESOR : SAVU IULIA-DIANA ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR 4 RM.VÂLCEA
Prof.înv.primar Samson Dorina Școala Gimnazială,Comuna Urecheni, Județul Neamț	Simionov Luiza-Coralia Prof. logoped Grădinița Specială pentru Hipoacuzici Nr.65
Stan Iuliana Georgeta Liceul „Horea, Cloșca și Crișan” Abrud	Profesor Săvoiu Radu-Florin Școala Gimnazială Râzvad, jud.Dâmbovița
Avram Mariana Colegiul Național "Mihai Eminescu" Petroșani, Jud. Hunedoara	

Cuprins

Școala fără bullying Strategii de intervenție	10
Autor: Caraman(căs. Cojocca) Andreea-Alexandra	
Școala Gimnazială Nr.2 Ciocârlia de Sus	
PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR.....	13
Prof. Antoci Minodora-Cristina	
Liceul Teoretic "Vasile Alecsandri", Săbăoani	
PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ȘCOLARE	16
Badea Maria Camelia Prof.Înv.Primar	
Școala Gimnaziala. „Traian”, Craiova,Dolj	
Educația în echipă: când familia și școala construiesc împreună viitorul copilului	20
Profesor Barta Mihaela-Roxana Liceul Teoretic <i>Dumitru Tăușan</i> , Florești	
EDUCAȚIA PENTRU DREPTURI ÎNTRE INOVAȚIE ȘI CREATIVITATE	23
Profesor Elena Constantina Bănescu	
Școala Gimnazială Grigore Rădulescu Bezdead	
L'image, document authentique visuel.....	27
Prof. Nicoleta Bănică	
Liceul Tehnologic "Nicolae Titulescu" Însurăței	
Avantajele și dezavantajele integrării tehnologiilor digitale în educație	29
CĂLBOREAN ANA,	
LICEUL „AUGUST TREBONIU LAURIAN”, AGNITA	
PREVENIREA ȘI COMBATERE BULLYINGULUI FAȚĂ DE ELEVII CU CES	31
Autor: CIUBOTARIU ANCUȚA SIMONA	
Școala: COLEGIUL TEHNIC „LAȚCU VODĂ” SIRET	
Avantajele Proiectării Didactice.....	35
Autor: Costin Iulia Alexandra	
Prof: Școala Gimnazială „Augustin Buzura” Copalnic-Mănăștur	

Arta ca Terapie: expresia de sine și nevoile speciale în educația artistică	37
Prof. Cîrstoi Livia	
Școala Gimnazială "George Emil Palade", Buzău	
Școala fără bullying – un loc unde fiecare elev contează	41
Prof. Drăgăescu Simona Mariana,	
Școala Gimnazială Mănești, județul Dâmbovița	
Arhitectura alfabetizării emoționale: Strategii și practici de autoreglare	44
înv. Petre Elena	
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Galați	
Studiu privind impactul alfabetizării emoționale prin storytelling în prevenirea bullying-ului la clasa I	47
înv. Petre Elena	
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Galați	
Strategii de gestionare a bullyingului la clasă în ciclul primar	49
Prof. inv. Primar Fanea Ramona ,	
Șc. Gim. "George Emil Palade"	
“În așteptarea lui Moș Crăciun” (serbare grupa mijlocie).....	52
Autor: prof. educație timpurie Fodor Adina Claudia	
Grădinița cu program prelungit nr.53 Oradea	
Prevenirea bullyingului și încurajarea comunicării asertive între elevi prin utilizarea metodelor activ-participative la disciplina matematică	56
Profesor Groparu Florentina-Adriana	
Liceul Tehnologic "Tudor Vladimirescu", jud. Galați	
Educația contemporană între tradiție pedagogică și modernitate	60
Prof. Gărăiman Georgeta,	
Liceul Tehnologic „Dimitrie Dima”	

Combaterea bullying-ului verbal în școală. Strategii de intervenție și modele de bune practici.....	62
Autori: ¹ Herbei Corina Elena, ² Avram Mariana	
¹ Prof. inv. primar Școala Gimnazială "I.D. Sirbu" Petrița, Jud. Hunedoara	
² Prof. inv. primar Colegiul Național "Mihai Eminescu" Petroșani, Jud. Hunedoara	
Intervenție educațională timpurie pentru prevenirea comportamentelor de tip bullying la clasa pregătitoare – studiu de caz -	66
Autor: Istvanovicz Carla	
Prof. Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu” Oradea	
Activitate extracurriculară La ferma lui Andrei – Activitate outdoor.....	70
Autor: Profesor în educație timpurie	
Iuhos Ildikó și Tofan Enikő	
Grădinița cu Program Prelungit "Arici Pogonici"	
Structura 1 Gherla, județul Cluj	
BULLYING-UL: O BOALĂ CARE POATE FI TRATATĂ.....	74
Autor: Nicu Elena-Karina	
Școala de proveniență: Școala Gimnazială "Mircea Eliade" Craiova	
Joc, analiză și tehnologie: abordări interactive la ora de limba și literatura română	78
Prof. Lilof Alexandru - Bogdan	
Liceul Tehnologic „Nicolae Titulescu”, Însurăței, județul Brăila	
Management educațional și leadership: competențe esențiale ale directorului de școală	81
Prof. Lilof Alexandru - Bogdan	
Liceul Tehnologic „Nicolae Titulescu”, Însurăței, județul Brăila	
PERSPECTIVE CONTEMPORANE, METODE ȘI IMPACT ASUPRA ÎNVĂȚĂRII MATEMATICII (STUDIUL DE SPECIALITATE)	84
Prof. Manea Cosmin,	
Școala Gimnazială „Ion Minulescu” Pitești	

STUDIUL DE CAZ PRIVIND IMPACTUL INTELIGENȚEI ARTIFICIALE ASUPRA PROCESULUI EDUCAȚIONAL	87
Prof. Manea Cosmin, Școala Gimnazială „Ion Minulescu” Pitești	
La question de la subjectivité en évaluation scolaire	90
Autor : Elena Marc Profesor Liceul Teoretic « Mircea Eliade » Galați	
„Elevii în siguranță: Modele de bune practici pentru o școală fără bullying”	93
Prof.Luminița Mocanu, Colegiul Național ”Nicolae Bălcescu” Brăila	
Reconfigurarea practicilor educaționale în învățământul primar din România prin inovație, reflecție pedagogică și adaptare la realitățile unei lumi în schimbare.....	96
Înv. Luminița Nanea, Liceul „Ștefan D. Luchian” Ștefănești, Botoșani	
Bullying-ul în mediul școlar – reflecții literare și realități actuale	99
Autor: Badiu Oana – Claudia Prof. Colegiul Național „Decebal” Deva	
Bullyingul școlar – strategii de intervenție	101
Autor: Ilie Oberșterescu-Hărșian Profesor la Liceul de Artă „Ion Vidu” Timișoara	
Bullyingul școlar la nivelul liceenilor și strategii de intervenție.....	103
Autor: Oberșterescu-Hărșian Roxana profesor la Liceul de Artă „Ion Vidu” Timișoara	
Promovarea educației deschise și a resurselor educaționale libere	108
Onea Nicoleta-Maria, profesor de Fizică, Liceul Tehnologic „Al. Domșa,, Alba-Iulia	

GESTIONAREA CONFLICTELOR ÎN MEDIUL ȘCOLAR.....	112
Prof. inv. primar Radu Daniela, Școala Gimnazială Mănești	
Biologia între cunoaștere și responsabilitate	114
Profesor Răileanu Mihaela, Liceul de Artă "Ștefan Luchian" Botoșani	
Direcții moderne de dezvoltare în educație.....	116
Prof.inv.primar Samson Dorina Școala Gimnazială,Comuna Urecheni, Județul Neamț	
Fenomenul de bullying. Forme și strategii de reducere	118
Prof.inv.primar Samson Dorina Școala Gimnazială,Comuna Urecheni, Județul Neamț	
STRATEGII DE INTERVENȚIE.....	122
PROFESOR : SAVU IULIA-DIANA ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR 4 RM.VÂLCEA	
Antrenarea aparatului fonoarticulator, baza impostării și emiterii corecte a sunetelor.....	125
Autor: Simionov Luiza-Coralia Prof. logoped Grădinița Specială pentru Hipoacuzici Nr.65	
Program de prevenirea a bullyingului.....	131
Autor: Simionov Luiza-Coralia Prof. logoped Grădinița Specială pentru Hipoacuzici Nr.65	
Secvență de lecție – Despre bullying	138
Stan Iuliana Georgeta Liceul „Horea, Cloșca și Crișan” Abrud	
Fișă activitate „ Copacul Bunătății”	141
Profesor Săvoiu Radu-Florin Școala Gimnazială Răzvad, jud.Dâmbovița	

Școala fără bullying Strategii de intervenție

Autor: Caraman(căs. Cojocea) Andreea-Alexandra

Școala Gimnazială Nr.2 Ciocârlia de Sus

În ultimii ani, fenomenul bullying-ului a devenit una dintre cele mai mari provocări ale mediului educațional. Școala, locul în care copilul ar trebui să se simtă în siguranță, acceptat și valorizat, poate deveni uneori spațiul în care apar conflicte, excluderi sau comportamente agresive repetate. Construirea unei școli fără bullying nu mai este doar un ideal pedagogic, ci o necesitate educațională și socială.

Specialiștii în educație subliniază că prevenirea violenței școlare trebuie să înceapă cu dezvoltarea inteligenței emoționale. Conform lui Daniel Goleman, „abilitatea de a recunoaște și gestiona emoțiile este esențială pentru relațiile sănătoase și pentru succesul personal”. În mediul școlar, această idee se traduce prin programe de dezvoltare socio-emoțională și activități care cultivă empatia și respectul reciproc.

Înțelegerea fenomenului bullying

Conceptul modern de bullying a fost fundamentat științific de cercetătorul norvegian Dan Olweus, care definea bullying-ul ca fiind un comportament agresiv repetat, manifestat într-un context de dezechilibru de putere. Studiile sale au demonstrat că intervenția timpurie reduce semnificativ efectele negative asupra dezvoltării copilului.

Efectele bullying-ului pot include:

- scăderea stimei de sine;
- anxietate și izolare socială;
- rezultate școlare slabe;
- dificultăți de integrare în grup.

Organizații internaționale precum UNESCO atrag atenția că mediul școlar sigur este o condiție esențială pentru învățare eficientă și dezvoltare armonioasă.

Strategii eficiente de intervenție

1. Climat educațional bazat pe respect

Profesorul stabilește reguli clare, aplicate consecvent, dar și relații bazate pe încredere și dialog.

2. Educația socio-emoțională

Activități utile:

- jurnalul emoțiilor;
- jocuri de rol pentru rezolvarea conflictelor;
- cercuri de discuții despre relații și prietenie.

3. Intervenția rapidă și echilibrată

Este important ca profesorul să corecteze comportamentul, nu să eticheteze copilul.

4. Parteneriatul școală–familie–autorități

Colaborarea constantă cu părinții și autoritățile locale, ajută la prevenirea escaladării conflictelor.

Modele de bune practici

Clasa prietenoasă

Activități de cunoaștere și cooperare pentru dezvoltarea sentimentului de apartenență.

Proiecte educaționale despre respect și diversitate

Elevii învață să accepte diferențele și să aprecieze unicitatea fiecărei persoane.

Ziua anti-bullying

Include:

- teatru educațional;
- ateliere de empatie;
- expoziții tematice;
- dezbateri ghidate.

Cutia încrederii

Elevii pot semna anonim situații de conflict sau disconfort.

Rolul profesorului – model educațional

Profesorul modelează comportamente prin:

- comunicare respectuoasă;
- gestionarea calmă a conflictelor;
- încurajarea cooperării.

După cum subliniază literatura pedagogică modernă, climatul pozitiv al clasei influențează direct motivația și rezultatele școlare.

O școală fără bullying se construiește prin educație, empatie și colaborare. Atunci când elevii se simt ascultați și respectați, comportamentele agresive scad semnificativ. Prevenirea bullying-ului reprezintă, în esență, o investiție în formarea unor adulți echilibrați, responsabili și empatici.

Bibliografie:

- Goleman, D. – *Inteligența emoțională*
- Olweus, D. – *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*
- UNESCO – Rapoarte privind siguranța în mediul școlar
- Ministerul Educației – Strategii naționale pentru prevenirea violenței în școli
- CASEL – Social and Emotional Learning Framework

PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Prof. Antoci Minodora-Cristina

Liceul Teoretic "Vasile Alecsandri", Săbăoani

Violența în mediul școlar este o problemă delicată pentru toți cei implicați în actul educațional. Violența școlară nu se limitează doar la actele de violență care cad sub incidența legii, crimele și delictele, de exemplu. Climatul școlar poate fi afectat de atitudini ostile, dispreț, umilire, jicnire, sfidare, absenteism, lipsa de politețe. Cea mai răspândită formă de violență în școală este violența verbală. Toate formele de violență, fie că vorbim de violența fizică sau verbală, afectează climatul școlar, relațiile dintre elevi și elevi și profesori și cauzează sentimente de teamă, anxietate, nesiguranță, sentimente care influențează negativ procesul educațional.

Pentru a putea preveni actele de violență școlară este necesară cunoașterea cauzelor care conduc la astfel de comportamente. Violența poate fi cauzată de mediul familial, de mediul social dar și de personalitatea elevului. Familiile dezorganizate care se confruntă cu numeroase dificultăți materiale și psihologice și în care apare violența intrafamilială, consumul de alcool, neglijența, lipsa de afectivitate, constituie surse ale agresivității elevilor. De asemenea, mediul social poate influența dezvoltarea personalității elevilor prin factori precum situația economică, inegalitățile la nivelul societății, influența mass-mediei, situațiile de criză. Trăsăturile de personalitate și transformările pe care le presupune adolescența pot determina anumite comportamente negative în școală. Din nefericire, există și situații în care chiar mediul școlar devine sursa a violenței dacă profesorul adoptă o atitudine de dispreț, indiferență, ignorare, evaluare în termeni constant negativi.

Școala joacă un rol esențial în prevenirea violențelor în mediul școlar. Profesorul care adoptă o atitudine pozitivă față de elevi poate reduce riscul apariției violenței. Cadrele didactice au posibilitatea de a observa fiecare elev și de a lua legătura cu psihologul școlar sau asistentul social atunci când constată urme ale violenței fizice asupra elevilor. Elevul care trăiește într-un mediu familial conflictual ar trebui să considere școala o a doua șansă. Tot școala este aceea care sprijină elevii cu comportamente violente prin exprimarea preocupării constante față de situația lor, prin adoptarea unor măsuri care să corecteze comportamentele nedorite cu scopul integrării acestor elevi în mediul școlar.

Măsurile concrete de prevenire a violenței în școală au ca punct de pornire Regulamentul de Ordine Interioară, regulament pe care fiecare elev și părinte trebuie să îl cunoască și să îl respecte. Este adevărat că nu întotdeauna sancțiunile menționate în acest regulament sunt suficiente pentru a descuraja violența în mediul școlar dar, în foarte multe cazuri, aplicarea prevederilor cuprinse în aceste regulamente constituie o metodă eficientă de prevenire a cazurilor de violență. Există școli în care au fost semnalate cazuri mai grave de violență, școli care ar trebui să încheie contracte cu instituții de pază și protecție. Supravegherea video a incintei școlii contribuie la asigurarea unui climat mai sigur atât pentru elevi cât și pentru cadre didactice.

Combaterea violenței în școli necesită implicarea elevilor, profesorilor și a comunității, prin măsuri clare și coerente. Colaborarea între școală și familie contribuie, de asemenea, la prevenirea comportamentelor agresive. Școlile ar trebui să organizeze programe de educație pentru nonviolență, toleranță și empatie, programe care să promoveze cultura păcii și dialogul între elevi. Consilierul școlar are un rol esențial în identificarea conflictelor și sprijinirea elevilor vulnerabili. Implicarea elevilor în activități extrașcolare variate poate contribui la reducerea comportamentelor conflictuale.

Foarte important este și climatul în care se desfășoară activitățile școlare și extrașcolare. Cadrele didactice au datoria de a încuraja comunicarea, respectul reciproc și rezolvarea pașnică a conflictelor. Lucrul în echipe pedagogice care să includă mai multe persoane se impune atunci când profesorul nu reușește să rezolve singur problemele de comportament ale elevilor.

Pentru școala contemporană, inițierea și desfășurarea unor activități educative centrate pe problematica violenței și agresivității trebuie să reprezinte o prioritate. Strategia de prevenire a evenimentelor violenței presupune activități pe termen lung și mediu și acțiuni de urgență pe termen scurt, în perspectiva obținerii unor reacții responsabile din partea celor implicați și a opiniei publice și a construirii unui mediu stabil în care copilul să-și poată dezvolta armonios personalitatea. Elementul fundamental în ceea ce privește șansele de reușită în reducerea fenomenului violenței la nivelul mediului educațional preuniversitar îl reprezintă măsurile și activitățile realizate la nivelul fiecărei unități școlare, modul în care se elaborează și se aplică strategii anti-violență.

Bibliografie:

Jigău M. (coord), *Prevenirea și combaterea violenței în școală: Ghid practic pentru directori și cadre didactice*, Institutul de Științe ale Educației, Buzău, Editura Alpha, 2006

Sălăvăstru, D. *Psihologia Educației*, Editura Polirom, Iași, 2004;

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ȘCOLARE

Badea Maria Camelia Prof.Înv.Primar

Școala Gimnaziala. „Traian”, Craiova,Dolj

Violența a devenit una dintre marile probleme ale lumii contemporane, care este manifestată chiar și în școală. Încă de la o vârstă fragedă copiii prezintă în comportamentele lor trăsături ale violenței. Părinții cred că aceste lucruri sunt trecătoare și vor dispărea, dar ele se accentuează cu vârsta, dacă nu sunt corectate. Comportamentul violent pe care copiii și adolescenții îl manifestă au rolul de a atrage atenția.

Majoritatea tinerilor vor să fie lideri sau “vedete” chiar și pentru o zi. A califica un fapt ca violent înseamnă, în esență, a emite o judecată de valoare asupra aceluia fapt [...] Ceea ce este resimțit ca violență de un elev de la o anumită școală poate trece neobservat în ochii elevilor de la altă școală.

- Violența fizică și cea verbală sunt două dintre cele mai des întâlnite tipuri de violență în școlile din Europa?

- Violența școlară este de cele mai multe ori nefatală, dar poate cauza serioase prejudicii dezvoltării persoanei?

- Copilul bătăuș este un copil bătut?

- România se află pe primul loc între 37 țări din lume privind numărul de profesori care au raportat acte de violență ale elevilor în timpul orelor?

- În România 70% dintre tineri se tem să se ducă la ore din cauza actelor de huliganism, care, conform statisticilor, se petrec cel puțin o dată pe săptămână?

- Dintre toate jignirile, batjocura este cea care se iartă cel mai greu?

Cele mai frecvente forme de violență între elevi:

- Loviri – agresiune fizică;
- Injurii, jigniri;
- Agresiune non verbală;
- Atitudini ironice, sarcastice;
- Refuzul îndeplinirii sarcinilor;
- Ignorarea mesajelor transmise;
- Indisciplina;
- Absenteismul, fuga de la ore;
- Crizele de furie;
- Vorbirea vulgară,
- Violența față de animale;
- Bătăi;
- Amenințări.
-

Cauzele violenței școlare
Mediul familial
Incapacitatea de a găsi alte forme de manifestare
Lipsa stimei de sine
Comportamentul agresiv al altora
Absența unui program riguros
Programul zilnic/săptămânal încărcat
Influența mass-media
Presiunea grupului
Autocontrolul scăzut
Consum de alcool sau droguri
Supravegherea exagerată din partea părinților/profesorilor
Iubirea neimplinită
Neacceptarea de către colectivul clasei

MĂSURI DE PREVENIRE:

- * Respectarea prevederilor regulamentului școlar;
- * Asistență acordată de consilierii școlari atât elevilor cât și părinților;
- * Implicarea și responsabilizarea părinților;
- * Participarea și implicarea elevilor în acțiuni sau proiecte care vizează reducerea cazurilor de violență;
- * Realizarea periodică a unor evaluări psihologice ale elevilor;
- * Inițierea și derularea unor programe de formare a cadrelor didactice privind managementul clasei, rezolvarea de conflicte, dezvoltarea abilităților de comunicare;
- * Prezentarea unor studii de caz referitoare la violența școlară și la modalitățile de soluționare;
- * Organizarea unor întâlniri și discuții cu reprezentanți ai societății civile sau ai comunității; implicarea bisericii;
- * Elaborarea și difuzarea de materiale informative în vederea conștientizării efectelor negative ale violenței;
- * Introducerea în curriculumul la decizia școlii (CDȘ) a unor teme privind: strategii de rezolvare a conflictelor, promovarea toleranței și cooperării.

INTERVENȚII LA NIVEL INDIVIDUAL:

- ✓ identificarea timpurie a elevilor cu potențial violent;
- ✓ implicarea activă a elevilor cu potențial violent și valorificarea intereselor, aptitudinilor și capacităților elevilor care au comis acte de violență;
- ✓ evitarea centrării exclusiv pe sancțiuni.

INTERVENȚII LA NIVELUL ȘCOLII:

- “Violența” - temă pe agenda întâlnirilor formale ale școlii;
- o cunoaștere mai bună a surselor posibile de violență;
- transformarea regulamentului școlar din instrument formal, în mijloc real de prevenție și intervenție la nivelul școlii;
- programe de informare a elevilor privind modalitățile adecvate de gestionare a unor situații concrete de violență (auto-control, negocierea conflictelor, comunicare, mijloace de auto-apărare).

INTERVENȚII LA NIVEL CURRICULAR:

- dezbateră și încurajarea exprimării opiniei elevilor;
- valorificarea temelor relevante pentru problematica violenței (drepturile și îndatoririle individului, libertate și normă/regulă de comportament, decizie și consecințele deciziilor, abilități sociale etc.)
- programe și activități extra-curriculare (săptămâna anti-vioență; concursuri/expoziții tematice, invitarea unor specialiști care să prezinte într-un mod interactiv teme legate de violența școlară la care să participe, pe lângă elevi, și cadre didactice și părinți).

INTERVENȚII STRATEGICE:

- campanii de conștientizare;
- sistem de monitorizare la nivel național a fenomenelor de violență în școală (Observator național);
- stimularea cooperării inter-instituționale și implicarea societății civile;
- teme privind violența școlară în programele de formare continuă a cadrelor didactice;
- discipline opționale centrate pe prevenția violenței;
- stimularea cercetării privind violența școlară.

**FII INTELIGENT!
SPUNE
STOP VIOLENȚEI!**

<i>FĂRĂ Violență verbală</i>	<i>FĂRĂ Violență fizică</i>	<i>FĂRĂ Comportamente care intră sub incidența legii</i>
Poreclire Tachinare Ironizare Amenintare Hartuire Injurii	Bruscare Împingere Lovire Ranire	Furt Vandalism Consum/comercializare de droguri Tulburarea linistii publice Viol

Atunci când recurg la acte de violență, să le dăm copiilor o hârtie rugându-i să o mototolească. Ne vor întreba de ce. Să îi rugăm până o vor face, fără a le răspunde. Poate că unora nici nu trebuie să le dăm explicații nici după mototolirea ei...și totuși, acelora care nu-și dau seama sau nu vor să recunoască, să le spunem că așa cum hârtia mototolită nu se mai poate reface, va rămâne șifonată, tot așa inimile rănite ale oamenilor vor fi la fel de greu de „reparat”, precum “ridurile” de pe această hârtie. Chiar dacă vom încerca să corectăm greșeala, “semnele” vor rămâne.

Bibliografie:

1. Educația timpurie în România, Step by step – IOMC – UNICEF, Vanemmonde, 2004
2. Vrăsmaș Ecaterina Adina, Consilierea și educația părinților, Ed. Aramis, București, 2002
3. P., Emil, R., Iucu, Educația preșcolară în România, Ed. Polirom, 2002

Educația în echipă: când familia și școala construiesc împreună viitorul copilului

Profesor Barta Mihaela-Roxana
Liceul Teoretic *Dumitru Tăuțan*, Florești

Societatea contemporană traversează transformări rapide, care influențează profund dinamica familiei și a mediului educațional. Ritmul alert al vieții, responsabilitățile profesionale tot mai numeroase și presiunea asigurării unui trai decent determină schimbări în organizarea timpului și în climatul familial. În acest context, copiii sunt cei care resimt cel mai intens aceste modificări.

Indiferent de vârstă, copilul are nevoie de atenție, sprijin, îndrumare și echilibru emoțional. Rolul părinților devine, astfel, esențial: ei sunt cei care oferă primele repere, modele de comportament și sprijin afectiv. Implicarea reală a familiei nu se limitează la spațiul privat, ci presupune și o colaborare constantă cu instituțiile de învățământ. Oricât de bine organizat ar fi un sistem educațional, în absența susținerii familiei, eficiența sa este diminuată.

Educația copilului este rezultatul interacțiunii dintre trei factori fundamentali: familia, școala și societatea. Dintre aceștia, familia reprezintă prima și cea mai importantă „școală a vieții”. Aici copilul dobândește primele cunoștințe, deprinderi și valori, învață ce înseamnă afecțiunea, responsabilitatea și respectul. Mediul familial poate stimula armonios dezvoltarea copilului sau, dimpotrivă, o poate afecta. Alimentația necorespunzătoare, lipsa somnului, absența afecțiunii ori a stimulării intelectuale pot avea consecințe pe termen lung asupra evoluției sale.

Relația părinte-copil este definitorie pentru formarea personalității. Atitudinile, cuvintele și comportamentul adultului devin modele pe care copilul le interiorizează și le reproduce. De aceea, echilibrul în educație este esențial.

În literatura de specialitate sunt descrise mai multe stiluri parentale, dintre care două se află la poli opuși: stilul autoritar (familia severă) și stilul permisiv. În familia severă predomină disciplina rigidă și exigența excesivă, care pot genera teamă și distanțare afectivă. La polul opus, familia permisivă oferă libertate nelimitată, fără reguli și consecințe clare, ceea ce poate conduce la lipsa responsabilității. Între aceste extreme, soluția optimă este echilibrul: stabilirea unor reguli clare, aplicate consecvent, într-un climat de afecțiune și respect.

Școala reprezintă al doilea pilon major al formării copilului. Aici educația este organizată sistematic, prin activități planificate și strategii didactice adaptate nevoilor elevilor. Instituția școlară are misiunea de a structura învățarea și de a crea contexte favorabile dezvoltării intelectuale și socio-emoționale.

Rolul cadrului didactic este determinant. Un profesor care încurajează, apreciază efortul și aplică reguli clare și echitabile contribuie la formarea unor elevi încrezători și responsabili. În schimb, un climat dominat de critici constante și sancțiuni excesive poate diminua motivația și dorința de implicare a copilului.

Prevenirea și combaterea bullyingului – responsabilitate comună

Un aspect esențial al parteneriatului școală–familie îl reprezintă prevenirea și limitarea fenomenului de bullying. Agresivitatea verbală, excluderea socială, intimidarea sau violența fizică afectează profund climatul educațional și echilibrul emoțional al copiilor.

Combaterea bullyingului presupune intervenții sistemice, nu doar reacții punctuale. Printre strategiile eficiente se pot regăsi:

✓ **Crearea unui climat școlar sigur și incluziv**

Stabilirea unui regulament clar privind comportamentele acceptate, discutarea regulilor împreună cu elevii și aplicarea consecventă a acestora contribuie la dezvoltarea responsabilității colective. Elevii trebuie să înțeleagă diferența dintre conflict și bullying și să cunoască modalitățile prin care pot solicita ajutor.

✓ **Educația socio-emoțională**

Introducerea activităților care dezvoltă empatia, autocontrolul, comunicarea asertivă și rezolvarea pașnică a conflictelor reduce semnificativ comportamentele agresive. Jocurile de rol, dezbaterile, lectura unor texte cu mesaj moral sau activitățile de reflecție ghidată sunt instrumente eficiente la nivel primar.

✓ **Implicarea părinților în prevenție**

Părinții trebuie informați despre semnele care pot indica faptul că un copil este victimă sau agresor. Întâlnirile tematice, atelierile și consilierea parentală pot contribui la conștientizarea rolului familiei în formarea unor comportamente prosociale.

✓ **Intervenția rapidă și echilibrată**

Orice situație de bullying trebuie abordată prompt, fără etichetări sau umilire publică. Este necesară discutarea separată cu părțile implicate, consilierea victimei și responsabilizarea agresorului prin măsuri educative, nu exclusiv punitive.

✓ **Colaborarea cu specialiștii**

Consilierul școlar are un rol esențial în gestionarea situațiilor de risc. Activitățile de grup, consilierea individuală și programele de prevenție implementate la nivel instituțional contribuie la diminuarea fenomenului.

Un parteneriat autentic între familie și școală poate reduce considerabil incidența bullyingului. Atunci când mesajele educative sunt coerente în ambele medii, copilul învață să respecte diferențele, să manifeste empatie și să își asume consecințele faptelor sale.

Parteneriatul real dintre școală și familie nu reprezintă doar o formalitate administrativă, ci o condiție fundamentală pentru dezvoltarea armonioasă a copilului. Comunicarea sinceră, sprijinul reciproc și intervențiile coordonate – inclusiv în prevenirea bullyingului – consolidează un climat educațional sănătos.

Scopul educației este formarea unui adult echilibrat, responsabil și capabil să contribuie pozitiv la societate. Iar acest deziderat poate fi atins atunci când familia și școala acționează împreună, cu consecvență și încredere, în interesul superior al copilului.

Bibliografie

1. Baran-Pescaru, A. (2004). *Parteneriat în educație: familie – școală – comunitate*. București: Editura Aramis.
2. Cucuș, C. (2009). *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*. Iași: Editura Polirom.
3. Dan Olweus (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Oxford: Blackwell Publishing.
4. KiVa Program (Universitatea din Turku, Finlanda).
– Program antibullying implementat la nivel național în Finlanda, bazat pe cercetare științifică și intervenție sistemică la nivel de școală.
5. UNESCO (2019). *Behind the Numbers: Ending School Violence and Bullying*. Paris. Salvați Copiii România. (Resurse și ghiduri pentru prevenirea bullyingului în școli și grădinițe).

EDUCAȚIA PENTRU DREPTURI ÎNTRE INOVAȚIE ȘI CREATIVITATE

Profesor Elena Constantina Bănescu

Școala Gimnazială Grigore Rădulescu Bezdead

*„A devenit deja obișnuit să vorbim despre lume ca despre un sat mondial. Globalizarea se asociază cu posibilități și riscuri sporite pentru **cooperare și comunicare** ...dar și pentru domeniile vieții economice. Dar adevărata provocare a globalizării rămâne dezvoltarea unei conștiințe universale a cărei principală valoare sunt drepturile omului, democrația pluralistă și egalitatea tuturor oamenilor.”*
 W.Schwimmer,
 Secretar general al Consiliului Europei

Educația reprezintă, pentru orice societate, vectorul unei dezvoltări durabile. Dezvoltarea capitalului uman și creșterea competitivității prin formare inițială și continuă, pentru o piață a muncii flexibilă și globalizată reprezintă obiectivele majore ale procesului educațional. În acest context, dimensiunea educației capătă o importanță deosebită. Asigurarea educației de calitate în școala românească, la nivelul standardelor europene, ar putea fi un bun început al formării unei culturi a calității, în măsură să formeze competențe, valori, atitudini legate de acest subiect, deoarece educația nu este un sistem în sine, ci un serviciu în folosul societății.

Dar ce înseamnă defapt educația pentru drepturi? Multe definiții au fost oferite în acest sens și toate se referă la rolul pe care îl are educația centrată pe elev, care devine parte integrantă a unui grup și mai târziu a unei societăți marcate de schimbări rapide și majore. Ca și alte componente ale procesului educativ, educația pentru drepturi este definită prin finalitățile sale: aplicarea unor programe și activități ce urmăresc să constituie ceea ce reprezintă o cultură a drepturilor omului. În acest context, trebuie să percepem la dimensiuni diferite elementele constitutive ale acestei culturi și să valorificăm eventuale posibilități de a le aborda.

O cultură a drepturilor, așa cum s-a mai precizat, presupune o inter-relaționare de atitudini, principii, comportamente, reguli și în mai mare măsură cunoașterea și respectarea acestora. Rezultatele ar fi notabile, dacă ne gândim că educația pentru drepturi are la bază cunoștințe -învățare despre drepturi, formează competențe- educația pentru drepturi-, formează atitudini și valori civice- educația prin drepturi.

Învățarea despre drepturi, la nivelul grupului de elevi, se concretizează prin însușirea unor concepte – cheie: libertate, egalitate, demnitate umană, dreptate, nediscriminare, responsabilitate, toleranță. Doar atunci când aceste noțiuni vor fi cunoscute, rolul drepturilor în viața individului vor marca modul în care acesta acționează reușindu-se realizarea unei delimitări între drepturile civile de cele politice, sociale și economice. Rolul organismelor internaționale ce militează pentru respectarea drepturilor omului va fi valorificat de conținutul documentelor oficiale, dar și de rolul pe care îl pot avea organizațiile neguvernamentale, organisme locale, dar și persoanele care apără drepturile omului.

Școala va fi chemată să formeze abilități de comunicare și cooperare de aplicare activă la nivel local sau global. Elevul va descoperi în cadrul grupului cu mai mare ușurință informații pertinente, va aprecia critic, va conștientiza anumite situații, având o abordare pozitivă. Învățătura pentru drepturi se bazează așadar pe dezvoltarea gândirii critice și pe comunicarea impusă de judecăți întemeiate.

Învățarea prin drepturi, aplicabilă grupului de elevi, va determina o atitudine responsabilă ce va duce la dorința de schimbare socială și mai târziu de dezvoltare personală. Manifestarea acestora încolțește în sufletul individului sentimentul demnității umane, al valorizării celor de lângă tine indiferent de mediul social în care trăiesc, de exprimarea culturală sau religioasă. Spiritul dreptății, al egalității pătrunde spiritul uman și se propagă cu ușurință la nivelul grupului, iar de aici emană o dorință de a face cunoscute aceste valori.

Educația pentru drepturi nu trebuie să rămână pagina scrisă a unui caiet de notițe ci să fie realizată ca învățare prin acțiune, experiență, prin care să se apeleze permanent la practici cotidiene ce determină inițiativa, astfel încât să contureze un proces educațional continuu. Prin educația pentru drepturi elevul, ca parte integrantă a grupului, va dobândi un larg sistem de valori ce include : respect pentru adevăr, pentru corectitudine, pentru diversitate, demnitate, libertate de gândire și de exprimare.

Pe parcursul derulării proiectului „Educație pentru drepturile omului cu tineri” organizat la nivelul școlii noastre am avut parte de o experiență inedită. Programul a avut drept obiective: integrarea educației pentru drepturi în activitățile elevilor, promovarea educației pentru drepturi respectând diversitatea și realitățile socio-culturale, integrarea experiențelor acumulate în domeniul educației interculturale și informale, al participării la activități comune în cadrul grupului.

Lucrul în grup a presupus dezvoltarea competențelor de comunicare și cooperare, a încurajat responsabilitatea și modul în care au fost adoptate deciziile, existând un acord consensual între membrii grupului de lucru. Aplicarea unor astfel de metode la orele de educație civică au determinat o largă participare a elevilor pentru că așa cum am menționat astfel de acțiuni înseamnă implicare și creativitate în cadrul orelor de curs.

Zumzetul grupulețelor a fost o metodă aplicată pentru mai multe conținuturi. Elevii au discutat despre subiecte timp de trei minute în perechi, extinzându-se apoi ideile și la ceilalți membri ai grupului. Atmosfera creată poate fi oricând asemănată zgomotului albinelor din stup, numai că zumzetul era cel al ideilor și discuțiilor dintre membrii grupului.

Furtuna ideilor este o tehnică de lucru în grup ce face apel la creativitatea elevilor și poate fi utilizată spre a se găsi răspunsuri la un set de întrebări, sau pentru a se face aprecieri asupra unei problematice. Cele mai multe drepturi pot fi dezbătute în acest mod, astfel încât toți participanții au exersat capacitatea de decizie și inovare, dar și implicare susținută de elemente de emulație și de cooperare. Exercițiul se oprește în momentul în care ideile au încetat să apară.

Clasamentul este o metodă eficientă care duce atât la aflarea unor informații noi, dar poate fi folosită și cu scopul de a stimula discuția. Membrii grupului vor utiliza cartonașe, pe care sunt notate informațiile, care mai apoi vor fi puse în ordinea importanței sub forma unui romb, a unei piramide sau a unei scări. În utilizarea exercițiului contează foarte mult ca problemele să fie clar delimitate, iar ideile concise. Pentru a evidenția rolul drepturilor omului în conturarea personalității umane această tehnică de lucru se poate aplica la unitatea **Drepturile copilului**, putându-se realiza un clasament al drepturilor, în raport cu importanța pe care acestea o au pentru elev.

Jocul de rol este o tehnică de lucru ce poate fi utilizată pentru o mai bună înțelegere a situației având la bază un text dat, sau din contră fiind nevoie să o creezi. Importanța acestei metode este legată de

intimitatea unor aspecte din viața de zi cu zi. Trebuie avut în vedere totuși și un alt aspect: respectarea sentimentului celorlalți membri ai grupului. De aceea teme cum ar fi egalitatea șanselor, egalitatea în fața legii, toleranța față de persoanele cu handicap trebuie tratate cu deosebită atenție, începând cu reformularea problemei, astfel încât să nu fie adus vreun afront unuia dintre membri grupului sau altor participanți. Destul de amuzantă această tehnică de lucru arată ceea ce gândesc participanții despre cei pe care îi imită, analizându-se constant și critic situațiile. Toate aceste tehnici de lucru pot fi însoțite și de abordări inovatoare ce se referă la utilizarea fotografiilor, desenelor și colajelor în vederea realizării unei colecții de imagini. Elevii pot fi cooptați în realizarea unei publicații lunare la nivel de școală, care să surprindă aspecte ale activităților desfășurate la clasă.

O metodă actuală, potrivită pentru abordarea temelor legate de drepturile omului, este **„Barometrul valorilor”**. Această strategie presupune formularea unei afirmații controversate sau deschise reflecției, iar elevii se poziționează fizic în clasă pe un continuum imaginar între două extreme – „de acord” și „dezacord”. Fiecare participant își justifică opțiunea prin argumente scurte, fiind încurajată exprimarea liberă și respectuoasă a opiniilor. Metoda stimulează gândirea critică, capacitatea de argumentare și toleranța față de perspective diferite. În același timp, favorizează participarea activă a tuturor elevilor, inclusiv a celor mai rezervați, într-un cadru dinamic și interactiv.

O altă metodă modernă este **„Cafeneaua civică” (World Café)**. Aceasta presupune organizarea clasei în grupuri mici, fiecare grup discutând o întrebare specifică referitoare la drepturi și responsabilități. După un interval de timp stabilit, elevii se rotesc între grupuri, completând și dezvoltând ideile formulate anterior. La final, concluziile sunt sintetizate și prezentate în plen. Metoda încurajează cooperarea, schimbul de idei și construirea unei perspective comune, consolidând competențele de comunicare și participare democratică.

În urma aplicării celor învățate am realizat un set de observații pertinente: elevii au dobândit cunoștințe și deprineri de lucru referitoare la problematica drepturilor omului, dar și-au dezvoltat și capacitatea de a stabili relații de cooperare și comunicare. Prin orele de educație civică se evidențiază aspectul practic al acestora, elevii însușindu-și valori civice de tipul respectului față de sine și față de ceilalți, toleranței, spiritului de echipă, într-un mediu în care se cultivă relații inter-umane. De aceea este nevoie și de cooptarea partenerilor comunitari astfel încât toate demersurile să convergă spre formarea unui cetățean activ și care să dea dovadă de implicare.

Activitățile de la clasă pot determina exersarea abilităților de intercunoaștere și interrelaționare între elevi provenind din medii diferite, iar pe de altă parte, urmăresc conștientizarea faptului că, indiferent de condițiile socio-culturale și economice în care trăiesc și se dezvoltă, îi așteaptă examene extrem de importante, care îi vor propulsa mai departe. Lipsa educației pentru viața publică, lăsată undeva între școală și familie se concretizează prin lipsa coagulării comunitare, lipsa exercițiului de relație și a experienței muncii în echipă. Aceste lucruri constituie o premisă pentru educarea elevilor în vederea exercitării statutului și rolului de cetățeni europeni.

Față în față cu o misiune atât de grea, educatorul își dorește să intre în posesia unei strategii de lucru miraculoase pe care, aplicând-o, să poată ajunge la performanța de a modela comportamentul celor asupra cărora acționează într-un acord perfect cu obiectivele sale din ce în ce mai ambițioase.

BIBLIOGRAFIE:

Oprea, C. L. (2019). *Strategii didactice interactive*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Rădulescu, E., & Tîrcă, A. (coord.). (2017). *Educație civică și cetățenie democratică – repere metodologice*. Iași: Polirom.

Stan, E. (2016). *Managementul clasei*. București: Aramis.

Vrăjmaș, T. (2018). *Educația incluzivă și școala pentru toți*. București: Editura Universitară.

Institutul Intercultural Timișoara. (2021). *Educație pentru drepturile omului – suport metodologic pentru cadre didactice*. Timișoara.

L'image, document authentique visuel

Prof. Nicoleta Bănică

Liceul Tehnologic "Nicolae Titulescu" Însurăței

L'image occupe une place importante en didactique des langues : des dictionnaires imagés aux cédéroms en passant par les films fixes, elle n'a cessé d'être l'un des auxiliaires de l'apprentissage des langues en tout un courant didactique s'est intéressé au recours à l'image en vue d'exploiter mieux avec les apprenants leur épaisseur sémiotique et culturelle.

Joly Martine et Jessie Martin dans *Introduction à l'analyse de l'image* définissent l'image comme « le signe iconique qui met en œuvre une ressemblance qualitative entre le signifiant et le référent. Elle imite ou reprend un certain nombre de qualités de l'objet : forme, proposition, couleur, texture, etc. »

L'image authentique est devenue l'image pédagogique par excellence, souvent présente dans les méthodes communicatives et dans celles qui adoptent la perspective actionnelle. Ce type d'image est utilisé comme support de découverte de la langue/culture étrangère et de ses aspects socioculturels.

L'image authentique est porteuse de sens multiples et offre des possibilités d'expression orale et écrite variées. Elle apporte autant d'information que les textes.

Demougin identifie cinq caractéristiques selon lesquelles l'image :

« - présente une dimension narrative et donne, par conséquent à l'emploi d'un tel outil, sa dimension ludique ;

- présente un document modélisateur qui permet aux apprenants de se rendre compte et de s'ouvrir à d'autres nouveaux champs de perception, différents de ceux acquis en langue maternelle, dans la reconnaissance et l'analyse d'indices sémantiques verbaux, non verbaux et socio-culturels ;

- est révélatrice de l'époque où elle est prise, de la pensée et des valeurs qui y circulent ;

- constitue un élément essentiel dans la transmission de la culture cible ;

- permet aux apprenants de découvrir la langue/ la culture cible dans toutes ses situations verbales et non verbales. »

L'image est considérée comme un message visuel composé de différents types de signes- un langage, donc comme un outil de communication. Quelle que soit expressive ou communicative, on peut admettre qu'une image constitue en effet toujours un message pour d'autrui, même lorsque cet autrui est soi-même. Identifier le destinataire du message visuel ne suffit pas à comprendre à quoi il est censé servir. La fonction du message visuel est en effet, elle aussi, déterminante pour la compréhension de son contenu.

La lecture de l'image dans le but de son interprétation dépend de plusieurs facteurs :

- la qualité et les conditions de la perception visuelle ;
- l'appartenance du destinataire et/ ou de l'émetteur à une certaine culture, qui implique l'existence et le partage de certaines connotations ;

- le choix d'envisager un sujet selon le goût ou les mentalités de l'époque, selon les mouvements esthétiques, les croyances religieuses, etc.

Malgré la liberté apparente que l'interprétation d'une image pourrait offrir, elle peut engendrer des opinions contradictoires selon que ceux qui essaient de la déchiffrer font partie ou non d'un même groupe culturel, partagent ou non les mêmes mentalités, appartiennent ou non à une même période.

Les travaux sur l'image s'appuient actuellement sur des concepts nodaux tels que *l'intericonicité* et *la réception des formes artistiques*. Les supports visuels peuvent être associés à des activités langagières privilégiées.

Les images peuvent jouer le rôle de déclencheur, en apportant des motifs conversationnels aux apprenants. Lorsqu'elles sont utilisées comme un outil pour l'activation de l'interaction orale, le problème fondamental est comment « faire parler » les apprenants, en trouvant des motifs de communication pour susciter la parole des apprenants.

En abordant le recours aux œuvres picturales en classe de FLE, Anne Puzet constate que les images « servent essentiellement de point de départ pour des activités linguistiques. » Ces activités pourraient concerner, selon Puzet :

- l'expression écrite telle que « décrire le physique d'une personne » ;
- la compréhension écrite (associer un dialogue transcrit à une scène) ;
- l'acquisition du lexique (nommer les objets, les formes, les couleurs, etc.) ;
- la grammaire (utiliser certaines formes grammaticales telles que « question formelle » et « question informelle » à partir d'une situation représentée par une image ;
- la compréhension orale (écouter le document et trouver l'image correspondante) ;
- l'expression orale. Les images permettent de déclencher les débats au sein de la classe de LE et de convier les apprenants à la prise de positions affectives.

Malgré ses avantages multiples, l'image comporte des risques : une mauvaise interprétation, la simplification excessive, la distraction si elle n'est pas intégrée dans une démarche pédagogique structurée.

En conclusion, le rôle des images ne se limite pas aux seuls aspects illustratifs. L'image est une source de créativité pour les élèves. Bien exploitée, elle devient un véritable moyen de communication et d'apprentissage et non un simple élément décoratif.

Bibliographie :

1. Joly M., Martin J., (2021). *Introduction à l'analyse de l'image*, Paris, Armand Colin
2. Demougin, F., *Image et classe de langue : quel chemin didactique ?* <https://ojs.letras.up.pt/index.php/LinguarumArena/article/view/3981/3729>
3. Puzet A., *En route pour les « I.L.E.S. » ! De l'utilisation des images picturales en classe de français langue étrangère* <https://www.cairn.info/revue-ela-2003-4-page-491.htm>

Avantajele și dezavantajele integrării tehnologiilor digitale în educație

CĂLBOREAN ANA,

LICEUL „AUGUST TREBONIU LAURIAN”, AGNITA

Secolul XXI se află sub semnul evoluției fulminante a tehnologiei. Dacă la o primă privire asupra impactului tehnologiei asupra societății și mai ales a educației aspectele pozitive sunt cele care ies în evidență, există și o serie de dezavantaje și provocări ale utilizării tehnologiilor digitale în educație.

Pe de o parte, procesul instructiv-educativ se bucură din plin de evoluția tehnologiei digitale, devenind din ce în ce mai ușor să accesăm informații odinioară inaccesibile sau greu accesibile. Mai mult, ne bucurăm de diversitatea surselor de informare, nu doar noi ca și cadre didactice, ci și elevii, căci pot consulta biblioteci virtuale la un click distanță, fără a mai fi nevoiți să se deplaseze din siguranța propriului cămin. În plus, prezentarea informației este mult mai facilă și poate fi făcută mult mai atractivă pentru elevi, căci memoria vizuală se asociază memoriei auditive, pentru o mai bună eficientizare a procesului de predare-învățare-evaluare. Aplicațiile pot fi făcute direct pe tablele interactive, de pe tablete sau de pe telefoane, fără a mai fi nevoie de multiplicarea diverselor fișe de lucru. Astfel de aplicații folosite frecvent în timpul orelor pentru a face procesul instructiv-educativ mai interactiv sunt: Mentimeter¹, Wordwall², InvideoAI³, etc.

Pe de altă parte, tocmai această tehnologizare a determinat o înstrăinare a elevului de procesul de învățământ, de lectură, totul fiind făcut cu superficialitate, ca un rezultat al trăirii în secolului vitezei. Tocmai de aceea provocarea constă în găsirea modalităților de păstrare a interesului elevului pentru lectură prin utilizarea tehnologiei digitale, ca de pildă tablete sau ebook readers-kindle. În plus, chiar dacă sursele de informații sunt ușor accesibile, asta nu înseamnă că toate sunt de încredere, că informațiile oferite pe diverse site-uri sunt și veritabile, documentate științific. Tocmai datorită petrecerii timpului aproape exclusiv în mediul virtual, în social media, relaționarea a avut de suferit, contactul cu colegii sau

¹ <https://www.mentimeter.com/app/presentation/ala5ws3283sxmqrhm7rhqmabcsu6qf2v/edit>

² <https://wordwall.net/ro/resource/88793459/match-the-beginnings-in-column-a-to-the-endings-in-column-b>

³ <https://ai.invideo.io/workspace/ad31e122-588a-4867-a42a-20cead000f8d/v30-copilot>

mai ales cu cartea și cu lectura pare a se fi scurt-circuitat pe undeva pe parcurs. Mai mult decât atât, creativitatea și originalitatea subiecților educației pare a se dilua, căci nu mai există provocarea de a gândi singur, de a crea noi modalități de expresie când e atât de ușor să descarci un element de conținut (eseu, referat, lucrare, etc) de pe internet și să pretinzi că este propriu, fără nicio conștientizare a necesității respectării drepturilor de autor.

În concluzie, tehnologia digitală și-a câștigat definitiv locul de drept în domeniul educațional, ca și în multe alte domenii de activitate, dar depinde de noi dascăli să o folosim la adevărata sa utilitate și să îi educăm și pe elevi cum să utilizeze tehnologia și ceea ce aceasta oferă în mod responsabil

PREVENIREA ȘI COMBATERE BULLYINGULUI FAȚĂ DE ELEVII CU CES

Autor: CIUBOTARIU ANCUȚA SIMONA

Școala: COLEGIUL TEHNIC „LAȚCU VODĂ” SIRET

MOTTO: *Copiii sunt ca cimentul proaspăt. Orice cade pe ei îi marchează.*

Dr. Hiam Ginnot

Societatea modernă, caracterizată printr-un progres semnificativ în toate domeniile și printr-o schimbare a mentalităților are ca scop integrarea în structurile sale a tuturor categoriilor de persoane valorificând principiul nondiscriminării și promovând drepturile egale pentru toți.

Un rol important în promovarea acestor principii îl are școala deoarece aici elevul își petrece cea mai mare parte a timpului, iar integrarea este indispensabilă, acesta trebuie să se alinieze tendințelor și cerințelor internaționale care promovează integrarea și incluziunea școlară.

O barieră în integrarea acestora o constituie bullyingul, iar acest fenomen se datorează de cele mai multe ori incapacității elevilor să înțeleagă anumite aspecte, să vadă dincolo de aparență, dincolo de aspectul fizic sau de deficiențele cu care se confruntă unele persoane. Lupta împotriva bullying-ului nu este doar despre „a fi drăguț” cu ceilalți; este o necesitate de supraviețuire emoțională și socială. Dacă nu intervenim, costurile sunt enorme, atât pentru individ, cât și pentru societate. La scară largă, o societate crescută în bullying este o societate divizată. Adulții care au fost victime netratate pot avea productivitate scăzută sau pot depinde de sisteme de asistență socială și medicală din cauza problemelor de sănătate mintală cauzate de traumele din copilărie. Dacă permitem bullying-ul, transmitem mesajul că **nedreptatea este acceptabilă**. Luptând împotriva lui, învățăm generațiile tinere să aibă coloană vertebrală, să aibă curaj civic și să nu întoarcă spatele când văd un abuz.

Într-o clasă unde există bullying, **nimeni nu mai învață eficient**, de aceea elevii trebuie convingiți de valoarea culturală și spirituală a școlii și determinați să descopere și să înțeleagă că ea este rodul marilor spirite ale omenirii, că, la urma urmei, pot deveni cei mai buni prieteni și că **problemele de sănătate nu trebuie să-și pună amprenta asupra lor**.

În rândurile ce urmează voi prezenta câteva exemple de activități pe care le-am aplicat în școala mea și care au avut succes în combaterea bullyingului față de elevii cu CES și nu numai.

Activitatea 1: ȘEZĂTOARE ARTISTICĂ

Activitatea va fi organizată sub forma **unei șezători** într-un spațiu special amenajat (ceai, cafea, fursecuri, cărți, muzică, șevalete, mariale de croitorie, etc) în cadrul căreia se vor prezenta diferite cărți, sugestii de lectură, recenzii, filme.

Se vor citi secvențe din diferite cărți care surprind copii/persoane cu dizabilități și felul în care bullyingul le-a afectat evoluția.

Se va analiza, în mod special, conținutul cărții *Ca peștele în copac de Lynda Mullaly Hunt*, deoarece cartea prezintă povestea unei fete care suferă de dislexie și a cărei viață devine un calvar din cauza faptului că cei care ar trebui să o ajute o jignesc, o pedepsesc, o marginalizează. Ea este salvată de un profesor care știe să o pună în valoare în fața celorlalți.

Se vor confecționa pliante, afișe, fluturași care să conțină mesaje motivaționale.

Exemple de alte cărți care pot fi folosite:

- *Minunea* de R. J. Palacio
- *Floss, cățelușul pierdut* de Arabella Brown
- *O sută de rochii* de Eleonor Estes
- *Down* de Mikhail Remer (Cartea prezintă povestea uimitoare a unui copil născut cu Sindrom Down, care devine un exemplu de urmat prin puterea și perseverența cu care înaintează în viață. Deși starea sa de sănătate este precară, tânărul se implică în viața socială și reușește să o schimbe în mai bine. Cartea încurajează oamenii să nu rămână indiferenți la necazurile din jurul lor.)
- *Ela cea fără de cuvinte* Victoria Pătrașcu (Cartea prezintă povestea unei fete mute cu care copiii nu se joacă, pe care nimeni nu o poate înțelege. În fața tăcerilor ei până și oamenii mari ridică neputincoși și triști din umeri. Până într-o bună zi, când Ela cea fără de cuvinte își găsește un prieten, unul adevărat, care o înțelege și care îi va fi alături.)
- *Din mintea mea* de Sharon Draper (Cartea prezintă povestea unei fete cu paralizie cerebrală, dar care este înzestrată cu o inteligență sclipitoare. Deși nu poate vorbi, scrie sau merge, Melody are o memorie fotografică; își poate aminti fiecare detaliu a tot ceea ce a experimentat vreodată. Ea este mai inteligentă decât majoritatea adulților care încearcă să-i pună un diagnostic și mai deșteaptă decât colegii ei de clasă – aceiași colegi cei care o resping pentru că este diferită. Însă Melody refuză să fie definită prin diagnosticul pe care îl poartă. Și este hotărâtă să arate tuturor acest lucru!)
- *Viața mea cu autism* de Ethan Rice (În această carte se prezintă povestea lui Ethan Rice diagnosticat cu autism înalt funcțional, care decide că vrea să le spună colegilor de clasă că are autism cu ocazia zilei sale de naștere de șapte ani. Părinții l-au încurajat, punându-i multe întrebări despre ceea ce simte el în legătură cu acest diagnostic. Au scris aceste răspunsuri, ca sprijin pentru momentul în care Ethan avea să le vorbească celorlalți copii. Ele sunt baza acestei cărți în care autismul se vede prin ochii unui copil de școală primară.)

Se pot confecționa semne de carte, pliante, planșe cu mesaje motivaționale.

Se poate crea un cufăr al emoțiilor.

2. ÎNAINTE DE A ATACA, ÎNCEARCĂ SĂ ÎNȚELEGI

Prin intermediul acestei activități se urmărește familiarizarea elevilor cu consecințele bullyingului asupra evoluției individului.

Se vor viziona filmele motivaționale: **Forrest Gump** (filmul prezintă povestea unui om cu handicap mental care luptă să-și depășească defectele și reușește să facă o serie de lucruri mărețe), **My Left Foot** (filmul prezintă povestea unui tânăr născut paralizat care reușește prin muncă să realizeze lucruri deosebite în comunitatea sa); **Minunea** (filmul prezintă povestea unui băiețel cu CES pe care părinții încearcă să-l integreze în învățământul de masă. La început, adaptarea îi este îngreunată de răutățile colegilor, dar reușește să evolueze)

Pornind de la filmele vizionate se vor organiza dezbateri pe diferite teme generate de problematica prezentată.

Exemple de subiecte de la care să pornească dezbaterile:

1. A fi diferit e o provocare;
2. Este mai eficientă medierea și empatia decât pedepsirea drastică a agresorului?
3. Agresorul este o victimă?
4. Ar trebui pedepsiți elevii care asistă la un act de bullying și nu intervin sau nu raportează incidentul?
5. Ar trebui copiii învățați să riposteze fizic în fața unui bullying sau acest lucru doar escaladează violența?

3. TERAPIE PRIN POVESTE- CE PROVOACĂ BULLYINGUL?

În prima parte activității elevii pot fi solicitați să creeze niște povești sau să redea exemple din experiența personală și interpreteze niște jocuri de rol. Ei vor fi puși în postura de victimă și de agresor. După finalizarea jocului, fiecare va scrie pe câte un post-it ce a simțit.

În partea a doua a activității profesorul va prezenta efectele bullyingului asupra sănătății emoționale a omului prin intermediul a două povești:

1. Povestea inimii de hârtie este o modalitate prin care elevii pot învăța că oricât de mult ne-am cere scuze, „cutele” (urmele emoționale) rămân acolo.

Fiecare elev primește o inimă mare din hârtie colorată. Profesorul citește o poveste despre un copil care este jignit sau exclus. La fiecare jignire, elevii trebuie să boțască puțin hârtia. La finalul poveștii, elevii

vor fi solicitați să încerce să îndrepte bucata de hârtie și să o compare cu varianta ei inițială. Oricât ar încerca acest lucru, hârtia nu va mai reveni niciodată la forma inițială.

2. Mărul bătut este o altă modalitate prin care poate fi combătut bullyingul.

Profesorul va lua două mere și va prezenta câteva date de identificare pentru fiecare măr (nume, vârstă, etnie, condiție socială/financiară, anturaj etc), apoi va lăuda unul dintre ele, iar pe celălalt îl va certa și lovi ușor de masă (fără să i se strice coaja). Va repeta loviturile de câteva ori, apoi va tăia ambele mere pe jumătate și îi va solicita pe elevi să le analizeze. Aceștia vor observa că mărul lovit, chiar dacă are coaja relativ intactă, interiorul este stricat, are pete maronii.

Elevii vor înțelege că bullyingul distruge pe interior, chiar dacă la exterior victima pare „întregă”.

În concluzie, școala trebuie să fie un laborator de caractere, nu o junglă a supraviețuirii, mai ales că bullyingul este o formă de abuz care trebuie oprită prin educație și reguli clare. O singură intervenție la momentul potrivit poate schimba cursul întregii vieți a unui copil, chiar dacă este victimă sau agresor.

Avantajele Proiectării Didactice

Autor: Costin Iulia Alexandra

Prof: Școala Gimnazială „Augustin Buzura” Copalnic-Mănăștur

O proiectare eficientă a demersului didactic are în vedere lecturarea integrală și personalizată a programei școlare, elaborarea planificării calendaristice și proiectarea unităților de învățare. Elementul de noutate adus de către programele școlare în vigoare îl reprezintă centrarea pe competențe și realizarea activităților ținând cont de dezvoltarea și formarea acestora.

O lectură atentă a programei școlare va duce la instrumentul utilizat pentru realizarea unui demers didactic personalizat, și anume: unitatea de învățare. Aceasta este o structură didactică flexibilă, cu următoarele caracteristici: unitară din punct de vedere tematic, permite formarea la elevi a unui comportament specific prin formarea unor competențe specifice, este realizată într-o perioadă de timp determinată care se finalizează printr-o evaluare.

Proiectarea pe unități de învățare tinde să înlocuiască proiectarea pe lecții, demers care are mai multe avantaje:

programa școlară capătă noi valențe, nu mai este văzută doar ca o listă de conținuturi ce trebuie tratate separat, în lecții individuale, ci conținuturile sunt grupate în jurul unei teme, ajutând la formarea unor aptitudini concrete (situarea în spațiu, realizarea unui pliant/ afiș/ program etc., scrierea unui email...), utile în viața cotidiană, astfel că limba engleză devine mult mai relevantă și interesantă pentru elevi;

– conținuturile fiind grupate pe unități de învățare tematice, oferă profesorului o perspectivă mai clară asupra legăturii dintre ele, aspect valabil și pentru elevi, și asupra a ceea ce trebuie realizat într-

un an școlar, ce competențe trebuie dezvoltate sau formate;

- învățarea este una activă, elevul își fixează mai bine noțiunile, este mai conștient de finalitatea demersului didactic, înțelege mai bine necesitatea de a cunoaște aspecte gramaticale, observă că îi sunt indispensabile în realizarea unor activități și astfel este mai implicat în propria învățare;
- elevul este determinat să își mobilizeze un ansamblu de resurse integrate, iar pe măsură ce avansează în cunoștințe și competențe, elevul își dă seama de drumul pe care l-a parcurs, fiind conștient de propriul progres;
- prin realizarea proiectelor/ activităților cu un produs final concret sau un simplu schimb verbal, vocabularul, gramatica, actele de limbaj dobândesc un sens, fiind încadrate într-un context, astfel cunoștințele de limbă străină dobândite pot fi cu ușurință transpuse și în afara clasei;

Consider că proiectarea demersului didactic pe unități de învățare prezintă numeroase avantaje atât pentru profesor, dar mai ales pentru elevi, indiferent de disciplină. Învățarea dobândește un plus de coerență prin chiar modul în care este proiectată învățarea pe termen mediu și lung, iar proiectul unității de învățare devine un instrument util de lucru pentru profesor, prin depășirea unor cerințe formale.

BIBLIOGRAFIE

1. Cucuiat, Ciprian, *Modulul I – Un nou Curriculum Național pentru învățământul primar și gimnazial – conceptualizări necesare*. [Suport de curs]. Platforma Educred. 2021.
2. Ministerul Educației și Cercetării. (2017). *Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 1 (Engleză) - Clasele a V-a - a VIII-a*. București: ISE.

Arta ca Terapie: expresia de sine și nevoile speciale în educația artistică

Prof. Cirstoi Livia

Școala Gimnazială "George Emil Palade", Buzău

Art-terapia cuprinde o gamă diversă de terapii care utilizează expresia artistică, inclusiv terapia vizual-plastică, muzicală, prin dans, prin teatru, prin poezie și prin proză - inclusiv basme și povești. Această formă de terapie psihologică este oferită persoanelor pentru a le ajuta să-și exploreze sinele, să facă față dificultăților vieții cotidiene și să le depășească.

Art-terapia poate stimula, îmbunătăți și consolida abilitățile cognitive, psihomotorii, afectiv-relaționale și sociale adaptative. Efectele benefice ale artei asupra sănătății sunt bine demonstrate, conducându-ne să nu numai să gândim, ci și să simțim, să ne bucurăm și să apreciem. Arta aduce zâmbetul pe suflute și a avut rol de vindecare încă din cele mai vechi timpuri, continuând să ofere beneficii și în prezent.

Art-terapia utilizează arta ca mijloc de exprimare personală și comunicare a emoțiilor, trăirilor și sentimentelor, având ca scop dezvoltarea și armonizarea individului.

Diferența fundamentală între artă în sine și art-terapie constă în faptul că, în artă, opera este beneficiarul, în timp ce în art-terapie, beneficiarul este copilul, iar arta reprezintă doar un mijloc de dezvoltare pus la dispoziția acestuia.

Art-terapia poate aborda o serie de probleme, inclusiv timiditatea, labilitatea emoțională, dificultățile de integrare în medii precum grădinița sau școala, scăderea încrederii în sine ("Nu sunt bun de nimic", "Nu știu nimic"), negativismul ("Nu vreau...", "Nu fac..."), nervozitatea accentuată, hiperactivitatea, tulburările de limbaj, performanța școlară scăzută și depresia.

Activitățile următoare pot fi integrate în munca cu elevii care au dificultăți de învățare sau de adaptare la mediul școlar, pentru a-i ajuta să își exprime sentimentele și gândurile, în special cei care întâmpină dificultăți în comunicare. Aceste activități pot contribui la dezvoltarea încrederii în sine a elevilor, oferindu-le oportunitatea să se simtă valoroși și apreciați. De asemenea, ele pot sprijini cadrele didactice în formarea grupurilor de elevi care împărtășesc aceeași viziune asupra unui subiect.

Terapia prin artă este benefică întrucât conferă o senzație de libertate și oferă posibilitatea de exprimare - uneori, tristețea nu poate fi transpusă în cuvinte, dar poate fi exprimată în culori. Elevii nonverbalii pot utiliza desenul pentru a comunica ceea ce nu pot exprima verbal, ceea ce poate duce la o creștere a comunicării lor.

În cazul elevilor cu ADHD, structura este esențială; activitățile artistice, precum desenul sau pictura, pot aduce o senzație de calm și liniște, fiind asociate cu meditația.

Pentru elevii cu TSA, activitățile senzoriale precum modelajul în plastilină, lut sau sculptura sunt recomandate, deoarece aceștia sunt adesea persoane vizuale și arta are o importanță deosebită pentru ei. Obiectele din mediul înconjurător pot avea semnificații diferite pentru fiecare individ în funcție de experiențele personale și de percepții. Astfel, părinții pot fi îndrumați să găsească soluții pentru problemele cu care se confruntă copilul lor prin intermediul mediului înconjurător.

La școală, copiii folosesc culorile pentru a exprima ceea ce nu pot reda în cuvinte. Prin urmare, profesorii pot oferi părinților informații despre ceea ce este important în viața copilului lor, ce îl preocupă și ce îl bucură.

Art-terapia ne permite să rezolvăm conflictele emoționale, să stimulăm conștiința de sine, să gestionăm comportamentul și dependențele, să reducem anxietatea și să sporim stima de sine.

ADHD se caracterizează prin comportament impulsiv, neatenție și hiperactivitate. Persoanele cu *ADHD* experimentează adesea emoții intense, schimbări în comportament și au stima de sine scăzută.

Art-terapia în acest caz este folositoare deoarece:

- poate ajuta la învățarea de a face față deciziei impulsivității, a secvențializării, a flexibilității aptitudinilor sociale și poate contribui la creșterea stimei de sine;

- oferă o experiență bogată care poate ajuta copilul să se simtă mai încrezător și controlat; arta îl poate ajuta pe copil să se concentreze asupra sarcinii de îndeplinit și să înțeleagă mai bine următorii pași logici;

- pe măsură ce comportamentul copilului se îmbunătățește, copilul poate primi feedback pozitiv de la educatori, consilieri și părinți. De-a lungul timpului, acest lucru poate avea un efect semnificativ asupra stimei de sine a copilului.

Simptomele *autismului* includ comportamente repetitive sau compulsive, tulburări sociale, probleme cu comunicarea și probleme de prelucrare a informațiilor senzoriale (cum ar fi hipersensibilitatea la sunete, miros).

Art-terapia este utilă pentru că: arta oferă posibilitatea celor care au probleme în exprimarea verbală de a se exprima direct, fără cuvinte. În autism exprimarea verbală și limbajul prezintă deseori o dificultate; exprimarea sentimentelor și a ideilor prin imagini este foarte normală pentru persoanele cu autism deoarece ele sunt vizuale; activitățile în natură sunt agreate de către majoritatea copiilor, autiști sau nu; în timpul acestor activități se pot aborda mai ușor textura, mirosul și sunetele.

ACTIVITĂȚI CU APLICABILITATE LA CLASA DE ELEVI

1. DESEN ÎN ECHIPĂ

Această activitate poate reprezenta un exercițiu de dezgheț, în care elevii se pot cunoaște mai bine; de asemenea cadrul didactic poate cunoaște elevul mai bine, poate interpreta gândurile și stările interioare ale acestuia. Se împarte clasa de elevi în echipe de câte 7,8 elevi așezați în jurul unei mese și fiecare dintre ei desenează pe o coală ceea ce simte sau la ce se gândește la momentul respectiv. Foiaia este înmănată colegului din dreapta lui care va trebui să deseneze – sub primul desen – ceva în legătură cu desenul anterior; pliază hârtia astfel încât să rămână numai desenul făcut de el și îl înmânează mai departe colegului din dreapta lui. Se repetă procedura cu fiecare copil din grupă până când coala ajunge din nou în dreptul celui de la care s-a pornit. La sfârșit se vor succede pe coală 7-8 desene (câți copii sunt în echipă). Fiecare elev va putea să aducă completări, să îmbunătățească lucrarea astfel încât să rezulte o lucrare cu sens căreia să-i dea un titlu și în acest mod să o individualizeze.

Concluzie: Desenul ajută la exprimarea sentimentelor, a gândurilor copiilor, determină creșterea încrederii în sine, copiii simțindu-se utili și apreciați.

2. DESEN INTUITIV

Se împarte clasa de elevi în echipe de câte 7,8 elevi așezați în jurul unei mese. Se dau elevilor 3 coli de hârtie. Elevii vor mâzgăli pe o coală cu mâna dreaptă, pe altă coală cu mâna stângă și pe ultima coală cu ambele mâini; vor mâzgăli fără să privească pe coală, mișcând mâinile doar din încheietură, într-o stare de

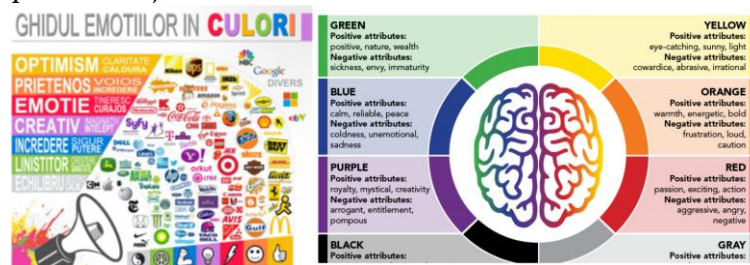
relaxare totală. Apoi, pe una din cele 3 coli (la alegere) elevii vor da o formă, vor colora urmărind liniile/măzgălele și vor realiza un desen cu sens. Autorul va trece pe verso titlul lucrării. În timpul "măzgălelii", elevul folosește partea dreaptă a creierului – nu-i pasă de logică. În momentul definirii desenului, elevul folosește partea stângă a creierului – dă un sens, o formă, concretizează ceva. La final, fiecare dintre elevii unei echipe va trece prin dreptul fiecărui desen și îi va da un titlu pe care îl va scrie pe un bilețel (fiecare lucrare va avea 7-8 titluri).

Concluzie: Analizând titlurile date de ceilalți elevi, posesorul fiecărui desen va descoperi dacă a mai gândit sau a mai simțit cineva la fel ca el în momentul când a realizat lucrarea; află câți dintre colegi văd ceea ce a vrut el să spună prin desenul respectiv și înțelege că privind același lucru interpretările sunt diferite. De asemenea, cadrul didactic poate forma grupe de elevi care au aceeași viziune asupra unui lucru sau care găsesc aceleași similitudini în analiza unor lucrări.

3. REPREZENTAREA EMOȚIILOR PRIN FORMĂ ȘI CULOARE

Sentimentele sunt diferite de emoții. Emoțiile sunt un răspuns automat la stimuli putând fi exprimate prin diferite forme și culori. Se solicită elevilor să exprime cele 6 emoții (tristețe, bucurie, dezgust, furie, teamă, uimire) prin culoare și/sau formă fără să menționeze ce reprezintă fiecare. Se formează echipe de câte 3, 4 elevi care vor discuta și compara între ele lucrările realizate. Vor observa astfel similitudini/deosebiri în exprimarea emoțiilor. La sfârșit se aleg desenele în funcție de emoții.

Concluzie: se constată că emoțiile se exprimă diferit în aceleași situații; se observă că aceeași culoare / formă / mărime poate exprima emoții diferite.

Semnificația culorilor:

Rosu: Culoarea energiei. Excită emoțiile și ne motivează să acționăm.

Portocaliu: Reprezinta comunicare sociala si optimism.

Galben: Culoarea mintii si intelectului. Optimist si vesel.

Verde: Echilibru și creștere. Poate însemna atât încredere în sine pozitivă, cât și posesivitate.

Albastru: Reprezintă încredere și liniște. Poate sugera loialitate și integritate, dar și conservatorism și răceală.

Alb: Culoarea perfecțiunii. Reprezintă puritate, inocența, întreg și complet.

Maro: este o culoare "serioasă". Semnifică securitate, protecție și bunăstare materială.

Negru: Necunoscutul și misterul. Însă semnifică și putere.

4. **MODELAJUL** - Oferă atât experiențe kinestezice, cât și tactile. Flexibilitatea și maleabilitatea lutului se potrivesc unei varietăți de nevoi. El pare să spargă adesea blocajele copilului, putând fi utilizat cu succes și de cei care au mari dificultăți în exprimarea sentimentelor. Copiii "supărați" pot simți un sentiment al controlului și stăpânirii de sine, prin intermediul lutului. Copilul agresiv poate folosi lutul pentru a-l lovi și sfărâma. Se utilizează de asemenea și plastilina. Lutul și plastilina au și un efect benefic în sensul relaxării mâinilor, în urma realizării unor exerciții specifice.

5. COLAJUL- Ajută la eliberarea imaginației și poate fi utilizat ca exprimare senzorială și emoțională, folosind diverse exerciții. Ajută foarte mult și în ceea ce privește îmbunătățirea motricității fine.

6. POVEȘTILE - Au rolul de a-l ajuta pe copil să asimileze experiențele trăite și realitatea în general. Copilul învață să dea sens lumii din afara lui dar și să-și structureze gândurile.

7. ALTE TEHNICI : *teatrul de păpuși, jocul de rol, jocurile de mișcare, muzica și dansul*

Unul din punctele forte ale tehnicilor de art-terapie îl reprezintă faptul că pentru copil, orice exercițiu devine o joacă. El îl va realiza în mod natural, fără să i se pară că depune vreun efort considerabil. Art-terapia facilitează și stimularea inteligenței emoționale, fundamentală pentru învățare și adaptare la mediul social și profesional și a inteligențelor multiple propuse de Howard Gardner. Ele sugerează incorporarea într-o mai mare măsură în curriculum-ul artei, a activităților dedicate autocunoașterii, comunicării și învățării prin cooperare. Pentru ca metoda să fie eficientă este necesară identificarea și luarea în considerare a „zonei proximei dezvoltări”.

Expresia artistică poate fi terapeutică la orice vârstă și în orice cultură și comunitate. Pornind de la acest concept, propun Art-terapia ca o activitate, o formă de terapie și o modalitate de educație, având ca scop cultivarea interesului copiilor pentru artă, culoare și procesul creativ, contribuind la o stare de bine, relaxare și satisfacție, descoperind în același timp potențialul lor neexplorat. Prin art-terapie se efectuează o intervenție terapeutică și compensatorie colectivă, orientată către dezvoltarea capacităților cognitive, afective și volitive. Activitatea de art-terapie își propune să cultive sensibilitatea la nivelul copiilor, să dezvolte și să consolideze abilitățile de coordonare psihomotorie, să armonizeze mișcările și să îi ajute să își exprime emoțiile, contribuind astfel la dezvoltarea personalității lor și la creșterea deschiderii și fericirii în fața lumii.

Bibliografie: www.arttherapy.org, www.arttherapyjournal.org, www.arttherapyalliance.org, <http://the-art-of-autism.com/>, <http://pzartfulthinking.org>, <https://www.dascalidedicati.ro/copiii-cu-ces-si-art-terapia/>, https://www.academia.edu/26555012/STRATEGII_DE_ARTTERAPIE_ACCESIBILE_PERSOANELO_R_CU_NEVOI

Școala fără bullying – un loc unde fiecare elev contează

Prof. Drăgăescu Simona Mariana,

Școala Gimnazială Mănești, județul Dâmbovița

MOTTO: *Hrănește-ți inima cu pace. Lumea nu poate fi schimbată cu violență, ci numai cu inima. Nu există pace în lume dacă nu există pace în inima ta și a mea.* Phil Bosmans

Bullying înseamnă folosirea unei forțe superioare pentru a influența sau intimida pe cineva. Este un comportament repetat și intenționat prin care agresorul își persecută, rănește, intimidează victima verbal, relațional și/sau fizic. Comportamentul poate fi învățat în familie sau în alte medii și este favorizat de diferențele sociale, de etnie, religie, gen, comportament, putere, caracteristici fizice etc. Efectele asupra victimei sunt adesea devastatoare din punct de vedere emoțional și comportamental.

Fenomenul bullyingului are un impact major asupra întregului grup de copii, indiferent de rolul pe care îl ocupă – inițiator, țintă sau martor – și se manifestă pe mai multe planuri: emoțional, social și cognitiv. Emoțional, toți cei implicați pot experimenta anxietate, rușine și vinovăție, ceea ce contribuie la o stimă de sine scăzută și un concept de sine negativ. Pe plan social, bullyingul provoacă izolare și distanțare, afectând relațiile interumane și amplificând frica de a avea încredere în ceilalți, ceea ce diminuează coeziunea și armonia grupului. În plan cognitiv, cei implicați în situații de bullying pot întâmpina dificultăți în concentrarea și procesarea informațiilor, ceea ce are un impact negativ asupra performanțelor școlare și dezvoltării intelectuale. Astfel, bullyingul nu doar că dăunează celor direct afectați, dar subminează și integritatea și funcționarea întregii comunități școlare.

Ca profesor, consider că trebuie să găsești mereu metodele potrivite pentru a crea elevilor un mediu sigur în care să-și desfășoare activitatea de învățare. Înainte de toate, este necesar să ne aliniem la cerințele societății moderne, încercând să găsim deprinderi și abilități practice, care să-i ajute pe elevi în această deprindere.

Una dintre provocările cărora profesorii și elevii din școli trebuie să-i facă față este bullyingul. Din păcate, violența din școli este una dintre cele mai vizibile forme de violență împotriva copiilor. Aceasta poate avea mai multe forme, de la violența fizică până la cea psihologică, putând fi exprimată prin acte de bullying, intimidare și presiune. Violența din școli poate crea insecuritate și teamă, astfel afectând climatul de învățare și încălcând dreptul elevilor de a învăța într-un mediu sigur și relaxant.

Pentru a face față violenței din școli, conducerea școlii împreună cu cadrele didactice trebuie să aibă o strategie și un plan de acțiune pe termen lung cu privire la prevenirea fenomenului de bullying. Comunicarea și relațiile interpersonale, abilitatea de adaptare la nevoile diferite ale elevilor, deschiderea către găsirea și implementarea de soluții inovative precum și focusul pe rezultatele obținute reprezintă abilități necesare în lupta pentru prevenirea răspândirii fenomenului de bullying în școli.

Strategii de intervenție

- 1. Identificarea timpurie a cazurilor de bullying.** Una dintre cele mai importante strategii este observarea atentă a comportamentului elevilor. Profesorii trebuie să fie atenți la schimbări precum izolarea socială, scăderea performanțelor școlare, anxietatea sau refuzul de a veni la școală. Discuțiile individuale cu elevii și colaborarea cu consilierul școlar pot ajuta la depistarea rapidă a situațiilor de risc.

2. Intervenția imediată și fermă. În momentul în care apare un caz de bullying, este esențial ca profesorii sau conducerea școlii să intervină prompt. Este important ca situația să fie analizată obiectiv, iar elevii implicați să fie ascultați. Aplicarea unor reguli clare și consecvente transmite mesajul că bullying-ul nu este tolerat.

3. Consilierea elevilor implicați. Atât victima, cât și agresorul au nevoie de sprijin psihologic. Victima trebuie ajutată să-și recapete încrederea și siguranța, iar agresorul trebuie să înțeleagă consecințele comportamentului său și să învețe metode constructive de relaționare.

4. Implicarea părinților. Colaborarea cu familia este esențială. Informarea părinților despre comportamentele observate și stabilirea unor măsuri comune contribuie la rezolvarea situațiilor conflictuale și la prevenirea repetării acestora.

5. Promovarea comunicării deschise. Elevii trebuie încurajați să vorbească despre problemele lor fără teamă. Crearea unui climat bazat pe încredere și respect ajută la raportarea incidentelor și la prevenirea escaladării conflictelor.

Modele de bune practici

1. Programe educaționale anti-bullying. Implementarea unor programe dedicate dezvoltării empatiei, respectului și comunicării nonviolente contribuie la reducerea comportamentelor agresive. Activitățile interactive, jocurile de rol și dezbaterile sunt metode eficiente de conștientizare.

2. Regulamente școlare clare. Școlile care au politici bine definite împotriva bullying-ului reușesc să gestioneze mai eficient conflictele. Regulile trebuie să fie cunoscute de elevi, profesori și părinți, iar sancțiunile trebuie aplicate corect și consecvent.

3. Activități de dezvoltare socio-emoțională. Orelle dedicate educației emoționale îi ajută pe elevi să-și gestioneze emoțiile, să rezolve conflicte și să dezvolte relații sănătoase cu colegii.

4. Implicarea elevilor în proiecte și campanii. Participarea elevilor la campanii anti-bullying, voluntariat sau activități de mentorat contribuie la dezvoltarea responsabilității și solidarității între colegi.

5. Colaborarea cu specialiști și comunitatea. Parteneriatele cu psihologi, organizații educaționale sau instituții locale pot aduce resurse și programe eficiente pentru prevenirea bullying-ului.

Exemplu de bună practică – „Cutia încrederii”

Descrierea activității:

„Cutia încrederii” este o metodă utilizată în școli pentru prevenirea și identificarea situațiilor de bullying. În clasă sau pe holul școlii este amplasată o cutie specială în care elevii pot introduce bilețele anonime în care pot semnaliza situații de bullying, conflicte sau probleme personale.

Scopul activității:

- Încurajarea elevilor să comunice problemele cu care se confruntă
- Identificarea timpurie a situațiilor de bullying
- Crearea unui climat de încredere și siguranță în școală

Mod de desfășurare:

1. Profesorul sau consilierul școlar prezintă elevilor scopul activității.
2. Se amplasează cutia într-un loc accesibil tuturor elevilor.
3. Elevii pot introduce anonim mesaje despre problemele lor sau ale colegilor.
4. Profesorul sau consilierul verifică periodic bilețelele și analizează situațiile semnalate.
5. Se discută și se intervine pentru rezolvarea conflictelor.

Rezultate obținute:

- Elevii capătă curaj să vorbească despre problemele lor.
- Situațiile de bullying sunt identificate mai rapid.
- Relațiile dintre elevi devin mai bune.
- Crește sentimentul de siguranță în mediul școlar.

Importanța activității

Această metodă ajută elevii să se exprime liber, mai ales pe cei care se tem să vorbească direct despre problemele lor. În același timp, profesorii pot interveni mai rapid pentru prevenirea conflictelor.

Bullying-ul reprezintă o problemă serioasă care poate afecta dezvoltarea emoțională, socială și educațională a elevilor. Prin aplicarea unor strategii eficiente de intervenție și prin utilizarea modelelor de bune practici, școala poate deveni un mediu sigur, bazat pe respect, toleranță și colaborare. Activitățile educative, implicarea profesorilor, sprijinul părinților și participarea activă a elevilor contribuie la prevenirea comportamentelor agresive și la formarea unor relații sănătoase între colegi. Dezvoltarea empatiei, comunicarea deschisă și promovarea valorilor morale sunt elemente esențiale în combaterea bullying-ului.

În concluzie, crearea unei școli fără bullying este responsabilitatea întregii comunități educaționale, iar prin implicare și cooperare se poate construi un mediu în care fiecare elev se simte acceptat, protejat și încurajat să se dezvolte armonios.

Bibliografie

1. **Strategii pentru o clasă fără bullying** - manual pentru profesori și personalul școlar
2. **Prevenirea și combaterea violenței în școală**, ghid practic pentru directori și cadre didactice, Editura Alpha MDN, Buzău, 2006.

Arhitectura alfabetizării emoționale: Strategii și practici de autoreglare

înv. Petre Elena

Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Galați

În contextul educațional contemporan, alfabetizarea emoțională reprezintă o componentă fundamentală a dezvoltării copilului, nu doar o activitate opțională. Aceasta presupune abilitatea elevului de a identifica, înțelege și gestiona propriile emoții, constituind astfel o bază solidă pentru sănătatea mentală și pentru prevenirea comportamentelor disfuncționale, precum bullying-ul. La clasa I, tranziția de la mediul familial sau preșcolar la cel școlar poate genera stres, iar implementarea strategiilor narrative și a practicilor de autoreglare devine esențială pentru a susține echilibrul emoțional al copiilor.

1. Identificarea emoțiilor prin „oglină” poveștii

Primul pas în alfabetizarea emoțională constă în transformarea experiențelor resimțite corporal în emoții verbalizabile. Copiii de 6-7 ani experimentează adesea sentimente pe care nu le pot denumi, manifestându-le prin irascibilitate sau retragere.

Poveștile devin, în acest context, un instrument esențial pentru validarea emoțiilor. Volumul Sunt om: O poveste despre empatie oferă elevilor exemple concrete de trăiri universale, precum teama, bucuria sau mândria, creând un cadru sigur pentru explorarea propriilor emoții.

Metoda „Harta interioară” sprijină acest proces, asociind fiecare emoție cu o culoare sau o formă geometrică, astfel încât conceptul abstract devine vizibil și tangibil. În plus, instrumente precum „Termometrul emoțiilor”, utilizat zilnic la sosirea în clasă, facilitează exprimarea autentică și permit cadrul didactic să ofere suport adaptat nevoilor fiecărui copil.

2. Tehnici de autoreglare

Când emoțiile devin intense, sistemul limbic preia controlul, iar alfabetizarea emoțională presupune dezvoltarea unor strategii care să reactiveze cortexul prefrontal și să favorizeze autoreglarea comportamentală.

Intervenția a fost concepută să fie flexibilă și diferențiată, adaptându-se tipului de reacție al fiecărui copil:

Nevoia de spațiu și calm: Copiii care simt nevoia de a se liniști pot rămâne la banca personală, în proximitatea grupului, folosind tehnici precum „Tehnica balonului” sau plasarea mâinii pe piept pentru a identifica emoția. Aceasta permite autoreglarea fără a fi izolați de colegi.

Agitație fizică sau impulsivitate: Copiii care manifestă energie emoțională intensă pot folosi gesturi active de reglare, precum strângerea unei mingi antistres, întinderi simple sau posturi de yoga integrate narativ în povestea Sunt yoga. Aceste activități permit canalizarea emoțiilor într-un mod controlat și vizibil.

Frică sau anxietate intensă: Copiii retrași sau anxioși beneficiază de validare și ghidare verbală, fiind încurajați să-și exprime temerile și să folosească instrumente de reglare simple, cum ar fi respirația conștientă sau exercițiile tactile, rămânând conectați la grup chiar dacă nu interacționează activ.

Comportamente de autoagresiune sau criză: În situațiile în care copilul se lovește, își smulge părul sau manifestă alte gesturi de autoagresiune, cadrul didactic intervine calm, menținând contact vizual și folosind limbaj empatic: „Văd că te simți copleșit. Hai să respirăm împreună câteva secunde.” Copilul poate ține un obiect tactil de ancorare pentru a transforma energia emoțională într-o acțiune controlată, fără a fi izolat sau pedepsit.

Comportamente agresive față de colegi: În cazul tachinării sau împingerilor, intervenția este imediată și calmă, modelând limbajul emoțional adecvat: „Văd că ești supărat. Poți să spui ce simți fără să rănești pe cineva.” Ulterior, se propun strategii de reparare a relației, cum ar fi exprimarea unui gest de scuză sau redirecționarea atenției către activități colaborative.

Această abordare diferențiată permite fiecărui copil să găsească modalitatea de autoreglare potrivită stilului său de coping, menținând conectarea la grup și promovând dezvoltarea autonomiei emoționale și a co-reglării.

3. Învățarea socială

Alfabetizarea emoțională se consolidează în interacțiune, proces prin care copilul învață să negocieze între propriile nevoi și cele ale grupului.

Activități precum jocul „Oglinda” permit elevilor să imite mișcările partenerului fără a folosi cuvinte, dezvoltând atenția la limbajul nonverbal și sincronizarea emoțională. În mod complementar, „Povestea colectivă” presupune construirea, în echipă, a unei structuri simbolice, „Casa prieteniei”, care stimulează cooperarea și gestionarea frustrărilor generate de diferențele de opinie. Evenimente simbolice, cum este Ziua îmbrățișărilor, subliniază importanța consimțământului și a conexiunii umane, evidențiind impactul gesturilor calde asupra stării de bine a colegilor.

4. Integrarea în viața de zi cu zi

Pentru ca alfabetizarea emoțională să devină o trăsătură de caracter, este esențial ca aceasta să fie exersată constant, nu doar în cadrul orelor de dezvoltare personală.

Pornind de la exemplele oferite de poveștile Broscoi și Brotac sunt prieteni, elevii pot stabili un „cod de onoare” al clasei, înțelegând că respectarea spațiului și a nevoilor colegilor este un gest de empatie. Exerciții precum „Borcanul cu fapte bune” încurajează acte concrete de ajutor și incluziune, consolidând reflecția asupra impactului acțiunilor proprii. Cercul de seară, prin discuțiile despre „victoria emoțională” a zilei, oferă copiilor oportunitatea de a verbaliza progresul personal și de a fi recunoscuți pentru efortul depus în autoreglare.

5. Concluzii

Alfabetizarea emoțională reprezintă un proces continuu, care nu are o destinație finală, ci se desfășoară pe întreg parcursul dezvoltării copilului. Prin povești și practici structurate, elevii clasei I dobândesc un vocabular emoțional solid, care le va fi util pe tot parcursul vieții. O școală în care copiii învață să identifice emoțiile, să le gestioneze și să colaboreze promovează un mediu sigur și empatic, prevenind apariția bullying-ului. Succesul acestei abordări depinde de consecvența și capacitatea cadrului didactic de a fi un model de echilibru și empatie.

Bibliografie

1. Amen, D. G. (2013). *Change your brain, change your life*. Three Rivers Press.
 2. Aristhène, J. P., & Oates, S. (2021). Fostering socio-emotional learning through early childhood intervention. *Early Childhood Education Journal*, 15(6). <https://doi.org/10.1007/s10643-021-01211-1>
 3. Bruner, J. (1960). *The process of education*. Harvard University Press.
 4. Goleman, D. (2001). *Inteligența emoțională*. Editura Curtea Veche.
- Viduan, A., Siqueira, A. C., & Dell'Aglio, D. D. (2025). Thriving children's emotional self-regulation in preschool: A systematic review discussed from an interactionist perspective. *Education Sciences*, 15(2), 137. <https://doi.org/10.3390/educsci15020137>

Studiu privind impactul alfabetizării emoționale prin storytelling în prevenirea bullying-ului la clasa I

în v. Petre Elena

Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Galați

1. Cadrul conceptual: Alfabetizarea emoțională ca mecanism de autoreglare

Alfabetizarea emoțională reprezintă fundamentul pe care se construiește întreaga arhitectură a personalității elevului în ciclul primar. Din perspectivă neuropsihologică, această etapă este marcată de o plasticitate cerebrală remarcabilă, dar și de o imaturitate a cortexului prefrontal, responsabil cu managementul impulsurilor (Amen, 2013). În acest context, alfabetizarea emoțională nu se limitează la recunoașterea unor emoticoane, ci presupune dezvoltarea capacității de a identifica, înțelege și exprima emoțiile într-o manieră care să faciliteze interacțiunea socială, nu să o blocheze.

În mediul școlar, absența acestor competențe se traduce adesea prin comportamente de tip bullying. Agresivitatea la vârsta de 6-7 ani este, de cele mai multe ori, o formă de comunicare disfuncțională a unei nevoi neîmplinite sau a unei emoții nereglate (frustrare, teamă, excludere). Prin urmare, transformarea clasei într-un spațiu sigur depinde de abilitatea cadrului didactic de a oferi elevilor un vocabular emoțional și modele de conduită prosocială.

2. Metodologia intervenției narative

Studiul de față utilizează **gândirea narativă** (Bruner, 1960) ca instrument pedagogic principal. Povestea acționează ca un „simulator social”; ea permite elevului să experimenteze vicariant conflicte, dileme morale și rezolvări de probleme, fără riscul social al unei situații reale. Metodologia a presupus trecerea de la ascultarea pasivă la analiza critică și introspecție, utilizând tehnici precum „Poveștea întreruptă” sau „Oglinda emoțiilor”.

2.1. Pilonul I: Construirea rezilienței și acceptarea de sine

Prima etapă a alfabetizării a vizat relația elevului cu propriul sine. Prin lectura textului „**Un punct**”, de Peter H. Reynolds, s-a urmărit deconstruirea fricii de eșec. În mediul școlar, teama de a nu fi „destul de bun” generează adesea mecanisme de apărare agresive. Discuțiile ghidate au transformat conceptul de greșală într-o etapă firească a învățării, punând bazele unei stime de sine solide.

Această direcție a fost consolidată prin seria de autor Susan Verde. În analiza volumului „**Sunt pace**”, accentul a căzut pe tehnicile de mindfulness, elevii învățând să identifice senzațiile fizice ale furiei și să utilizeze respirația ca instrument de autoreglare. Ulterior, opera „**Sunt om**” a servit drept platformă pentru dialoguri sincere despre imperfecțiune. Recunoașterea propriei vulnerabilități este, în mod paradoxal, sursa puterii în prevenția bullying-ului: un copil care își acceptă propriile limite va fi mult mai tolerant cu limitele celorlalți.

2.2. Pilonul II: Arhitectura relațiilor și empatia față de alteritate

A doua parte a studiului s-a concentrat pe dinamica de grup și pe înțelegerea nuanțată a prieteniei. Analiza capitolului „**Prietenie**” din volumul „**Broscoi și Brotac sunt prieteni**”, de Arnold Lobel, a permis o examinare detaliată a modului în care micile gesturi cotidiene construiesc sau distrug încrederea. Elevii au explorat importanța ascultării active și, mai ales, respectarea spațiului personal, un concept vital pentru evitarea conflictelor în spațiul restrâns al sălii de clasă.

Momentul de maximă profunzime al studiului a fost reprezentat de analiza cărții „**Lupul cel mare și lupul cel mic**”, de Nadine Brun-Cosme. Această narațiune a provocat elevii să exploreze zonele de „umbră” ale sufletului: teama de necunoscut, reticența de a împărți resursele sau spațiul cu cineva nou și, în final, singurătatea asumată versus bogăția prieteniei. Tema de reflecție „**Ce încape în sufletul unui lup?**” a funcționat ca o oglindă pentru propriile temeri de excludere ale copiilor. Discuțiile au evidențiat faptul că bullying-ul începe adesea din frica de a-și pierde locul în grup, iar curajul de a fi deschis și primitiv este soluția pentru un univers personal mai bogat.

3. Analiza rezultatelor și concluzii pedagogice

Rezultatele obținute în urma procesului de alfabetizare emoțională indică o transformare calitativă a climatului clasei. Monitorizarea sistematică a relevat o scădere de aproximativ 50-60% a incidentelor conflictuale. Mai importantă decât scăderea numerică a conflictelor este însă schimbarea de paradigmă în gestionarea lor: elevii au început să înlocuiască reacțiile impulsive (împingeri, strigăte) cu un limbaj emoțional asumat.

Utilizarea termenilor precum „spațiu personal”, „echilibru emoțional” sau „ascultare activă” în vocabularul curent al elevilor de clasa I demonstrează interiorizarea conceptelor. Storytelling-ul a oferit „ancora” necesară pentru ca valorile prosoziale să nu rămână simple concepte abstracte, ci să devină practici cotidiene.

În concluzie, alfabetizarea emoțională prin intermediul literaturii nu este o activitate adiacentă actului de predare, ci o strategie esențială de sănătate mentală și prevenție socială. Succesul acestui demers confirmă faptul că, oferindu-le copiilor povești care vindecă, îi pregătim de fapt să devină adulți empatici, capabili să construiască comunități bazate pe respect și solidaritate, nu pe forță și intimidare.

Bibliografie:

1. Amen, D. G. (2013). *Change your brain, change your life*. Three Rivers Press.
 2. Brun-Cosme, N. (2008). *Lupul cel mare și lupul cel mic*. Editura Cartea Copiilor.
 3. Bruner, J. (1960). *The process of education*. Harvard University Press.
 4. Goleman, D. (2001). *Inteligența emoțională*. Editura Curtea Veche.
 5. Lobel, A. (2013). *Broscoi și Brotac sunt prieteni*. Editura Arthur.
 6. Olweus, D. (1993). *Bullying at school: What we know and what we can do*. Blackwell Publishing.
 7. Reynolds, P. H. (2018). *Un punct*. Editura Arthur.
 8. Verde, S. (2017). *Sunt pace: O poveste despre mindfulness*. Editura Curtea Veche.
- Verde, S. (2018). *Sunt om: O poveste despre empatie*. Editura Curtea Veche.

Strategii de gestionare a bullyingului la clasă în ciclul primar

Prof. înv. Primar Fanea Ramona ,

Șc. Gim. "George Emil Palade"

Bullyingul în mediul școlar reprezintă un tip de agresiune repetată, intenționată, în care există un dezechilibru de putere între copilul care agresează și copilul vizat. La ciclul primar, formele de bullying pot fi mai puțin evidente decât la vârste mai mari, însă efectele sunt semnificative și pot influența dezvoltarea emoțională, socială și școlară a copilului. Victimele bullyingului pot manifesta anxietate, scăderea stimei de sine, izolare socială și refuz școlar, iar copiii care manifestă comportamente agresive riscă să își consolideze tipare negative de relaționare dacă nu beneficiază de intervenție educativă timpurie. Având în vedere că în ciclul primar se pun bazele comportamentelor sociale și ale reglării emoționale, gestionarea bullyingului devine o prioritate a activității didactice.

La vârsta școlară mică, este important să se facă distincția între conflictele obișnuite și bullying. Conflictele apar frecvent între copii și sunt, de regulă, ocazionale și simetrice. Bullyingul se caracterizează prin repetitivitate, intenția de a provoca disconfort și existența unui dezechilibru de putere. În ciclul primar, acesta se manifestă prin porecle jignitoare, tachinare constantă, îmbrânceli, loviri, ascunderea obiectelor personale, excluderea din joc sau imitarea batjocoritoare. Reacția martorilor joacă un rol important, deoarece râsul sau pasivitatea pot încuraja continuarea comportamentului agresiv.

Prevenția constituie una dintre cele mai eficiente strategii de gestionare a bullyingului. Crearea unui climat de clasă sigur și predictibil contribuie la reducerea comportamentelor agresive. Stabilirea unor reguli clare, puține și formulate pozitiv îi ajută pe elevi să înțeleagă ce comportamente sunt acceptate. Reguli precum „Vorbim frumos”, „Ne folosim mâinile pentru a ajuta, nu pentru a lovi” sau „Nu excludem pe nimeni din joc” pot fi discutate și exersate prin jocuri de rol. Aplicarea consecventă a regulilor oferă copiilor sentimentul de siguranță și corectitudine.

Rutinele zilnice de exprimare a emoțiilor au un rol important în prevenție. Activități simple, precum „termometrul emoțiilor”, cartonașele cu fețe expresive sau formulări de tipul „Astăzi mă simt...

pentru că...”, îi ajută pe copii să își recunoască emoțiile și să le exprime verbal. Prin aceste activități, elevii învață că emoțiile pot fi comunicate și gestionate, nu transformate în comportamente agresive.

Educația socio-emoțională integrată în activitățile de la clasă contribuie la dezvoltarea empatiei și a comunicării asertive. Jocurile de rol, poveștile cu mesaj educativ și discuțiile ghidate sunt metode eficiente prin care copiii pot exersa comportamente adecvate. De exemplu, elevii pot învăța formule simple de adresare precum „Nu-mi place când vorbești așa cu mine”, „Te rog să te oprești” sau „Mă duc să spun doamnei”. Aceste formule le oferă instrumente concrete de reacție, adaptate nivelului lor de dezvoltare.

Atunci când apare o situație de bullying, intervenția cadrului didactic trebuie să fie rapidă, calmă și fermă. Este esențial ca adultul să oprească imediat comportamentul și să transmită clar mesajul că agresiunea nu este acceptată. Ulterior, situația trebuie analizată prin discuții individuale cu copiii implicați, evitând etichetarea sau expunerea publică. Accentul se pune pe comportament și pe impactul acestuia, nu pe judecarea persoanei.

Copilul care manifestă comportamente agresive are nevoie de sprijin educativ, nu doar de sancțiuni. Stabilirea unor obiective clare de comportament, monitorizarea progresului și oferirea de feedback pozitiv pentru schimbările observate pot contribui la modificarea conduitei. De asemenea, este important ca elevul să învețe alternative la comportamentul agresiv, cum ar fi cererea politicos formulată, exprimarea nemulțumirii prin cuvinte sau solicitarea ajutorului unui adult. Repararea relației cu copilul afectat, prin scuze asumate și gesturi de sprijin, are un rol formativ important.

Copiii care sunt victime ale bullyingului au nevoie de validare emoțională și de asigurarea unui mediu sigur. Mesaje precum „Nu este vina ta” sau „Ai procedat corect cerând ajutor” contribuie la creșterea încrederii în sine. Exersarea unor răspunsuri asertive și stabilirea unui plan simplu de siguranță îi ajută pe copii să se simtă protejați, însă responsabilitatea principală rămâne la cadrul didactic.

Martorii au un rol esențial în dinamica bullyingului. Prin activități educative, copiii pot fi învățați să recunoască situațiile de agresiune și să intervină adecvat, fie prin exprimarea dezacordului, fie prin solicitarea ajutorului unui adult. Transformarea martorilor pasivi în susținători activi ai colegilor contribuie la reducerea semnificativă a comportamentelor de tip bullying.

Gestionarea eficientă a bullyingului presupune și colaborarea cu familia și cu specialiștii din școală.

Comunicarea cu părinții trebuie să fie deschisă și orientată spre soluții, iar în cazurile persistente este necesară implicarea consilierului școlar sau a psihologului. Monitorizarea constantă a comportamentelor și consecvența în aplicarea regulilor sunt esențiale pentru obținerea unor rezultate durabile.

În concluzie, gestionarea bullyingului la ciclul primar este un proces complex, care implică prevenție, intervenție și monitorizare continuă. Prin activități educative, exemple de comportament pozitiv și formule adecvate de adresare, cadrul didactic contribuie la formarea unui climat de clasă bazat pe respect, empatie și siguranță, sprijinind dezvoltarea armonioasă a elevilor.

Bibliografie

1. Olweus, D. – *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*, Blackwell, 1993.
2. Coloroso, B. – *The Bully, the Bullied, and the Bystander*, HarperCollins, 2003.
3. Rigby, K. – *Bullying in Schools: Addressing Desires, Not Only Behaviours*, Jessica Kingsley Publishers, 2012.
4. Smith, P. K., Pepler, D., Rigby, K. – *Bullying in Schools: How Successful Can Interventions Be?*, Cambridge University Press, 2004.
5. Goleman, D. – *Emotional Intelligence*, Bantam Books, 1995.

“În așteptarea lui Moș Crăciun” (serbare grupa mijlocie)

Autor: prof. educație timpurie Fodor Adina Claudia

Grădinița cu program prelungit nr.53 Oradea

CÂNTEC 1:

“Noapte de vis”

Noapte de vis, timp preasfânt

Toate dorm, pe pământ

Două inimi veghează, pruncul dulce visează

Într-un leagăn de cânt, într-un leagăn de cânt.

Noapte de vis, timp preasfânt

Dumnezeu râde blând

Pieptu-I varsă iubire, lumii-I dă mântuire

Pace-n ea aducând, pace-n ea aducând.

Dragi tătici, scumpe mămici

Bunicuțe sau bunici

Ce v-ați adunat aici,

Spectatori și spectatoare

Și doamne educatoare,

Astăzi, noi avem serbare

Și e mare sărbătoare!

Noi suntem îngerași și aducem bucurie!

La toți oamenii din lume, pace și iubire să fie!

Astăzi este a doua oară

Când, într-o atmosferă de sărbătoare

Cu suflete ca de îngeri

Vă cântăm, vă colindăm

Și cu drag noi vă urăm

Să aveți în inimi bucurie,

Și Crăciunul în case să vă vie

Cu multă, multă armonie!

Când vine vremea rea

Cu primii fulgi de nea

Se scutură din nori

De sfinte sărbători

Povești cu îngerași

Pentru copii poznași,

Povești cu sfinți părinți

Pentru copii cuminiți.

CÂNTEC 2:

“Fulgișori pe obrăjori”

Iarna e aici, o vezi?
Stă pitită după case
Pune broderii pe pomi
Și covoare de mătase
Ea ne pișcă de obrăjori
Lăsându-i reci, roșiori.

CÂNTEC 3

“Iarna a sosit în zori”

Dragi copii din țara asta,
Vă mirați voi cum se poate
Moș Crăciun din cer de –acolo
Să le știe toate, toate?
Uite cum, vă spunem acuma:
Iarna-n noapte pe zăpadă
El trimite câte-un înger
La fereastră să vă vadă.

CÂNTEC 4:

“Moș Crăciun vreau să vii”

Ce frig e afară în astă seara,
Ce cald e în casă, câte daruri pe masă!
La ușă e Ajunul, se apropie Crăciunul
Și primul fulg de zăpadă,
Stă să cadă.

E sărbătoare în casa ta, hai deschideți inima!
Încearcă să fii mai bun, măcar în ziua de Crăciun,
Încearcă să dăruiești, să fii blând și să zâmbești!
Oferă în dar dragostea,
Primește Crăciunul în casa ta.

CÂNTEC 5:

“Astăzi s-a născut Hristos!”

Îngerii au coborât, lângă staul s-au oprit
Pe Iisus mic l-au privit,
C-un cântec l-au înveselit.

Iar steaua, luminează mare a făcut!

Astăzi, Domnul s-a născut,
Lumea cu dor s-a umplut...

Sus în curtea lui Crăciun

S-a născut pruncul cel bun.
În iesle, oile-l încălzeau
Îngerii în cor cântau.

Dragii noștri, veste nouă noi vă dăm,
Asta-i seara lui Crăciun
Când s-a născut Domnul bun,
Mititel, înfășeșel,
În scutec de bumbăcel!

Iosif și Maria
Îl priveau, se bucurau,
La Domnul Sfânt, cu drag ei se-nchinau,
Cu căldura inimii îl încălzeau.

Cerul și pământul, în cântări răsună,
Îngeri și oameni cântă împreună!
Păstori aleargă, ieslea o-nconjoară
Ce minune mare!
Pruncul le zâmbește și-i înveselește.

Doamne, și tu ai fost copil,
Ai fost prunc micuț, umil,
Nu-i uita pe cei mai mici,
Pe părinți și pe bunici
Dă din darul Tău cel Sfânt,
Tuturor de pe pământ.
Asta- i seara lui Ajun
Florile dalbe, flori de măr.
Măine-i ziua lui Crăciun
Florile dalbe, flori de măr. X2

**Acest Praznic luminat, noi cu drag l-am așteptat!
Vă dorim ca să vă fie sfânt prilej de bucurie
La mulți ani, s-aveți folos de Nașterea lui Hristos!**

Bibliografie:

- Meraru Maria Marcela, Oprișă Ersilia, Oprișoreanu Valeria-”La serbare- scenete”, Editura Emia, 2023;
Olariu Olga, Țăpescu Gabriela, Andreianu Mariana-” Ghid orientativ-Invitație la serbare”, Editura Diana, 2008.

Prevenirea bullyingului și încurajarea comunicării asertive între elevi prin utilizarea metodelor activ-participative la disciplina matematică

Profesor Groparu Florentina-Adriana

Liceul Tehnologic "Tudor Vladimirescu", jud. Galați

Bullyingul reprezintă o problemă majoră în mediul școlar, afectând climatul educațional, performanța academică și dezvoltarea emoțională a elevilor. Orelle de matematică, adesea percepute ca rigide și centrate pe performanță individuală, pot deveni un cadru valoros pentru formarea competențelor sociale și prevenirea comportamentelor agresive. Prin utilizarea metodelor activ-participative, profesorul poate transforma lecția într-un spațiu sigur, colaborativ și incluziv, în care comunicarea asertivă este exersată constant.

1. Bullyingul în contextul orelor de matematică

În cadrul orelor de matematică, bullyingul poate apărea sub forme subtile:

- ridiculizarea elevilor care greșesc la tablă;
- excluderea din grupuri de lucru;
- etichetarea („slab la mate”, „tocilar”);
- competiția excesivă care amplifică rivalitățile.

Aceste comportamente reduc încrederea în sine și participarea activă, afectând procesul de învățare.

2. Comunicarea asertivă – competență esențială

Comunicarea asertivă presupune exprimarea clară și respectuoasă a ideilor, emoțiilor și nevoilor, fără agresivitate sau pasivitate.

BENEFICII PENTRU ELEVI:

- crește încrederea în sine;
- reduce conflictele;
- îmbunătățește colaborarea;
- stimulează gândirea critică și argumentarea logică.

Matematica oferă contexte naturale pentru argumentare și explicarea raționamentelor, facilitând dezvoltarea acestui tip de comunicare.

3. Rolul metodelor activ-participative în prevenirea bullyingului

Metodele activ-participative implică elevii în mod direct în procesul de învățare, punând accent pe cooperare, dialog și respect reciproc.

PRINCIPII CHEIE:

- responsabilitate comună;
- valorizarea diversității de idei;
- învățare prin colaborare;
- feedback constructiv.

Aceste principii reduc competiția negativă și favorizează sprijinul reciproc.

4. Metode activ-participative aplicate la matematică – exemple concrete

4.1. ÎNVĂȚAREA PRIN COOPERARE (LUCRUL ÎN ECHIPE)

Exemplu: Rezolvarea unui set de probleme despre fracții în grupuri de 4 elevi.

Reguli stabilite:

- fiecare membru explică o etapă;
- se încurajează întrebările fără ironii;
- grupul prezintă soluția comună.

Impact:

Elevii învață să se asculte, să își susțină ideile și să respecte ritmul colegilor.

4.2. METODA „GÂNDIȚI – LUCRAȚI ÎN PERECHI – COMUNICAȚI”

Aplicare: Demonstrarea proprietăților triunghiului.

1. Elevii gândesc individual.
2. Discută soluția în perechi.
3. Prezintă în fața clasei.

Beneficii:

- reduce anxietatea;
- crește siguranța în exprimare;
- promovează respectul pentru opiniile diferite.

4.3. DEZBATEREA MATEMATICĂ

Exemplu: „Este mai eficientă metoda algebrică sau cea grafică pentru rezolvarea sistemelor de ecuații?”

Elevii argumentează, folosind:

- limbaj respectuos;
- formule matematice;
- exemple.

Reguli de comunicare asertivă:

- „Nu sunt de acord cu metoda, deoarece..”
- „Propun o alternativă..”

Impact: dezvoltă argumentarea logică și respectul reciproc.

5. Strategii pentru profesor

Pentru prevenirea bullyingului, profesorul de matematică poate:

- stabili reguli clare de respect și colaborare;
- încuraja greșeala ca oportunitate de învățare;
- evita comparațiile între elevi;
- folosi evaluarea formativă;
- monitoriza interacțiunile din grupuri.

6. Exemple de activități integrate

ACTIVITATEA 1: „MATEMATICA EXPLICATĂ DE NOI”

Elevii creează mini-tutoriale video explicând un concept matematic.

Competențe dezvoltate:

- comunicare asertivă;
- colaborare;
- empatie față de colegii care întâmpină dificultăți.

ACTIVITATEA 2: „PROBLEMA CU MAI MULTE SOLUȚII”

Profesorul oferă o problemă deschisă.

Obiective:

- acceptarea diversității de gândire;
- eliminarea ideii de „o singură soluție corectă”;
- respectarea opiniilor diferite.

7. Concluzii

Integrarea metodelor activ-participative în predarea matematicii contribuie semnificativ la prevenirea bullyingului și la dezvoltarea comunicării asertive. Prin activități colaborative, dezbateri și feedback constructiv, elevii învață nu doar matematică, ci și competențe socio-emoționale esențiale pentru viață. Profesorul devine facilitator al unui climat sigur, în care fiecare elev se simte valorizat și respectat.

Bibliografie

1. Dan Olweus (1993). *Bullyingul în școală: Ce știm și ce putem face*. Traducere în limba română după *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. București: Editura Trei.
2. David W. Johnson & Roger T. Johnson (1999). *Învățarea prin cooperare: Teorie și practică*. Traducere după *Learning Together and Alone*. Iași: Polirom.
3. Ministerul Educației (2020). *Ghid pentru prevenirea și combaterea bullyingului în mediul școlar*. București: Ministerul Educației.
4. Ion-Ovidiu Pânișoară (2015). *Comunicarea eficientă*. Iași: Polirom.
5. Petru Iluț (2001). *Sinele și cunoașterea lui: Teme actuale de psihosociologie*. Iași: Polirom.

Educația contemporană între tradiție pedagogică și modernitate

Prof. Gărăiman Georgeta,

Liceul Tehnologic „Dimitrie Dima”

Educația reprezintă unul dintre pilonii fundamentali ai oricărei societăți, având rolul de a forma nu doar competențe academice, ci și valori, atitudini și comportamente necesare integrării individului într-o lume aflată într-o continuă schimbare. În contextul actual, marcat de digitalizare accelerată, globalizare și transformări sociale profunde, sistemul educațional se află la intersecția dintre tradiție și modernitate.

Educația contemporană se află la intersecția dintre tradiția pedagogică și inovația didactică, fiind influențată de transformările sociale, culturale și tehnologice ale societății actuale. Tradiția pedagogică oferă fundamente solide ale procesului educațional, bazate pe rigoare, organizare sistematică a conținuturilor și rolul central al profesorului în transmiterea cunoștințelor. Contribuțiile pedagogilor clasici subliniază importanța disciplinei intelectuale și a valorilor educaționale validate de-a lungul timpului.

Profesorul are un rol foarte important în actul educației, el nu mai este doar un simplu transmițător de informații, ci un facilitator al învățării. Profesorul de astăzi trebuie să ghideze elevul în procesul de selecție, înțelegere și valorificare a informațiilor, dezvoltând gândirea critică și capacitatea de analiză. Metodele tradiționale de predare sunt completate de strategii moderne, centrate pe elev, precum învățarea prin proiecte, dezbateră, studiul de caz sau utilizarea resurselor digitale. Constantin Cucoș subliniază faptul că educația nu se reduce la instruire, ci presupune „un proces complex de formare a personalității, realizat prin interacțiune și reflecție.”⁴

De asemenea trebuie pus accentul pe competențele-cheie, precum comunicarea eficientă, colaborarea, creativitatea și autonomia în învățare. Școala nu mai urmărește exclusiv acumularea de cunoștințe, ci formarea unui profil de absolvent capabil să se adapteze cerințelor unei societăți dinamice. În acest context, evaluarea trebuie să depășească dimensiunea strict sumativă și să includă evaluarea formativă, feedback-ul constant și autoevaluarea.

În același timp, sistemul educațional se confruntă cu numeroase provocări, precum inegalitățile de acces la educație, abandonul școlar sau lipsa resurselor materiale. Aceste probleme necesită soluții coerente, bazate pe colaborarea dintre școală, familie și comunitate, precum și pe politici educaționale adaptate realităților actuale.

Tradiția pedagogică oferă repere solide privind organizarea procesului instructiv-educativ, rolul profesorului și structura curriculară, în timp ce inovația didactică propune noi metode, strategii și tehnologii centrate pe elev și pe învățarea activă. Analiza relației dintre aceste două dimensiuni este esențială pentru înțelegerea direcțiilor actuale ale educației.

Tradiția pedagogică reprezintă ansamblul teoriilor, principiilor și practicilor educaționale validate de-a lungul timpului și oferă stabilitate, coerență și continuitate. Valorile sale – rigoarea, disciplina intelectuală, respectul pentru cunoaștere – constituie un fundament fără de care inovația riscă să devină superficială.

⁴ Cucoș C., *Pedagogie*, pag.37

Inovația didactică apare ca un răspuns necesar la noile cerințe ale educației moderne, punând accent pe metode active, centrate pe elev, pe utilizarea tehnologiilor digitale și pe formarea competențelor-cheie. Profesorul devine facilitator al învățării, iar evaluarea se diversifică prin metode formative care urmăresc progresul individual și autonomia elevului.

În literatura pedagogică contemporană, Cerghit subliniază faptul că metodele interactive stimulează gândirea critică și creativitatea elevilor, contribuind la formarea competențelor-cheie.⁵ Utilizarea platformelor digitale, a resurselor multimedia și a învățării online transformă rolul profesorului din simplu furnizor de informații în facilitator al învățării.

Inovația didactică nu se limitează la metode, ci include și forme alternative de evaluare, precum portofoliul educațional, autoevaluarea sau evaluarea formativă continuă, acestea urmăresc cum fiecare elev progresează.

Educația contemporană presupune o îmbinare echilibrată între tradiție și inovație, valorificând elementele pedagogice clasice și adaptându-le la realitățile actuale. Această sinteză contribuie la formarea unor persoane competente, responsabile și capabile să se adapteze schimbărilor continue ale societății. După cum afirmă Cucuș, modernizarea educației presupune „valorificarea critică a tradiției și integrarea creativă a noutății”.⁶

În practică, aceasta înseamnă păstrarea unor elemente fundamentale – structura curriculară, obiectivele educaționale, rolul formativ al școlii – și adaptarea lor prin metode moderne și tehnologii educaționale. Profesorul contemporan trebuie să îmbine competența științifică cu flexibilitatea didactică și deschiderea spre inovare.

Totodată, educația actuală pune accent pe formarea competențelor transversale: gândirea critică, comunicarea, colaborarea și învățarea pe tot parcursul vieții. Aceste obiective nu exclud tradiția, ci o completează, oferindu-i un sens nou într-o societate aflată în permanentă schimbare.

Prin integrarea armonioasă a valorilor tradiționale cu strategiile didactice moderne, școala poate deveni un spațiu al formării integrale a personalității umane, capabil să pregătească indivizi competenți, responsabili și adaptabili.

Educația contemporană trebuie să îmbine valorile tradiționale cu inovația, să răspundă nevoilor elevilor și să pregătească tinerii pentru provocările viitorului. Printr-o abordare echilibrată, centrată pe elev și pe dezvoltarea integrală a personalității, educația poate rămâne un factor esențial al progresului social.

În concluzie, educația modernă trebuie să realizeze un echilibru între rigoarea tradițională și flexibilitatea metodelor inovative, pentru a răspunde eficient provocărilor societății contemporane.

Bibliografie:

1. Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Ed. Polirom, Iași, 2006;
2. Cucuș, C., *Pedagogie*, Ed. Polirom, Iași, 1996.

⁵ Cerghit I., *Metode de învățământ*, p. 203

⁶ Cucuș C., *Pedagogie*, p. 41

Combaterea bullying-ului verbal în școală. Strategii de intervenție și modele de bune practici

Autori: ¹Herbei Corina Elena, ²Avram Mariana

¹Prof. inv. primar Școala Gimnazială "I.D. Sirbu" Petrila, Jud. Hunedoara

²Prof. inv. primar Colegiul Național "Mihai Eminescu" Petroșani, Jud. Hunedoara

Bullying-ul verbal reprezintă una dintre cele mai insidioase forme de violență școlară, lăsând cicatrici adânci în sufletele copiilor, chiar dacă nu lasă urme vizibile pe corpurile lor. În calitate de cadru didactic la o școală primară, am avut privilegiul, dar și responsabilitatea, de a observa îndeaproape dinamica relațiilor dintre elevi și de a constata cum cuvintele pot răni mai profund decât orice lovitură fizică. Potrivit studiilor recente în domeniul psihologiei educaționale, aproximativ 30% dintre elevii din învățământul primar raportează că au fost victimele unor forme de agresiune verbală din partea colegilor.

Într-o epocă în care tehnologia digitală a devenit o extensie naturală a vieții copiilor, bullying-ul verbal și-a extins terenul de manifestare dincolo de zidurile școlii, infiltrându-se în spațiul virtual – în grupurile de WhatsApp, în comentariile de pe rețelele sociale, în mesajele private care pot fi trimise oricând, de oriunde. Această realitate complexă solicită din partea noastră, a educatorilor, nu doar vigilență sporită, ci și o reconfigurare a modului în care înțelegem și abordăm fenomenul. Nu mai este suficient să supraveghem pauzele și recreațiile; trebuie să devenim arhitecți ai unei culturi școlare bazate pe empatie, respect și comunicare autentică.

Prezentul articol își propune să exploreze strategii eficiente de intervenție în cazurile de bullying verbal, pornind de la convingerea profundă că empatia, comunicarea nonviolentă și parteneriatul autentic cu părinții reprezintă pilonii fundamentali ai unei abordări cu adevărat transformative.

Profesorul este mentor în construcția climatului emoțional în cadrul claselor. Reflectând asupra propriei mele practici pedagogice, am ajuns să înțeleg că rolul profesorului în combaterea bullying-ului depășește cu mult funcția tradițională de supraveghetor sau "paznic al ordinii". Suntem, în esență, arhitecți ai climatului emoțional din clasă, mentori care modelăm comportamente și facilitatori ai dezvoltării competențelor socio emotive ale elevilor noștri. Această schimbare de paradigmă – de la supraveghetor la mentor – este esențială pentru o abordare proactivă și durabilă a fenomenului.

În contextul specific al școlii noastre primare, am observat că momentele cele mai vulnerabile pentru apariția comportamentelor agresive sunt pauzele, când copiii rămân relativ nesupravegheați, și spațiul virtual, unde interacțiunile scapă adesea de sub controlul adult. Acest lucru nu înseamnă că soluția constă în intensificarea supravegherii – o abordare care ar transforma școala într-o închisoare benevolă – ci în educarea copiilor pentru autocontrol, empatie și rezolvarea constructivă a conflictelor.

Unul dintre instrumentele cele mai puternice pe care le-am descoperit în practica mea este comunicarea nonviolentă, dezvoltată de Marshall Rosenberg. Această metodă se bazează pe patru componente esențiale: observarea fără evaluare, identificarea și exprimarea sentimentelor, recunoașterea nevoilor subiacente și formularea de cereri clare și pozitive. Când aplicăm acest model în situațiile de

bullying verbal, transformăm intervenția dintr-o sesiune de mustrare într-o oportunitate de învățare profundă.

Această abordare permite agresorului să își înțeleagă propriile nevoi nesatisfăcute care stau la baza comportamentului agresiv – nevoia de atenție, de recunoaștere, de apartenență – și îi oferă victimei spațiul sigur de a-și exprima vulnerabilitatea. În același timp, comunicarea nonviolentă îi învață pe copii să își asume responsabilitatea pentru propriile lor acțiuni, fără să fie copleșiți de sentimente de rușine sau vinovăție toxică.

Am învățat că nicio strategie de intervenție nu poate fi cu adevărat eficientă fără implicarea activă și conștientă a părinților. Potrivit Ordinului nr. 4.343/2020 privind aprobarea Metodologiei de intervenție interdisciplinară în situații de violență, este obligatorie informarea și colaborarea cu familia în cazurile de bullying. Însă dincolo de cerințele legislative, parteneriatul cu părinții trebuie să fie autentic, bazat pe încredere reciprocă și pe recunoașterea faptului că noi, profesorii și părinții, suntem co-educatori cu aceeași miză: bunăstarea copilului.

În cazurile de bullying verbal pe care le-am gestionat, am constatat că succesul intervențiilor a depins în mare măsură de disponibilitatea părinților de a se implica nu doar formal, ci emoțional și comportamental. Aceasta înseamnă nu doar să participe la întâlniri la școală, ci să discute deschis cu propriii copii acasă, să modeleze comportamente empaticе și să monitorizeze activ interacțiunile din mediul online, în special în grupurile de mesagerie instantanee care devin adesea platforme ale agresiei verbale.

România dispune de un cadru legislativ solid în domeniul prevenirii și combaterii violenței în mediul școlar. Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, actualizată, împreună cu Metodologia de intervenție interdisciplinară aprobată prin Ordinul nr. 4.343/2020, stabilesc clar responsabilitățile instituțiilor de învățământ și ale cadrelor didactice. Ca profesori, avem obligația legală și morală de a sesiza, documenta și interveni în orice caz de violență, inclusiv bullying verbal, și de a colabora cu echipa de specialiști – consilier școlar, psiholog, director. Cu toate acestea, aplicarea acestor norme nu trebuie să fie birocratică sau rece. Ea trebuie însoțită de empatie, de dorința autentică de a-i ajuta atât pe victime, cât și pe agresori să depășească situația și să învețe din experiență. Este esențial să înțelegem că agresorii sunt adesea ei înșiși victime – ale unor nevoi neîmplinite, ale unor modele parentale inadecvate sau ale propriilor lor traume.

Permiteți-mi să vă împărtășesc o experiență personală care ilustrează puterea unei intervenții bazate pe empatie și comunicare nonviolentă. Era o zi de toamnă când am observat că Andrei, un elev din clasa a II-a, stătea singur în pauză, cu capul plecat, evitând contactul vizual cu colegii săi. De câteva zile remarcasem că Mihai și Radu, doi băieți sociabili și populari în clasă, făceau glume pe seama lui Andrei pentru că avea creioane vechi și un penar rupt. În loc să reacționez impulsiv, certând cei doi băieți în fața clasei – o tactică care ar fi putut agrava lucrurile prin umilirea publică – am ales să inițiez o discuție privată după ore. I-am invitat pe Mihai și pe Radu să rămână împreună cu Andrei, creând un spațiu sigur pentru dialog.

"Băieți, am observat ceva și vreau să vorbim despre asta," am început calm, fără acuze. "Andrei, cum te simți când colegii tăi fac glume despre penarul tău?" Andrei și-a ridicat privirea, iar vocea lui tremurândă a dezvăluit: "Mă simt trist... și rușinat. Nu mai vreau să vin la școală."

M-am întors spre Mihai și Radu: "Vă dați seama acum cum se simte Andrei?" Tăcerea lor a fost grăitoare. Apoi am continuat: "De ce aveți voi nevoie când faceți acele glume?" "Voiam doar să fim veseli, să râdem," a răspuns Radu, cu sinceritate. "Înțeleg că vreți distracție. Dar puteți găsi alte modalități de a vă simți bine, fără să-l rănească pe Andrei?"

Cei doi au tăcut, gândindu-se. Apoi Mihai, cu voce scăzută, a spus: "Îmi pare rău, Andrei. Pot să-ți dau câteva creioane colorate de-ale mele?" "Și eu am un penar în plus acasă," a adăugat Radu. "Vrei să jucăm fotbal mâine în pauză?" Andrei a zâmbit pentru prima dată în zile: "Da, vreau!"

Această intervenție simplă, dar profundă, a transformat o situație de bullying într-o oportunitate de învățare emoțională și de construire a relațiilor. Am continuat să monitorizez dinamica dintre cei trei băieți și am organizat o întâlnire cu părinții lor, explicând situația și importanța sprijinului lor în consolidarea comportamentelor empatică. Din acea zi, Mihai, Radu și Andrei au devenit prieteni, iar întreaga clasă a învățat o lecție valoroasă despre puterea cuvintelor și importanța bunătății.

În concluzie, combaterea bullying-ului verbal în școală nu este o sarcină care poate fi îndeplinită prin simple acțiuni punctuale sau prin aplicarea mecanică a unor protocoale. Este o vocație care solicită din partea noastră, a educatorilor, o prezență conștientă, o empatie autentică și o dedicare constantă față de bunăstarea emoțională a fiecărui copil din grija noastră.

În era digitală în care trăim, când bullying-ul verbal se manifestă atât în curtea școlii, cât și în spațiul virtual, responsabilitatea noastră devine și mai complexă. Trebuie să fim nu doar profesori care predau matematică sau limba română, ci și mentori care cultivăm inteligența emoțională, facilitatori ai dialogului constructiv și constructori ai unor comunități școlare bazate pe respect reciproc.

Îi îndemn pe colegii mei educatori să adopte o abordare holistică, care integrează empatia, comunicarea nonviolentă și parteneriatul real cu părinții. Să nu ne limităm la rolul de supraveghetori, ci să devenim arhitecți ai unor spații sigure – atât fizice, cât și emoționale – în care fiecare copil să se simtă valorizat, ascultat și protejat. Să respectăm legislația existentă, dar să o aplicăm cu căldură și înțelegere, având mereu în vedere că scopul nostru ultim nu este să pedepsim, ci să educăm, să vindecăm și să transformăm.

Fiecare copil care intră pe ușa clasei noastre merită să se simtă în siguranță, respectat și iubit. Aceasta este promisiunea pe care trebuie să o facem – nu doar părinților și societății, ci și nouă înșine, ca profesioniști dedicați care am ales această meserie nu pentru confort sau recunoaștere, ci pentru pasiunea de a modela viețile tinere și de a construi o lume mai empatică, mai demnă, mai umană.

Povestea lui Andrei și a cutiei de creioane ne amintește că, uneori, cele mai profunde schimbări încep cu cele mai simple gesturi: cu capacitatea de a asculta cu adevărat, de a pune întrebările potrivite și de a crea spațiul în care copiii își pot descoperi propria lor umanitate.

Bibliografie:

1. Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată.
2. Ordinul nr. 4.343/2020 pentru aprobarea Metodologiei de intervenție interdisciplinară și a instrumentelor de lucru pentru prevenirea și combaterea violenței și promovarea securității mediului școlar.

Rosenberg, M. (2003). Comunicarea nonviolentă: Un limbaj al vieții. Editura Herald.

Intervenție educațională timpurie pentru prevenirea comportamentelor de tip bullying la clasa pregătitoare – studiu de caz –

Autor: Istvanovicz Carla

Prof. Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu” Oradea

Introducere

Fenomenul bullyingului reprezintă una dintre cele mai complexe provocări ale mediului educațional contemporan. În contextul societății actuale, caracterizate prin diversitate, expunere digitală și dinamici sociale accelerate, școala devine spațiul în care copiii învață nu doar conținuturi academice, ci și modalități de relaționare. În ciclul primar, intervenția timpurie este esențială pentru prevenirea cristalizării comportamentelor agresive și pentru dezvoltarea unui climat bazat pe siguranță, respect și empatie.

Bullyingul este definit ca un comportament agresiv intenționat, repetat în timp, care implică un dezechilibru de putere între agresor și victimă. Literatura de specialitate evidențiază patru forme principale: fizică, verbală, relațională și online. În învățământul primar predomină agresiunile verbale și excluderea socială, manifestări adesea considerate „glume”, dar care pot genera anxietate, scăderea stimei de sine și dificultăți de adaptare școlară.

Consecințele bullyingului sunt multiple: performanțe școlare scăzute, absenteism, retragere socială, tulburări emoționale. De aceea, intervenția trebuie să fie sistemică, implicând cadrele didactice, consilierul școlar, părinții și elevii.

Rezumat

Prezentul studiu de caz analizează manifestarea timpurie a unor comportamente de excludere și intimidare în cadrul unei clase pregătitoare și evidențiază intervențiile educaționale aplicate pentru prevenirea escaladării acestora. Demersul urmărește dezvoltarea competențelor socio-emoționale, consolidarea climatului de siguranță și implicarea familiei în procesul formativ.

1. Contextul educațional

Clasa pregătitoare reprezintă primul contact formal al copilului cu mediul școlar. Elevii se află într-o etapă de dezvoltare caracterizată prin nevoia de afirmare, dificultăți în gestionarea emoțiilor și înțelegerea regulilor sociale. În colectivul analizat (22 de elevi), s-au observat încă din primele luni comportamente repetate de excludere față de un coleg perceput ca fiind „diferit” prin ritmul mai lent de lucru și timiditate accentuată.

2. Descrierea situației-problemă

Elevul A., în vârstă de 6 ani, manifesta dificultăți de integrare. Trei colegi refuzau constant să îl primească în jocuri, utilizând expresii precum „nu te vrem în echipa noastră” sau „ești prea încet”. Comportamentele nu erau însoțite de agresiune fizică, însă frecvența lor și dezechilibrul de putere indicau riscul dezvoltării unui tipar de bullying relațional.

Observațiile sistematice realizate pe parcursul a două săptămâni au confirmat repetitivitatea situațiilor, precum și impactul emoțional asupra elevului vizat: retragere, plâns, evitare a participării.

3. Analiza cauzelor

Factorii identificați au inclus:

- nivel redus de dezvoltare a empatiei;
- dificultăți în gestionarea frustrării;
- dorința de dominare în cadrul grupului;
- lipsa experienței anterioare de cooperare structurată.

La această vârstă, comportamentele de excludere nu sunt întotdeauna conștientizate ca fiind dăunătoare, ceea ce impune intervenție formativă, nu punitivă.

4. Obiectivele intervenției:

Intervenția educațională a urmărit:

- dezvoltarea empatiei și a limbajului emoțional;

- formarea abilităților de cooperare;
- creșterea sentimentului de apartenență la grup;
- implicarea familiei în susținerea comportamentelor prosoziale.

5. Planul de intervenție:

5.1. Activități de educație socio-emoțională

Au fost organizate activități zilnice de „cercul emoțiilor”, în care elevii identificau și verbalizau stări afective. S-au utilizat povești terapeutice și jocuri de rol pentru a ilustra efectele excluderii.

5.2. Jocuri cooperative structurate

Au fost introduse jocuri în care succesul depindea de colaborarea tuturor membrilor echipei. Componența grupurilor era schimbată periodic pentru a evita formarea subgrupurilor dominante.

5.3. Consolidarea regulilor clasei

Regulile au fost reformulate împreună cu elevii, punând accent pe incluziune: „ne jucăm cu toții”, „vorbim frumos”, „ajutăm colegii”. Acestea au fost ilustrate grafic și afișate în clasă.

5.4. Parteneriat cu familia

Au fost organizate discuții individuale cu părinții elevilor implicați, prezentându-se observațiile și strategiile utilizate la clasă. Părinții au fost încurajați să consolideze acasă comportamentele de cooperare.

6. Evaluarea intervenției

După opt săptămâni, s-a constatat o diminuare semnificativă a comportamentelor de excludere. Elevii au început să îl includă spontan pe A. în activități, iar acesta și-a îmbunătățit participarea și încrederea în sine. Climatul clasei a devenit mai echilibrat, iar conflictele au fost gestionate prin dialog.

7. Concluzii

Studiul de caz evidențiază importanța intervenției timpurii în prevenirea bullyingului. La clasa pregătitoare, accentul trebuie pus pe educația emoțională, modelarea comportamentelor și crearea unui cadru sigur. Cadrul didactic are rol determinant în structurarea experiențelor de învățare care promovează respectul și cooperarea.

Prevenirea bullyingului începe din primii ani de școală, prin cultivarea empatiei și prin formarea unor relații bazate pe acceptare și sprijin reciproc.

Bibliografie:

- Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Blackwell Publishing.
 - Ministerul Educației (2023). *Strategia națională pentru prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar*.
- Goleman, D. (2008). *Inteligența emoțională*. Curtea Veche Publishing.

Activitate extracurriculară La ferma lui Andrei – Activitate outdoor

Autor: Profesor în educație timpurie

Iuhos Ildikó și Tofan Enikő

Grădinița cu Program Prelungit "Arici Pogonici"

Structura 1 Gherla, județul Cluj

Educația outdoor reprezintă o formă de învățare experiențială, desfășurată în mediul natural, care valorifică jocul, explorarea și interacțiunea directă cu natura, având un impact semnificativ asupra dezvoltării globale a preșcolarilor. Studiile arată că activitățile outdoor contribuie la îmbunătățirea capacității de autoreglare, la dezvoltarea motricității grosiere și fine, precum și la creșterea nivelului de atenție și motivație pentru învățare (Fiskum & Jacobsen, 2012; Mutz & Müller, 2016).

În același timp, educația outdoor favorizează dezvoltarea competențelor socio-emoționale, prin stimularea cooperării, empatiei și comunicării între copii, într-un cadru relaxat și securizant (Andre et al., 2017; Purc-Stephenson et al., 2019). Pentru preșcolari, contactul direct cu natura susține formarea unei relații pozitive cu mediul înconjurător și dezvoltarea unui comportament ecologic responsabil încă de la vârste timpurii (Drăghici, 2019; Pană, 2021).

De asemenea, cercetările recente evidențiază faptul că activitățile outdoor contribuie la starea de bine a copiilor, reduc stresul și facilitează învățarea autentică prin descoperire, aspecte esențiale în educația timpurie (Arikan, 2021; Dabaja, 2022).

Activitățile outdoor educă emoțional, cognitiv, social și fizic (Hyndman & Mahony, 2018).

Împreună cu colega mea de la grupă am proiectat o activitate outdoor.

Grupa mixtă: Buburuzelor – mare – mijlocie

Tema activității: La ferma lui Andrei- activitate outdoor

Scopul activității:

- Formarea unor **reprezentări corecte despre animalele de fermă, modul lor de trai, îngrijirea acestora și rolul utilajelor agricole**, prin activități de observare directă și experiențe practice, stimulând curiozitatea, starea de bine emoțională, limbajul și atitudinile de grijă față de natură.

-Această activitate outdoor valorifică învățarea prin experiență directă, contribuind la dezvoltarea fizică, cognitivă și socio-emoțională a copiilor.

Obiective didactice

La finalul activității, copiii vor fi capabili:

Cognitive

- să recunoască și să denumească animale de fermă;
- să identifice adăpostul și hrana specifică fiecărui animal;
- să recunoască tractorul și alte utilaje agricole și rolul lor la fermă.

Limbaj și comunicare

- să formuleze enunțuri simple despre animalele observate;
- să răspundă adecvat la întrebări legate de viața la fermă.

SOCIO-EMOȚIONALE

- să manifeste **atitudini de grijă și respect** față de animale;
- să coopereze cu colegii în activitățile propuse.

PSIHOMOTRICE

- să participe activ la **activități de mișcare și joc de rol** („Suntem fermieri”);
- să execute corect **gesturi simple de îngrijire**.

Descrierea succintă a modalității de desfășurare a activității didactice

În cadrul activităților extracurriculare propunem o activități outdoor de o zi – La ferma lui Andrei.

Aceste activități vor fi axate pe observare și activități demonstrative- animalele de la fermă, traiul lor, îngrijirea lor, observarea utilajelor agricole, toate aceste discutate pe înțelesul copiilor.

Doamnele educatoare cu copiii se deplasează la Ferma lui Andrei, unde observă animalele și traiul lor. Copiii identifică animalele de la fermă (vacă, porc, găină, oaie) după caracteristicile fizice, numesc adăposturile lor (grajd, coteț, țarc)

Copiii vor fi implicați și în activități demonstrative de hrănire și îngrijire a animalelor. Fermierul ne va ajuta să –i dăm mâncarea corespunzătoare fiecărui animal. După care cu măhuri mici curățăm adăpostul, periem blana animalelor, ducem cu găleata apă, umplem adăpătorile.

Discutăm despre responsabilitatea, grija față de animale și despre foloasele lor. Dacă ne permite fermierul colectăm ouăle de la găini, discutăm despre ce ne dă vaca, oaia...etc.

Copiii asistă la mulsul vacii, observând cum se obține laptele. După aceasta copiii sunt invitați să participe la o activitate de degustare a produselor obținute de la animale – ouă fierte, slănină, caș, și vor spune care produs este preferatul lor, ce le place cel mai mult.

Munca fermierului nu este doar cu animalele, ci și cu utilajele agricole; cu ajutorul acestora, fermierul își desfășoară activitățile zilnice mai eficient, pregătind terenul, transportând hrana și întreținând ferma.

Observăm mașinile agricole, tractorul, vorbim despre culoarea lor, mărimea roților mari/mici, despre ce face tractorul - ară, transportă, ajută fermierul,

Încheiem această zi cu un joc de rol : De-a fermierii conducem tractorul, mimăm glasul tractorului, și mimăm glasul animalelor de la Ferma lui Andrei. Copiii vor fi întrebați care animal le-a plăcut cel mai mult? Cum s-au simțit la aceste activități? Cum a fost această experiență?

Părerea noastră este că activitățile desfășurate la ferma de animale sunt **bine primite de copii**, aceștia manifestând interes crescut, curiozitate și implicare activă pe tot parcursul experienței. Observarea directă a animalelor și a mediului lor de trai contribuie la **îmbogățirea cunoștințelor**, la dezvoltarea **memoriei vizuale** și a capacității de asociere.

Jocurile de rol și activitățile demonstrative de îngrijire a animalelor favorizează **dezvoltarea limbajului**, cooperarea în grup și formarea unor **atitudini pozitive de grijă și respect față de animale și natură**.

Activitățile outdoor contribuie semnificativ la **dezvoltarea socio-emoțională, a motricității, atenției și încrederii în sine**. dovedindu-se **eficientă, atractivă și educativă**.

Bibliografie

Fiskum, T. A., & Jacobsen, K. (2012). *Outdoor education gives fewer demands for action regulation and an increased variability of affordances*. Journal of Adventure Education & Outdoor Learning, 13(1), 76–99.

Mutz, M., & Müller, J. (2016). *Mental health benefits of outdoor education and physical activity in children*. Journal of Adventure Education & Outdoor Learning.

Andre, E., et al. (2017). *Outdoor learning and child development: A review of benefits*. Journal of Outdoor and Environmental Education.

Drăghici, A. (2019). *Activitățile outdoor în educația timpurie*. Revista de Pedagogie, București.

Purc-Stephenson, R., et al. (2019). *The role of outdoor education in early childhood development*. International Journal of Child, Youth and Family Studies.

Arikan, G. (2021). *The impact of outdoor activities on preschool children's development*. Journal of Physical Education and Sport.

Până, A. (2021). *Educația outdoor – premise pentru dezvoltarea armonioasă a copilului*. Editura Didactică și Pedagogică, București.

BULLYING-UL: O BOALĂ CARE POATE FI TRATATĂ

Autor: Nicu Elena-Karina

Școala de proveniență: Școala Gimnazială "Mircea Eliade" Craiova

Bullying-ul școlar reprezintă o formă de violență repetată, fizică sau psihologică, care afectează dezvoltarea emoțională, socială și educațională a elevilor. Conform studiilor recente, aproximativ 20–30% dintre elevii din învățământul preuniversitar se confruntă cu forme de bullying, fie ca victime, fie ca agresori. Impactul negativ asupra performanței școlare, stimei de sine și sănătății mintale subliniază necesitatea implementării unor strategii eficiente de prevenire și intervenție.

Acest studiu de caz analizează modul în care o școală din România, denumită aici Școala „Ion Creangă”, a dezvoltat și implementat un program integrat de prevenire a bullying-ului, bazat pe strategii de intervenție dovedite și modele internaționale de bune practici.

Contextul problemei

Școala „Ion Creangă” este o instituție urbană cu aproximativ 600 de elevi, cu vârste cuprinse între 6 și 14 ani. În anul 2022, conducerea școlii a identificat o creștere a incidentelor de bullying, raportate atât de elevi, cât și de cadre didactice. Problemele constatate includ: - Izolarea socială a unor elevi; - Hărțuire verbală și intimidare între colegi; - Conflicte fizice în timpul pauzelor; - Lipsa unui sistem clar de raportare și consiliere.

Analiza preliminară, realizată prin chestionare anonime, discuții cu părinții și observații directe, a evidențiat că elevii afectați nu se simțeau sprijiniți și că intervențiile existente erau ad-hoc, lipsind o strategie coerentă.

Strategii de intervenție implementate

1. Crearea unui cadru sigur și incluziv

Primul pas al școlii a fost dezvoltarea unei politici anti-bullying, clar comunicate tuturor actorilor educaționali. Aceasta a inclus:

- Reguli clare privind comportamentul acceptabil și consecințele abaterilor;
- Stabilirea unui protocol de raportare a incidentelor, accesibil elevilor și părinților;
- Formarea unui consiliu anti-bullying format din cadre didactice, consilieri școlari și reprezentanți ai elevilor.

Această măsură a permis crearea unui mediu sigur, unde elevii se simt ascultați și sprijiniți.

2. Educație și formare

Școala a introdus programe educaționale adaptate fiecărei clase, având obiective precum:

- Dezvoltarea empatiei și a abilităților de comunicare;

- Recunoașterea semnelor de bullying și cunoașterea modului de raportare;
- Promovarea rezolvării conflictelor fără violență.

Cadrele didactice au participat la cursuri de formare pe teme de psihologie educațională, tehnici de mediere și gestionare a conflictelor, conform modelelor KiVa (Finlanda) și Olweus Bullying Prevention Program (Norvegia), recunoscute internațional pentru eficiența lor.

3. Intervenție directă și consiliere

Elevii victime de bullying beneficiază de sesiuni de consiliere individuală sau în grup, cu accent pe:

- Creșterea stimei de sine;
- Învățarea tehnicilor de autoapărare emoțională;
- Reintegrarea în colectivitate.

Agresorii sunt consiliați pentru identificarea cauzelor comportamentului și dezvoltarea strategiilor alternative de gestionare a emoțiilor. Această abordare bazată pe prevenție și reabilitare a redus recidiva incidentelor.

4. Implicarea comunității

Programul a inclus și activități cu părinții și comunitatea:

- Ateliere de informare despre efectele bullying-ului;
- Campanii școlare de conștientizare („Școala fără bullying”);
- Parteneriate cu organizații non-guvernamentale specializate în protecția copilului.

Această implicare a contribuit la crearea unui suport social mai larg și la consolidarea mesajului anti-bullying.

Modele de bune practici

1. Modelul KiVa (Finlanda) – Program cu dovezi empirice de reducere a bullying-ului prin:
 - Lecții structurale de prevenție;
 - Monitorizarea și intervenția rapidă în cazurile raportate;
 - Promovarea implicării tuturor elevilor ca „colegi activi” în prevenția bullying-ului.
2. Programul Olweus (Norvegia) – Bazat pe:
 - Evaluarea climatului școlar;
 - Activități de implicare a cadrelor didactice și părinților;
 - Politici clare și coerente de disciplină și suport.

Școala „Ion Creangă” a adaptat aceste modele, implementând lecții de prevenție săptămânale, sesiuni de consiliere și proceduri clare de raportare, ceea ce a dus la o reducere de aproximativ 40% a incidentelor de bullying în decurs de un an.

Rezultate și impact

Implementarea programului a avut efecte măsurabile:

- Creșterea nivelului de siguranță perceput de elevi (conform sondajelor interne);
- Reducerea absenteismului și îmbunătățirea performanțelor școlare ale elevilor vulnerabili;
- Dezvoltarea competențelor sociale și emoționale în rândul întregii comunități școlare;
- Creșterea implicării părinților și colaborarea activă între școală și ONG-uri.

Aceste rezultate demonstrează că o abordare integrată, combinând prevenția, consilierea și implicarea comunității, este esențială pentru combaterea bullying-ului.

Concluzii și recomandări

Studiul de caz evidențiază că prevenirea bullying-ului nu se rezumă la sancțiuni, ci implică:

1. Crearea unui cadru sigur și politici clare anti-bullying;
2. Educație continuă și formare pentru elevi și cadre didactice;
3. Intervenție personalizată pentru victime și agresori;
4. Implicarea comunității și a părinților.

Modelele internaționale adaptate contextului local, cum sunt KiVa și Olweus, oferă ghiduri practice pentru implementarea unor strategii eficiente. În final, succesul unui program anti-bullying depinde de coeziunea întregii comunități școlare și de angajamentul constant în prevenție, educație și suport emoțional. Implementarea unor programe similare în alte școli poate contribui la crearea unui mediu educațional mai sigur și mai incluziv, promovând respectul reciproc și dezvoltarea armonioasă a elevilor.

Bibliografie

1. Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Oxford: Blackwell.
2. Smith, P. K., Pepler, D., & Rigby, K. (2004). *Bullying in Schools: How Successful Can Interventions Be?* Cambridge: Cambridge University Press.
3. Kärnä, A., Voeten, M., Little, T. D., Poskiparta, E., Kaljonen, A., & Salmivalli, C. (2011). *A Large-Scale Evaluation of the KiVa Antibullying Program: Grades 4–6*. *Child Development*, 82(1), 311–330.
4. Rigby, K. (2002). *New Perspectives on Bullying*. London: Jessica Kingsley Publishers.
5. Toma, S., & Avram, E. (2019). *Bullying în școlile din România: Prevalență și strategii de prevenție*. *Revista de Psihologie Școlară*, 35(2), 45–58.
6. Salmivalli, C. (2010). *Bullying and the Peer Group: A Review*. *Aggression and Violent Behavior*, 15(2), 112–120.

7. Ministerul Educației și Cercetării (2021). *Ghid pentru prevenirea și combaterea violenței în școli*. București: MEC.
8. UNICEF România (2020). *Raport privind bullying-ul în școlile românești: Starea actuală și recomandări*. București: UNICEF România.

Joc, analiză și tehnologie: abordări interactive la ora de limba și literatura română

Prof. Lilof Alexandru - Bogdan

Liceul Tehnologic „Nicolae Titulescu”, Însurăței, județul Brăila

Ora de limba și literatura română ocupă un loc esențial în formarea intelectuală și morală a elevilor, întrucât facilitează nu doar însușirea unor cunoștințe de specialitate, ci și dezvoltarea capacității de analiză, interpretare și exprimare argumentată. În acest context, metodele interactive dobândesc o importanță deosebită, întrucât valorifică experiența elevilor, stimulează participarea activă și transformă procesul de predare-învățare într-un demers dinamic, centrat pe elev.

Una dintre metodele interactive cu eficiență ridicată în studiul textului epic este metoda „**paragrafelor amestecate**”, care urmărește reconstruirea logică a conținutului narativ prin analiză, cooperare și argumentare. Această metodă presupune fragmentarea unui rezumat sau a unui text literar și reordonarea fragmentelor de către elevi, în funcție de succesiunea cronologică a acțiunii. Prin aplicarea ei, elevii sunt provocați să identifice relații temporale și cauzale, să observe evoluția personajelor și să înțeleagă structura narativă a operei literare.

De exemplu, în studiul romanului *Ion* de Liviu Rebreanu, elevii au primit un set de unsprezece paragrafe din rezumatul operei, prezentate într-o ordine aleatorie. Sarcina lor a fost să reconstituie cronologic desfășurarea acțiunii într-un interval de timp limitat, de zece minute. Activitatea a fost concepută astfel încât să solicite nu doar memoria elevilor, ci și capacitatea de analiză și sinteză, întrucât aceștia au fost nevoiți să identifice indicii temporale, relații de cauzalitate și momente-cheie ale subiectului.

Pentru a facilita urmărirea rezumatului și pentru a asigura claritatea demersului, la finalul fișei de lucru elevii au avut un tabel în care au completat ordinea cronologică a paragrafelor, numerotându-le corespunzător. Această etapă finală a permis verificarea logicii interne a rezumatului și a contribuit la fixarea succesiunii momentelor subiectului. Activitatea s-a desfășurat într-un cadru colaborativ, elevii fiind încurajați să își susțină punctele de vedere și să ajungă la un consens în cadrul grupului.

Ex: Aranjează paragrafele în ordinea corectă pentru a obține rezumatul romanului Ion.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
h	c	a	e								
			tc.								

Prin utilizarea metodei „**paragrafelor amestecate**”, elevii nu se limitează la reproducerea mecanică a informațiilor, ci participă activ la reconstruirea sensului textului literar. Metoda favorizează înțelegerea aprofundată a operei, dezvoltă gândirea logică, capacitatea de analiză și de argumentare și contribuie la formarea competențelor de comunicare și lucru în echipă. Totodată, această strategie didactică permite profesorului să verifice în mod eficient lectura integrală a textului, întrucât ordonarea corectă a

paragrafelor presupune cunoașterea succesiunii evenimentelor și a relațiilor dintre acestea. Astfel, metoda devine nu doar un instrument de învățare activă, ci și o modalitate relevantă de evaluare formativă, care oferă informații clare asupra nivelului de înțelegere și implicare al elevilor.

O altă metodă interactivă cu un puternic impact formativ este **procesul literar**, care valorifică dimensiunea morală și axiologică a operei literare. Această metodă presupune analizarea comportamentului unui personaj din perspectivă etică și socială, prin simularea unui proces juridic. Elevii își asumă roluri precum judecători, procurori, avocați sau martori și formulează acuzații și apărări bazate pe fapte și situații concrete din text. De exemplu, într-o activitate didactică aplicată, elevii pot organiza un proces literar în care este judecat Nică pentru faptele sale din „*Amintiri din copilărie*”. Acuzarea poate invoca episoadele de indisciplină și năzbâtiile personajului, în timp ce apărarea evidențiază contextul copilăriei, lipsa maturității și valoarea formativă a experiențelor trăite. Prin această metodă, elevii sunt încurajați să distingă între fapta literară și semnificația ei simbolică, să argumenteze coerent și să își susțină opiniile prin exemple relevante din text. Procesul literar contribuie astfel la dezvoltarea gândirii critice, a spiritului civic și a capacității de exprimare orală, transformând analiza personajului într-un exercițiu de reflecție și judecată morală.

Integrarea tehnologiei în activitatea didactică reprezintă o altă direcție importantă în modernizarea orei de limba și literatura română. Utilizarea jocurilor interactive pe platforme educaționale precum *LearningApps* permite consolidarea cunoștințelor într-un mod atractiv și eficient. Profesorul poate crea exerciții de asociere a personajelor cu trăsăturile lor morale, activități de completare a unor enunțuri sau sarcini de ordonare a momentelor subiectului. Aceste activități pot fi utilizate atât în etapa de fixare, cât și în cea de evaluare, oferind elevilor feedback imediat. Prin caracterul ludic și interactiv, jocurile digitale sporesc motivația pentru învățare și facilitează adaptarea procesului instructiv-educativ la stilurile diverse de învățare ale elevilor. Spre exemplu, am creat exerciții în care elevii pot așeza cronologic anumite evenimente: <https://learningapps.org/display?v=pxu7ypxfj24>, pot asocia trăsături ale unui curent literar cu explicațiile aferente: <https://learningapps.org/display?v=pdfn3vcrt24>, pot identifica personajele implicate în acțiune: <https://learningapps.org/display?v=pffbvkwd224> sau își pot verifica cunoștințele prin diverse tipuri de jocuri interactive și aplicații practice bazate pe texte literare studiate: <https://learningapps.org/display?v=p0jmjeb5v24>.

În acest fel, tehnologia nu doar că stimulează implicarea și interesul elevilor, dar oferă și profesorului un instrument valoros pentru evaluarea progresului și aprofundarea cunoștințelor într-un mod interactiv.

În concluzie, utilizarea metodelor interactive la ora de limba și literatura română contribuie semnificativ la eficientizarea procesului de predare-învățare și la formarea unor competențe esențiale pentru dezvoltarea elevilor. Metode precum „*paragrafele amestecate*”, *procesul literar* și *jocurile digitale* creează un cadru educațional stimulat, în care elevii sunt încurajați să gândească critic, să colaboreze și să își exprime punctele de vedere argumentat. Astfel, ora de limba și literatura română devine un spațiu al dialogului, al reflecției și al învățării autentice, adaptat cerințelor educației contemporane.

Bibliografie:

1. Ilie Emanuela, *Didactica limbii și literaturii române, Ediția a II-a revăzută și adăugită*, Editura Polirom, Iași, 2020.
2. Sâmișăian Florentina, *O didactică a limbii și literaturii române. Provocări actuale pentru profesor și elev*, Editura Art, București, 2014.
3. <https://learningapps.org/>

Management educațional și leadership: competențe esențiale ale directorului de școală

Prof. Lilof Alexandru - Bogdan

Liceul Tehnologic „Nicolae Titulescu”, Însurăței, județul Brăila

Director, lider sau manager sunt termeni care sugerează mai multe denumiri și care ilustrează rolul complex al persoanei care conduce o instituție de învățământ. Managementul educațional este definit ca „un domeniu de studiu și de activitate care vizează modul de funcționare și conducere a organizațiilor educaționale”⁷. Omul care însumează competențe solide de management, dar și real tact pedagogic, o bună cunoaștere a școlii, a oamenilor, capacitate de previziune și de intervenție este directorul de școală. Acesta trebuie să se dedice complet activităților școlii și să înțeleagă că propria identitate se amestecă cu cea a instituției și invers, că ilustrează, alături de echipa sa, cadre didactice, părinți, elevi, personal didactic auxiliar și nedidactic, imaginea unei școli. Astfel, „managerul este acel tip de conducător care nu doar execută cum i se spune, ci acționează în așa fel încât obține rezultate foarte bune, în concordanță cu obiectivele propuse și adaptându-se la noile realități”⁸. Conform lui Ioan Țoca, managerul reprezintă „o persoană care, în virtutea sarcinilor, competențelor și responsabilităților circumscrise postului, exercită procese de management, adoptând decizii ce influențează comportamentul decizional și opțional al altor persoane”⁹.

Procesul managerial solicită managerului mai multe cunoștințe, calități și aptitudini pentru a putea clarifica/rezolva diverse probleme cu care se confruntă zilnic. Aceste însușiri de bază ale managerului pot fi clasificate, astfel: *calități și aptitudini profesionale și manageriale*, desprinse din resursele temperamentale și energetice, precum: stăpânirea de sine, caracterul, sociabilitatea, sinceritatea, flerul, spontaneitatea, capacitatea de comunicare, abilitatea diplomatică și capacitatea decizională. În ceea ce privește *cunoștințele profesionale și manageriale*, se evidențiază: inteligența, trăinicia memoriei, capacitatea de abstractizare și sistematizare, flexibilitatea gândirii, puterea de imaginație, adaptabilitatea la nou, rapiditatea operațională, capacitatea de previziune, puterea de individualizare și analogie. Pentru a doua categorie (cunoștințe profesionale și manageriale) ponderea se înclină spre cunoștințele manageriale, din momentul creșterii nivelului ierarhic de conducere.

Potrivit Mariei Niculescu, „se admit ca fiind competențe «cheie» următoarele categorii: - competențe metodologice: deprinderea de a învăța, creativitatea, flexibilitatea, metoda de lucru, inițiativa, independența, deprinderea de a gândi (analitic, sintetic) etc.; - competențe profesionale: cunoștințe și capacități profesionale, calitatea

⁷ Tony Bush, *Leadership și management educațional*, ediția a II-a, Editura Polirom, Iași, 2021, p. 13.

⁸ Aurora Mihalcea, *Profilul managerului educațional*, în *JUNIOR SCIENTIFIC RESEARCHER JOURNAL*, vol. III, nr. Special 1, mai 2017, p. 118. Pentru mai multe detalii, vezi:

URL: https://www.jsrpublishing.com/userfiles/files/archive_pages/79/20._Profilul_managerului_educaional.pdf

⁹ Ioan Țoca, *Management educational*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2008, p. 74.

*muncii, tehnici de lucru, timpul muncii etc.; - competențe sociale: conștientizarea responsabilității, forme de comportament, deprinderea de a critica, de a lucra în echipă sau de a stabili relații, deprinderea de a se exprima*¹⁰.

Un aspect confirmat de practica educațională este acela că pe lângă aceste trăsături de personalitate pozitivă și potențial intelectual ridicat, rezultatele muncii manageriale depind în mare măsură de cunoașterea și aplicarea în practică a principiilor, tehnicilor și metodelor manageriale, care se dobândesc numai printr-un studiu organizat și individual.

Managerul unei școli trebuie să promoveze cooperarea, lucrul în echipă, capacitatea de schimbare în mai bine cu o componentă pragmatică, legată de menținerea echilibrului și funcționalitatea instituțională. Din această cauză: „managerii lipsiți de competențe sociale creează în rândul angajaților nemulțumire”¹¹. Director de școală „ideal” ar trebui să se orienteze atât spre oameni, formabili și formatori sau parteneri educaționali, cât și spre sarcini, astfel încât să îmbunătățească procesul instructiv-educativ. Având un comportament echilibrat, echidistant, întotdeauna integru, sobru, managerul școlar se impune prin acțiuni complexe și gesturi simple, prin spiritul de colegialitate și prin imparțialitate. Capacitățile organizatorice și abilitățile comunicativ-colaborative justifică un director de școală care va găsi întotdeauna soluții la problemele întâmpinate pe parcurs.

O concepție sau o strategie managerială rămâne fără sens dacă nu există posibilitatea practică de realizare sau de exercitare a puterii. Acest aspect ne determină să credem că managerul este un purtător de autoritate, care intervine și influențează funcționarea instituțiilor educaționale prin intermediul deciziilor adoptate. Astfel, succesul exercitării atribuțiilor manageriale este condiționat de armonizarea relațiilor dintre: competența managerială, autoritatea managerială și responsabilitatea managerială (care caracterizează fiecare persoană într-un fel sau altul).

Competența managerială reprezintă modalitatea prin care sunt vehiculate cunoștințele, tehnicile și metodele manageriale în actul de conducere. Acestea, amestecate cu temperamentul, aptitudinile și calitățile fiecăruia, ilustrează tipurile și stilurile de management. De asemenea, sistemul competențelor manageriale poate fi îmbunătățit prin diferite forme de pregătire și perfecționare, individuale sau colective. Autoritatea managerială totalizează competențele profesionale și manageriale, care, împreună cu trăsăturile de caracter, sunt exercitate într-un anumit cadru de legitimitate de o persoană, caracterizând-o. Nu în ultimul rând, responsabilitatea managerială reprezintă o formă de conștientizare și autocontrol în exercitarea funcțiilor manageriale, fiind un act de maximă angajare profesională și morală a oricărui conducător.

Cu competențe intelectuale, profesionale, antreprenoriale și interumane, managerul este acela care promovează calitatea proceselor educative, imaginea unității de învățământ, individualitatea elevului și a cadrului didactic. În esență, acțiunea de succes a managerului este rezultatul abilității de a conduce, orienta și motiva elevul și întregul personal didactic al școlii. Prin propriul model de comportare, directorul unei unități școlare se formează și își promovează propria personalitate.

¹⁰ Maria Niculescu, *Competențe manageriale – perspective ale calității în educație*, Editura Universității de Vest, Timișoara, 2010, apud Mihalcea Aurora, *Profilul managerului educațional*, în *JUNIOR SCIENTIFIC RESEARCHER JOURNAL*, vol. III, nr. Special 1, mai 2017, p. 121. Pentru mai multe detalii, vezi:

URL: https://www.jsrpublishing.com/userfiles/files/archive_pages/79/20._Profilul_managerului_educaional.pdf

¹¹ Serge Moscovici (coordonator), *Psihologia socială a relațiilor cu celălalt*, Editura Polirom, Iași, 1988, p. 77.

Claritatea viziunii, transpunerea obiectivelor, a țințelor strategice în practică, în realizări semnificative ale școlii reprezintă alte criterii importante care trebuie luate în calcul. Desigur, capacitatea de a încuraja și stimula permanent elevii și colegii de cancelarie, de a motiva întreg personalul, de a inspira pe toți cei din jur, de a reduce orice disconfort, modestia și capacitatea de a eficientiza colaborarea sunt așteptări comune tuturor celor implicați în actul educațional față de un director de școală.

Atragerea de fonduri, gestionarea corectă a resurselor materiale și umane, a situațiilor de criză și un bun management al riscului „reprezintă premise ale activității bune ale unui director în școala românească a secolului XXI”¹².

Bibliografie

1. Bush Tony, *Leadership și management educațional*, ediția a II-a, Editura Polirom, Iași, 2021.
 2. Cristea Sorin, *Managementul organizației școlare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2003.
 3. Mihalcea Aurora, *Profilul managerului educațional*, în *Junior Scientific Researcher Journal*, vol. III, nr. Special 1, mai 2017, accesat în luna decembrie 2022 la adresa URL: https://www.jsrpublishing.com/userfiles/files/archive_pages/79/20._Profilul_managerului_educaional.pdf
 4. Moscovici Serge (coordonator), *Psihologia socială a relațiilor cu celălalt*, Editura Polirom, Iași, 1988.
 5. Niculescu Maria, *Competențe manageriale – perspective ale calității în educație*, Editura Universității de Vest, Timișoara, 2010.
- Țoca Ioan, *Management educational*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2008.

¹² Sorin Cristea, *Managementul organizației școlare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2003, p. 65.

PERSPECTIVE CONTEMPORANE, METODE ȘI IMPACT ASUPRA ÎNVĂȚĂRII MATEMATICII (STUDIU DE SPECIALITATE)

Prof. Manea Cosmin,

Școala Gimnazială „Ion Minulescu” Pitești

Prezentul studiu analizează principalele direcții ale inovației și transformării în educația matematică, în contextul schimbărilor tehnologice, sociale și pedagogice ale secolului XXI. Sunt evidențiate rolul digitalizării, abordările STEM, metodele didactice moderne, inteligența artificială și educația centrată pe competențe, precum și impactul acestora asupra performanței elevilor și asupra rolului profesorului. Studiul evidențiază necesitatea unei reforme educaționale integrate, care să combine tehnologia cu pedagogia inovatoare, pentru a răspunde provocărilor contemporane.

1. Introducere

Educația matematică reprezintă un domeniu fundamental al formării intelectuale, contribuind la dezvoltarea gândirii logice, a capacității de rezolvare a problemelor și a competențelor analitice. În ultimele decenii, transformările rapide ale societății – digitalizarea, globalizarea și evoluția pieței muncii – au determinat o reconsiderare a modului în care matematica este predată și învățată.

Modelul tradițional, centrat pe transmiterea mecanică a cunoștințelor, nu mai răspunde nevoilor actuale ale elevilor. În acest context, inovația educațională devine o condiție esențială pentru creșterea relevanței și eficienței învățării matematice. Prezentul studiu urmărește să evidențieze principalele perspective contemporane ale transformării educației matematice și impactul lor asupra procesului educațional.

2. Conceptul de inovație în educația matematică

Inovația în educație poate fi definită ca introducerea unor metode, tehnologii și strategii pedagogice noi, menite să îmbunătățească procesul de predare-învățare. În educația matematică, inovația se manifestă prin schimbarea paradigmei didactice, trecerea de la memorare la înțelegere conceptuală și aplicare practică.

Transformarea educației matematice implică nu doar utilizarea tehnologiei, ci și restructurarea curriculumului, redefinirea rolului profesorului și implicarea activă a elevilor. Astfel, matematica nu mai este percepută doar ca un set de formule și algoritmi, ci ca un instrument de explorare și interpretare a realității.

3. Digitalizarea și tehnologia în predarea matematicii

3.1. Rolul tehnologiei digitale

Tehnologia digitală a devenit un factor central al inovației în educația matematică. Platformele educaționale online, aplicațiile interactive, software-urile matematice și resursele multimedia contribuie la diversificarea metodelor de predare și la personalizarea învățării.

Cercetările recente arată că utilizarea instrumentelor digitale poate îmbunătăți semnificativ performanțele elevilor, în special atunci când acestea sunt integrate într-un cadru pedagogic bine structurat. Tehnologia facilitează vizualizarea conceptelor abstracte, simularea fenomenelor matematice și colaborarea între elevi.

3.2. Învățarea hibridă și online

Pandemia de COVID-19 a accelerat adoptarea învățării online și hibride. Aceste forme de organizare a procesului educațional au evidențiat atât avantajele flexibilității, cât și provocările legate de accesul inegal la tehnologie și de lipsa interacțiunii directe.

În educația matematică, modelele hibride permit combinarea activităților tradiționale cu cele digitale, contribuind la creșterea motivației și a implicării elevilor.

4. Abordarea STEM și interdisciplinaritatea

Educația STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) reprezintă o direcție majoră a inovației educaționale. Integrarea matematicii cu celelalte discipline STEM permite contextualizarea cunoștințelor și aplicarea lor în situații reale.

Activitățile interdisciplinare stimulează gândirea critică, creativitatea și capacitatea de rezolvare a problemelor complexe. Prin proiecte STEM, elevii pot înțelege relevanța matematicii în viața cotidiană și în domeniile tehnologice moderne.

5. Metode didactice inovatoare în educația matematică

5.1. Învățarea bazată pe probleme și proiecte

Învățarea bazată pe probleme (Problem-Based Learning – PBL) și învățarea prin proiecte reprezintă metode didactice moderne, centrate pe elev. Acestea presupun implicarea activă a elevilor în rezolvarea unor situații problematice autentice, dezvoltând competențe cognitive și socio-emoționale.

5.2. Flipped classroom și gamificarea

Modelul clasei inversate (flipped classroom) presupune studierea conținutului teoretic acasă și realizarea activităților practice la clasă. Gamificarea, prin utilizarea elementelor de joc, contribuie la creșterea motivației și a interesului pentru matematică.

Aceste metode favorizează înțelegerea profundă a conceptelor și implicarea elevilor în procesul de învățare.

6. Inteligența artificială și viitorul educației matematice

Inteligența artificială (IA) reprezintă o direcție emergentă a inovației educaționale. Sistemele inteligente pot oferi feedback personalizat, pot adapta nivelul de dificultate al exercițiilor și pot sprijini profesorii în evaluarea progresului elevilor.

Cu toate acestea, utilizarea IA în educație ridică și provocări etice și pedagogice, legate de dependența de tehnologie și de necesitatea menținerii interacțiunii umane în procesul educațional.

7. Rolul profesorului în contextul transformării educației matematice

Profesorul contemporan nu mai este doar un transmițător de informații, ci un facilitator al învățării și un mentor. Acesta trebuie să dețină competențe digitale, pedagogice și socio-emoționale, pentru a putea integra inovația în practica didactică.

Formarea continuă a cadrelor didactice este esențială pentru implementarea eficientă a noilor metode și tehnologii.

8. Impactul inovației asupra performanței elevilor

Numeroase studii demonstrează că metodele inovatoare contribuie la îmbunătățirea rezultatelor elevilor la matematică, la creșterea motivației și la dezvoltarea competențelor transversale. Totuși, impactul inovației depinde de modul în care aceasta este implementată și de contextul educațional.

9. Provocări și limite ale inovației în educația matematică

Implementarea inovației educaționale se confruntă cu diverse obstacole, precum lipsa resurselor, rezistența la schimbare, insuficienta pregătire a profesorilor și inegalitățile sociale.

Pentru depășirea acestor provocări, este necesară o strategie educațională coerentă, care să implice factori instituționali, profesori, elevi și comunitate.

10. Concluzii

Inovația și transformarea educației matematice reprezintă un proces complex, determinat de evoluțiile tehnologice și de schimbările paradigmei pedagogice. Integrarea tehnologiei, abordările interdisciplinare, metodele didactice moderne și utilizarea inteligenței artificiale contribuie la crearea unui sistem educațional mai flexibil, mai relevant și mai eficient.

Educația matematică a viitorului trebuie să depășească limitele modelului tradițional și să se orienteze spre formarea unor indivizi capabili să gândească critic, să rezolve probleme complexe și să se adapteze unei societăți în continuă schimbare.

În același timp, este esențial ca inovația educațională să fie implementată într-un mod echilibrat, care să țină cont de particularitățile elevilor, de contextul socio-cultural și de resursele disponibile. Transformarea educației matematice nu poate fi realizată exclusiv prin introducerea tehnologiei, ci presupune o schimbare profundă a mentalităților, a strategiilor didactice și a relației dintre profesor și elev.

De asemenea, colaborarea dintre instituțiile educaționale, factorii de decizie, cercetători și comunitate joacă un rol crucial în susținerea reformelor educaționale. Numai printr-o abordare integrată și coerentă se poate asigura o dezvoltare durabilă a educației matematice.

În final, inovația în educația matematică trebuie privită nu ca un scop în sine, ci ca un mijloc de a îmbunătăți calitatea învățării și de a pregăti elevii pentru provocările unei lumi aflate într-o continuă transformare.

Bibliografie:

1. OECD (2021). *Innovating Education and Educating for Innovation*. OECD Publishing.
2. European Commission (2020). *Digital Education Action Plan 2021–2027*.
3. Li, Q., & Ma, X. (2010). A meta-analysis of the effects of computer technology on school students' mathematics learning. *Educational Psychology Review*, 22(3), 215–243.
4. English, L. D. (2016). STEM education K–12: Perspectives on integration. *International Journal of STEM Education*, 3(3).
5. Hattie, J. (2012). *Visible Learning for Teachers*. Routledge.
6. UNESCO (2019). *Artificial Intelligence in Education: Challenges and Opportunities*.

STUDIU DE CAZ PRIVIND IMPACTUL INTELIGENȚEI ARTIFICIALE ASUPRA PROCESULUI EDUCAȚIONAL

Prof. Manea Cosmin,

Școala Gimnazială „Ion Minulescu” Pitești

Prezentul studiu de caz analizează utilizarea ChatGPT în mediul școlar, evidențiind potențialul inteligenței artificiale în sprijinirea procesului de predare-învățare, precum și provocările și limitele acesteia. Studiul urmărește modul în care ChatGPT poate contribui la dezvoltarea competențelor elevilor, la personalizarea învățării și la transformarea rolului profesorului. Analiza se bazează pe observații, exemple concrete de utilizare și interpretarea rezultatelor obținute în context educațional.

1. Introducere

Dezvoltarea rapidă a inteligenței artificiale (IA) a determinat schimbări semnificative în numeroase domenii, inclusiv în educație. Instrumentele bazate pe IA, precum ChatGPT, oferă noi perspective asupra modului în care elevii învață și profesorii predau. În mediul școlar contemporan, caracterizat de digitalizare și diversitate educațională, ChatGPT se conturează ca un instrument inovator, capabil să faciliteze accesul la informație și să sprijine învățarea autonomă.

Totodată, integrarea ChatGPT în educație ridică întrebări legate de etică, autenticitatea învățării, dependența de tehnologie și rolul profesorului. Prin urmare, este necesară o analiză critică a modului în care acest instrument poate fi utilizat eficient și responsabil.

Scopul acestui studiu de caz este de a investiga impactul utilizării ChatGPT asupra procesului educațional, evidențiind atât beneficiile, cât și limitele sale în mediul școlar.

2. Cadrul teoretic: inteligența artificială în educație

Inteligența artificială în educație reprezintă un domeniu interdisciplinar care combină informatica, pedagogia și psihologia educațională. Sistemele bazate pe IA pot oferi feedback personalizat, pot adapta conținutul educațional la nivelul elevilor și pot sprijini dezvoltarea competențelor cognitive.

ChatGPT, ca model de limbaj bazat pe inteligență artificială, permite interacțiunea naturală cu utilizatorii, oferind explicații, sugestii și exemple. În mediul școlar, acesta poate fi utilizat ca tutor virtual, instrument de documentare, suport pentru redactare și generator de idei.

Literatura de specialitate subliniază faptul că integrarea IA în educație trebuie realizată într-un mod pedagogic fundamentat, pentru a evita superficialitatea învățării și pentru a promova gândirea critică.

3. Metodologia studiului de caz

3.1. Contextul cercetării

Studiul de caz a fost realizat într-o unitate de învățământ gimnazial/liceal, implicând un grup de elevi și cadre didactice. ChatGPT a fost utilizat ca instrument de sprijin în activitățile didactice, în special la discipline precum limba română și matematica.

3.2. Participanți

Participanții au fost un grup de elevi (clasele VII–IX) și profesori, selectați în mod voluntar. Elevii au avut niveluri diferite de competență digitală și performanță școlară.

3.3. Instrumente și proceduri

Pentru colectarea datelor au fost utilizate:

- observația directă a activităților didactice;

- chestionare aplicate elevilor și profesorilor;
- analiza produselor activității elevilor (teme, proiecte, eseuri);
- interviuri semi-structurate.

ChatGPT a fost utilizat în următoarele moduri:

- explicarea conceptelor dificile;
- generarea de exemple și exerciții;
- sprijin pentru redactarea textelor;
- simularea dialogului educațional.

4. Rezultatele studiului de caz

4.1. Impactul asupra elevilor

Analiza datelor a evidențiat faptul că utilizarea ChatGPT a avut un impact pozitiv asupra motivației elevilor. Aceștia au manifestat un interes crescut pentru activitățile de învățare, datorită caracterului interactiv și accesibil al instrumentului.

Elevii cu dificultăți de învățare au beneficiat de explicații suplimentare și de clarificări personalizate, ceea ce a contribuit la îmbunătățirea înțelegerii conceptelor. De asemenea, elevii cu performanțe ridicate au utilizat ChatGPT pentru aprofundarea cunoștințelor și explorarea unor teme complexe.

Totuși, s-a observat tendința unor elevi de a utiliza ChatGPT ca sursă principală de răspunsuri, fără a realiza un efort cognitiv propriu, ceea ce evidențiază necesitatea ghidării pedagogice.

4.2. Impactul asupra profesorilor

Profesorii implicați în studiu au perceput ChatGPT ca un instrument util pentru diversificarea metodelor didactice. Aceștia au utilizat ChatGPT pentru:

- elaborarea materialelor didactice;
- formularea de exerciții diferențiate;
- sprijinirea elevilor în activitățile individuale.

Cu toate acestea, profesorii au exprimat îngrijorări legate de evaluarea autentică a competențelor elevilor și de riscul plagiatului.

4.3. Impactul asupra procesului educațional

Integrarea ChatGPT în activitățile școlare a contribuit la:

- creșterea gradului de personalizare a învățării;
- dezvoltarea competențelor digitale și a gândirii critice;
- facilitarea colaborării între elevi și profesori.

Totodată, studiul a evidențiat necesitatea stabilirii unor reguli clare privind utilizarea inteligenței artificiale în școală.

5. Discuții

Rezultatele studiului de caz confirmă faptul că ChatGPT poate reprezenta un instrument valoros în mediul școlar, dacă este utilizat în mod responsabil. Beneficiile sale sunt evidente în ceea ce privește accesul rapid la informație și sprijinul personalizat pentru elevi.

Pe de altă parte, utilizarea necontrolată a ChatGPT poate conduce la superficialitatea învățării și la diminuarea capacității de gândire independentă. Prin urmare, este necesară integrarea acestui instrument într-un cadru pedagogic bine structurat, în care profesorul să joace un rol central.

6. Implicații pedagogice și etice

Integrarea ChatGPT în educație implică o serie de aspecte etice și pedagogice. Printre acestea se numără:

- necesitatea dezvoltării competențelor de utilizare critică a inteligenței artificiale;
- protecția datelor personale;
- prevenirea plagiatului;
- menținerea echilibrului între tehnologie și învățarea tradițională.

De asemenea, este important ca elevii să fie educați în spiritul responsabilității digitale.

7. Exemplu concret de utilizare a ChatGPT la disciplina Matematică

Contextul didactic

Lecția a fost realizată la clasa a VIII-a, la disciplina Matematică, având ca temă „Ecuții de gradul I cu o necunoscută”. Obiectivul principal al lecției a fost consolidarea competențelor de rezolvare a ecuațiilor și dezvoltarea capacității de gândire logică.

Profesorul a integrat ChatGPT ca instrument de sprijin pentru elevi, în cadrul unei activități interactive, desfășurate în laboratorul de informatică sau prin intermediul dispozitivelor mobile.

Elevii au fost solicitați să creeze propriile probleme cu ecuații de gradul I și să ceară ChatGPT să le rezolve. Ulterior, au analizat dacă soluțiile oferite sunt corecte și complete.

Rezultatele observate

În urma activității, s-au constatat următoarele:

- creșterea interesului elevilor pentru rezolvarea exercițiilor;
- îmbunătățirea înțelegerii conceptelor matematice;
- dezvoltarea gândirii critice prin compararea soluțiilor;
- utilizarea mai conștientă a inteligenței artificiale.

Totodată, unii elevi au manifestat tendința de a utiliza ChatGPT fără a încerca mai întâi rezolvarea proprie, ceea ce a evidențiat necesitatea unei orientări pedagogice adecvate.

8. Concluzii

Studiul de caz evidențiază faptul că ChatGPT poate contribui semnificativ la transformarea mediului școlar, oferind oportunități pentru personalizarea învățării și diversificarea strategiilor didactice. Cu toate acestea, utilizarea sa trebuie să fie însoțită de reguli clare, de formarea profesorilor și de dezvoltarea gândirii critice a elevilor.

În perspectivă, ChatGPT și alte instrumente bazate pe inteligență artificială vor avea un rol tot mai important în educație. Succesul integrării acestora depinde de capacitatea sistemului educațional de a combina inovația tehnologică cu valorile pedagogice fundamentale.

Bibliografie orientativă

1. UNESCO (2023). *Guidance on Generative AI in Education and Research*.
 2. OECD (2021). *Artificial Intelligence and the Future of Skills*.
 3. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). *Artificial Intelligence in Education*. Center for Curriculum Redesign.
- European Commission (2020). *Digital Education Action Plan 2021–2025

La question de la subjectivité en évaluation scolaire

Autor : Elena Marc

Profesor Liceul Teoretic « Mircea Eliade » Galați

Un des problèmes majeurs que se pose tout professionnel ayant à faire au domaine de l'évaluation est celui de l'objectivité. Mis à part le fait que le CECRL, dans son ensemble, concourt à fournir des concepts et des ressources pour permettre un jugement le plus objectif possible de la compétence en langue et a fortiori de l'évaluation de cette compétence, la problématique de l'objectivité apparaît spécifiquement dans deux binômes.

Le CECRL questionne la distinction courante qui montre que l'évaluation faite par le jugement d'un examinateur est subjective, alors que l'évaluation de type QCM serait objective. Il souligne en effet comment la question de l'objectivité est bien plus complexe que cela et soutient – se référant aux tests du deuxième type – qu'il faudrait plutôt parler de correction objectivée (CECRL, 2001 : 142). À propos de l'objectivation notamment, il liste une série de démarches qui pourraient contribuer à réduire la subjectivité de l'évaluation de la performance.

Le poids de la subjectivité sur l'évaluation peut être diminué et, en conséquence, la **validité** et la **fiabilité augmentées**, en appliquant la démarche suivante :

- développer une **spécification du contenu** de l'évaluation fondée, par exemple, sur un cadre de référence commun au contexte en question ;
- utiliser la négociation ou les **jugements collectifs** pour sélectionner le contenu et/ou noter les performances ;
- adopter des **procédures normalisées** relatives à la passation des tests ;
- fournir des **grilles de correction précises** pour les tests indirects et baser l'évaluation des tests directs sur des critères de correction clairement définis ;
- exiger des **jugements multiples** et/ou **l'analyse de différents facteurs** ;
- mettre en place une **double correction** ou une **correction automatique** lorsque c'est possible ;
- assurer une **formation relative aux barèmes de correction** ;
- vérifier la qualité de l'évaluation (validité, fiabilité) par **l'analyse des résultats**. (CECRL, 2001 : 143)

Cet aspect est présent aussi dans un autre binôme « jugement fondé sur l'impression/jugement guidé » (CECRL, 2001 : 143-144), où il est aussi question d'application de critères et de référence à une norme. Il va sans dire qu'une formation des examinateurs supportée par des échantillons de performance donnera une impulsion considérable au processus d'objectivisation.

Sur la même ligne se situe la distinction entre « évaluation holistique et analytique » (CECRL, 2001 : 144). La première porte en fait un jugement synthétique global regroupant de manière intuitive plusieurs aspects, la deuxième prend en compte séparément un certain nombre de critères

Dans le binôme « évaluation par série/évaluation par catégorie » (CECRL, 2001 : 144), la deuxième s'apparente elle aussi à l'évaluation analytique, car une performance est évaluée en fonction des catégories d'une grille, alors que la première évolue de manière plus globale des tâches différentes.

La fidélité de la notation. Les critères parasites de la fidélité

D'où vient l'idée d'attribuer des notes aux travaux et aux performances des élèves ? Qu'implique cette note ? Peut-on considérer que chaque performance puisse se voir attribuer une note réellement représentative de la valeur intrinsèque du travail fourni ? Pourquoi les notes diffèrent-elles d'un correcteur à l'autre ? Pourquoi un même travail peut-il être évalué différemment, à quelques mois ou semaines d'intervalle, par un même correcteur ?

Les travaux d'Henri Piéron et d'autres chercheurs, nés du constat des différences individuelles intra- et inter-évaluateurs, ont proposé dans les années 1960 une nouvelle discipline, la docimologie (étude critique des examens et des concours), pour montrer qu'il était possible d'obtenir pour chaque travail fourni une « vraie note » représentative de sa valeur. La docimologie considérait que les travaux (copies d'élèves par exemple, lors des examens sommatifs) pouvaient être mesurables et quantifiables. Les différences de notation pouvaient être éliminées en multipliant le nombre de correcteurs et en appliquant aux diverses notes obtenues une procédure statistique de mesure permettant de déterminer la « vraie note ».

Il n'a fallu qu'une dizaine d'années pour que les résultats des travaux issus de la docimologie soient remis en question. Une performance orale ou écrite (sauf si l'épreuve se présente sous la forme de questions à choix multiple – QCM – standardisés) ne peut être mesurée comme un objet physique concret, à l'aune d'un instrument de mesure. La notation, sauf dans le cas de tests calibrés, n'est pas un instrument de mesure exacte, elle ne contribue pas à la fidélité de l'évaluation. Elle ne peut être qu'une estimation donnée à une performance, en fonction de critères d'appréciation.

La docimologie a cependant le mérite d'avoir montré que la notation de copies n'est jamais stable ni constante (les qualités essentielles de la fidélité) et que de nombreux facteurs, souvent connus sous le terme de « critères parasites de la fidélité », y contribuent.

Tout enseignant connaît les critères parasites de la fidélité, sans toujours savoir les nommer. Ils sont nombreux, il faut savoir les reconnaître pour en prendre conscience et essayer les réduire, voire les éliminer.

- **L'effet de fatigue** – Les conditions de correction influencent le jugement de l'évaluateur. On corrige sans aucun doute plus équitablement le matin, bien assis à une table de travail, que le soir, devant la télévision.

- **L'effet de contraste** – Une copie moyenne souffre d'être corrigée juste après une excellente production. Si elle avait été corrigée juste après une copie très médiocre, il y a fort à parier qu'elle aurait obtenu une bien meilleure note.

- **L'effet de favoritisme** – Le favori ou le « chouchou » est en général celui qui renvoie à l'enseignant une image gratifiante de lui-même. Quel dommage de lui mettre une « mauvaise » note...

- **L'effet d'ordre** – On est en général malheureusement plus sévères à la fin d'une série de copies qu'au début. La note attribuée à un travail dépend donc de sa place dans le paquet.

- **L'effet de stéréotypie** – Les notes attribuées en début de formation constituent parfois une référence pour l'enseignant qui, par la suite, a du mal à noter différemment. Combien d'élèves disent qu'ils ont été jugés une fois pour toutes et que leurs notes ne varient pas quels que soient les efforts qu'ils fournissent ?

- **L'effet de contamination** – Un bon dossier scolaire ne rachète pas une copie faible ; en revanche il influe favorablement sur une bonne copie. Cet effet a été démontré « à l'aveugle » : une copie moyenne a

été présentée à l'évaluateur comme venant d'un élève faible et d'autres comme venant d'un bon élève. Dans le premier cas, elle a été sous-évaluée, et surévaluée dans le second cas.

- **L'effet de halo** – À l'oral, un élève sympathique, convivial et positif est mieux noté qu'un introverti qui a du mal à avoir confiance en lui. À l'écrit, un travail soigné et lisible fait meilleure impression qu'un bon travail mal présenté.

- **L'effet « choc »** – La même erreur toutes les trois phrases et la note chute en dessous de la moyenne (choc négatif) ; une seule idée géniale dans un devoir qui l'est moins et la note grimpe au-dessous de la moyenne (choc positif).

- **L'effet « goutte d'eau »** – Tout au long de la production, qui n'est pas inintéressante, l'enseignant a toléré les erreurs d'orthographe, l'écriture quasi illisible, la ponctuation fautive, puis la vingtième majuscule absente après un point fait déborder le vase.

- **L'écart-type** – Tel enseignant, sur une échelle de notation de zéro à vingt, n'utilise que la fourchette comprise entre huit et douze. On dit alors que son écart-type est de quatre points. Tel autre n'utilisera jamais les notes comprises entre dix-sept et vingt.

- **L'évaluation externe** – On n'en parle qu'à voix basse, mais elle existe. Il s'agit de la réputation d'un enseignant vis-à-vis de ses collègues et de son institution. Il arrive que des enseignants ne mettent que très peu de « très mauvaises notes », de crainte de passer pour de « très mauvais enseignants ». (Tagliante, 2005 : 12-13)

On l'aura compris, la note attribuée en situation de classe n'est qu'une convention, souvent mal vécue, qui, en dehors d'un classement des élèves entre eux, d'une hiérarchisation, ne permet pas d'apporter des informations utiles et nécessaires sur les progrès accomplis en vue des objectifs fixés. Cependant, elle est encore qualifiée de « mal nécessaire ».

Bibliographie :

1. Barlow, M. (2003). *L'évaluation scolaire, mythes et réalités*. Issy-les-Moulineaux: ESF éditeur.
2. Conseil de l'Europe (2001). *Cadre européen commun de référence pour les langues: apprendre, enseigner, évaluer* [version électronique], Paris : Didier, sur http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Framework_fr.pdf.
3. Cuq, J. P. (2007). « La problématique de l'évaluation en didactique des langues », conférence *Journées de réflexion. L'évaluation du français*, Égypte, 3 et 4 mars, 2007.
4. Dubus, A. (2006). *La notation des élèves: Comment utiliser la docimologie pour une évaluation raisonnée*. Paris :: Armand Colin.
5. Hadji, C. (2012). *Faut-il avoir peur de l'évaluation ?* Bruxelles : Groupe De Boeck.
- Tagliante, C. (2005). *L'évaluation et le Cadre Européen commun*, Paris : CLE International.

„Elevii în siguranță: Modele de bune practici pentru o școală fără bullying”

Prof.Luminița Mocanu, Colegiul Național

”Nicolae Bălcescu” Brăila

Bullyingul reprezintă una dintre cele mai frecvente și nocive forme de violență în mediul școlar, având consecințe semnificative asupra dezvoltării emoționale, sociale și academice a elevilor. Crearea unui climat educațional sigur și incluziv presupune implementarea unor strategii coerente de prevenție și intervenție, bazate pe colaborarea dintre elevi, profesori, părinți și specialiști.

Bullyingul este un comportament agresiv repetat, intenționat, care implică un dezechilibru de putere între agresor și victimă. Acesta poate îmbrăca forme variate:

- Verbal: jigniri, amenințări
- Fizic: lovire, împingere
- Relațional: excludere socială, răspândirea de zvonuri
- Cibernetice: hărțuire online

Strategii de intervenție în mediul școlar

1. Prevenția primară

Prevenția este cea mai eficientă formă de intervenție și include:

- dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor;
- introducerea regulilor clare anti-bullying în regulamentul școlii;
- activități educative tematice (workshopuri, dezbateri, jocuri de rol);
- formarea cadrelor didactice în recunoașterea timpurie a comportamentelor de risc.

2. Intervenția directă

Atunci când bullyingul este identificat, este esențială o reacție promptă și consecventă:

- investigarea obiectivă a situației;
- sprijin psihologic pentru victimă;
- consilierea elevului agresor, axată pe responsabilizare și schimbarea comportamentului;
- implicarea familiei în procesul de remediere.

3. Monitorizarea și evaluarea

Intervențiile trebuie urmate de monitorizare constantă pentru a preveni recidiva. Evaluarea periodică a climatului școlar ajută la ajustarea strategiilor aplicate.

Activități practice anti-bullying

1. Cercul empatiei

Scop: dezvoltarea empatiei și a ascultării active

Descriere: elevii stau în cerc și discută situații ipotetice de bullying, exprimând cum s-ar simți în locul victimei, ce reacție ar avea ca martor și ce soluție ar propune.

2. Joc de rol „Stop bullying!”

Scop: exersarea reacțiilor adecvate

Descriere: grupuri mici joacă roluri de agresor, victimă, martor și mediator. După joc se analizează comportamentele și se discută alternative de intervenție pozitivă.

3. Cutia faptelor bune

Scop: promovarea comportamentelor pro sociale

Descriere: elevii introduc bilețele cu fapte bune observate la colegi. Săptămânal acestea sunt citite și discutate, consolidând un climat pozitiv.

4. Campanie „Fii vocea schimbării”

Scop: implicarea activă a elevilor

Descriere: elevii creează afișe, postere, mesaje sau prezentări video cu mesaje anti-bullying, expuse în școală.

5. Contractul clasei

Scop: stabilirea regulilor comune

Descriere: profesorul și elevii elaborează împreună un set de reguli anti-bullying, semnate de toți membrii clasei.

Modele de bune practici

- Abordarea whole-school: întreaga comunitate școlară adoptă o politică comună anti-bullying.
- Medierea conflictelor între egali: elevii sunt instruiți să sprijine soluționarea pașnică a conflictelor.

- Parteneriatul școală–familie–comunitate: colaborarea cu părinți, consilieri școlari și ONG-uri.
- Promovarea culturii empatiei și respectului prin exemple pozitive și recompensarea comportamentelor prosociale.

Concluzii

O școală fără bullying nu este doar un ideal, ci un obiectiv realizabil prin intervenții sistematice, educație continuă și implicare colectivă. Aplicarea strategiilor de prevenție și a modelelor de bune practici contribuie la crearea unui mediu educațional sigur, favorabil dezvoltării armonioase a tuturor elevilor.

Bibliografie

- Organizația Mondială a Sănătății (2017). *School-based violence and bullying*.
- UNESCO (2019). *Behind the Numbers: Ending School Violence and Bullying*.
- Salvați Copiii România (2020). *Bullyingul în școlile din România*.
- Olweus, D. (2013). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Wiley-Blackwell.
- Smith, P. K., & Sharp, S. (eds.) (2014). *School Bullying: Insights and Perspectives*. Routledge.
- Ministerul Educației (2022). *Metodologia privind prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar*.

Reconfigurarea practicilor educaționale în învățământul primar din România prin inovație, reflecție pedagogică și adaptare la realitățile unei lumi în schimbare

Înv. Luminița Nanea,

Liceul „Ștefan D. Luchian” Ștefănești, Botoșani

Rezumat

Articolul analizează procesul de reconfigurare a practicilor educaționale în învățământul primar din România, din perspectiva experienței directe la clasă. Demersul propus îmbină fundamentarea teoretică actuală cu exemple metodice concrete aplicate la clasele primare. Accentul este pus pe integrarea metodelor activ-participative, utilizarea tehnologiei educaționale, diferențierea instruirii, evaluarea formativă și reflecția pedagogică sistematică. Concluziile evidențiază necesitatea unei transformări coerente și sustenabile a actului didactic, centrată pe elev și adaptată unei societăți aflate în permanentă schimbare.

1. Introducere

Societatea contemporană este caracterizată de mobilitate, digitalizare accelerată și transformări culturale profunde. În acest context, școala primară nu mai poate funcționa exclusiv pe baza unui model tradițional de transmitere a informației. Formarea competențelor-cheie, dezvoltarea gândirii critice și cultivarea autonomiei în învățare devin priorități fundamentale.

Învățământul primar reprezintă etapa esențială în care se formează deprinderile de bază, atitudinile față de învățare și structurile cognitive fundamentale. De aceea, reconfigurarea practicilor educaționale la acest nivel are un impact decisiv asupra parcursului educațional ulterior al elevului.

2. Fundamente teoretice ale reconfigurării educației primare

Teoriile constructiviste ale învățării susțin faptul că elevul construiește activ cunoașterea prin interacțiune cu mediul. Învățarea autentică apare atunci când elevul este implicat în sarcini relevante, contextualizate și problematizante. În acest sens, profesorul devine facilitator al învățării, organizator al situațiilor educaționale și mediator al experiențelor formative.

Curriculumul național pentru învățământul primar din România promovează dezvoltarea competențelor generale și specifice, orientate spre aplicabilitate și transfer. Astfel, accentul se deplasează de la acumularea cantitativă de informații la formarea capacității de utilizare funcțională a acestora.

Reconfigurarea practicilor didactice presupune integrarea metodelor activ-participative, abordarea interdisciplinară și utilizarea evaluării formative ca instrument de reglare a învățării.

3. Inovația metodologică în practica didactică la clasele primare

În activitatea mea la clasă, am urmărit transformarea lecțiilor tradiționale în experiențe de învățare interactive. Un prim demers a constat în introducerea învățării prin proiect, adaptată nivelului de vârstă.

Exemplu metodic detaliat – Proiect interdisciplinar la clasa a IV-a: „Comunitatea mea”.

Obiective: dezvoltarea competențelor de comunicare, colaborare și explorare a mediului social.

Etape:

- Documentare prin discuții ghidate și observarea directă a comunității;
- Realizarea unor interviuri simple cu membri ai comunității;
- Elaborarea unor machete reprezentând instituțiile locale;
- Prezentarea publică a produselor finale.

Rezultate: creșterea motivației, implicare activă, dezvoltarea competențelor sociale și civice.

4. Integrarea tehnologiei în învățământul primar

Tehnologia nu trebuie percepută ca un scop în sine, ci ca un instrument de sprijin al învățării. În practica mea, am utilizat platforme educaționale pentru exerciții interactive, teste formative și activități remediale.

Exemplu aplicativ la disciplina Comunicare în limba română:

- utilizarea prezentărilor interactive pentru introducerea textului narativ;
- exerciții digitale de ordonare a secvențelor narative;
- feedback imediat prin teste online.

Impact: îmbunătățirea înțelegerii textului și creșterea participării elevilor mai timizi.

5. Diferențierea instruirii și incluziunea

Într-o clasă primară, diversitatea este o realitate constantă. Am aplicat strategii de diferențiere prin:

- adaptarea nivelului de dificultate al sarcinilor;
- utilizarea suporturilor vizuale și manipulative;
- organizarea activităților pe centre de interes.

Exemplu: la matematică, pentru consolidarea înmulțirii, un grup a lucrat cu materiale concrete (jetoane), alt grup a rezolvat probleme aplicative, iar elevii avansați au creat propriile probleme.

6. Evaluarea formativă și reflecția pedagogică

Evaluarea formativă a fost integrată sistematic prin autoevaluare, evaluare colegială și rubrici simplificate adaptate vârstei. Elevii au învățat să își analizeze progresul și să își stabilească obiective personale.

Reflecția pedagogică a presupus analiza periodică a eficienței strategiilor utilizate, ajustarea planificărilor și participarea la comunități profesionale de învățare.

7. Impactul asupra dezvoltării competențelor-cheie

Implementarea acestor practici a contribuit la dezvoltarea competențelor de comunicare, a competențelor matematice, digitale și sociale. Elevii au devenit mai autonomi, mai implicați și mai responsabili față de propria învățare.

Rezultatele evaluărilor interne au evidențiat progres constant, iar climatul clasei s-a îmbunătățit semnificativ.

Concluzii

Reconfigurarea practicilor educaționale în învățământul primar din România reprezintă un proces complex, care necesită echilibru între tradiție și inovație. Profesorul pentru învățământ primar are responsabilitatea de a crea contexte autentice de învățare, de a integra tehnologia în mod echilibrat și de a adapta permanent demersul didactic la nevoile elevilor.

Transformarea reală a educației începe în clasă, prin deciziile zilnice ale cadrului didactic, fundamentate teoretic și aplicate practic cu profesionalism și reflecție critică.

BIBLIOGRAFIE

Cucoș, Constantin, *Pedagogie*, Editura Polirom, 2014.

Iucu, Romița B., *Managementul clasei de elevi*, Editura Polirom, 2006.

Joita, Elena, *Instruirea constructivistă*, Editura Didactică și Pedagogică, 2006.

Ministerul Educației, *Curriculum pentru învățământul primar*, București, 2013.

Pânișoară, Ion-Ovidiu, *Comunicarea eficientă în educație*, Editura Polirom, 2015.

Bullying-ul în mediul școlar – reflecții literare și realități actuale

Autor: Badiu Oana – Claudia

Prof. Colegiul Național „Decebal” Deva

Bullyingul reprezintă una dintre cele mai persistente probleme ale mediului școlar contemporan. Deși termenul este relativ recent în limbajul educațional, fenomenul în sine nu este nou. Literatura, atât română, cât și engleză, surprinde de-a lungul timpului situații de umilire, marginalizare, agresivitate fizică sau verbală între copii și adolescenți. Prin intermediul personajelor și conflictelor prezentate, scriitorii au redat cu sensibilitate efectele psihologice și sociale ale acestui comportament. Analizarea acestor exemple literare ne ajută să înțelegem mai bine amploarea fenomenului și necesitatea intervenției în mediul școlar.

În literatura română, episoade care pot fi asociate cu forme de bullying apar încă din copilăria lui Nică, personajul lui Ion Creangă din „Amintiri din copilărie”. Deși multe întâmplări sunt prezentate cu umor, anumite situații – pedepsele dure, umilirea publică, presiunea autorității – pot fi interpretate astăzi drept forme de abuz sau intimidare. Relația dintre elev și școală era dominată de frică și constrângere, iar pedeapsa fizică era considerată un instrument educativ legitim. Privite prin prisma sensibilității moderne, aceste episoade ilustrează cum violența și umilirea pot fi normalizate într-un context social.

Un alt exemplu relevant îl oferă romanul „Elevul Dima dintr-a șaptea” de Mihail Drumeș. Aici întâlnim conflicte între colegi, rivalități și presiunea grupului. Dorința de afirmare și competiția pentru popularitate generează comportamente agresive sau excluderea celor percepuți ca fiind diferiți. În acest caz, bullyingul este mai degrabă de natură emoțională și socială: tachinări repetate, ironii, marginalizare.

În „La Medeleni” de Ionel Teodoreanu, relațiile dintre copii reflectă sensibilitatea vârstei și impactul cuvintelor asupra formării identității. Personajele mai vulnerabile pot deveni ținta ironiei sau a excluderii, iar aceste experiențe contribuie la maturizarea lor, dar și la acumularea unor suferințe tăcute. Literatura surprinde astfel faptul că bullyingul nu este întotdeauna violent fizic; uneori, o simplă etichetare sau o respingere constantă pot avea efecte profunde.

În registru memorialistic, „Cișmigiu & Comp.” de Grigore Băjenaru prezintă viața de liceu cu umor și nostalgie. Totuși, printre farse și glume, se strecoară situații în care limitele sunt depășite, iar anumite personaje devin ținte ale batjocurii colective. Linia dintre distracție și umilire este uneori fragilă, ceea ce reflectă o realitate des întâlnită și în școlile de astăzi.

Literatura engleză oferă exemple și mai dramatice. În „Oliver Twist” de Charles Dickens, protagonistul este supus abuzului fizic și psihologic în orfelinat. Deși contextul este unul social extrem, mecanismele sunt similare bullyingului: dominarea celui slab, umilirea publică, exploatarea vulnerabilității. Dickens evidențiază consecințele traumatizante ale unui sistem care tolerează cruzimea.

Un exemplu contemporan, extrem de cunoscut elevilor, este seria „Harry Potter” de J. K. Rowling. Relația tensionată dintre Draco Malfoy și Harry Potter ilustrează bullyingul verbal și social din mediul școlar. Poreclele, insultele, superioritatea afișată constant sunt forme clasice de intimidare. De asemenea, seria surprinde și ideea de solidaritate și prietenie ca mecanisme de protecție împotriva agresiunii.

Un caz extrem este romanul „Carrie” de Stephen King, unde protagonistul este victima unei umiliri constante din partea colegilor. Excluderea și batjocura ating punctul culminant într-o farsă crudă, cu consecințe tragice. Această operă subliniază cât de devastatoare pot fi efectele bullyingului asupra unui adolescent lipsit de sprijin emoțional.

În „The Catcher in the Rye” (De veghe în lanul de secară) de J. D. Salinger, experiența alienării și a respingerii sociale reflectă impactul mediului ostil asupra psihicului adolescentin. Deși bullyingul nu este prezent într-o formă explicit violentă, sentimentul de neadaptare și excludere contribuie la criza identitară a personajului.

Analizând aceste opere, observăm că bullyingul poate lua multiple forme: fizic, verbal, emoțional, social sau instituțional. Literatura confirmă faptul că fenomenul este vechi, dar actualitatea lui impune o abordare sistematică în mediul școlar contemporan.

Bullyingul nu este doar o problemă de comportament individual, ci un fenomen social complex, influențat de cultura grupului, de modelele familiale și de climatul școlar. Exemplele literare analizate demonstrează că umilirea, excluderea și agresivitatea au consecințe de durată asupra dezvoltării emoționale a copiilor. Victimele pot dezvolta anxietate, depresie, stimă de sine scăzută sau comportamente de retragere socială. În cazuri extreme, consecințele pot fi dramatice.

În același timp, literatura evidențiază și rolul empatiei, al prieteniei și al solidarității. Personajele care reușesc să depășească experiențele negative sunt, de regulă, cele care beneficiază de sprijin afectiv sau de modele pozitive.

Pentru prevenirea și combaterea bullyingului, este necesară o intervenție coerentă la nivelul întregii comunități școlare: educație socio-emoțională (introducerea unor activități care dezvoltă empatia, comunicarea asertivă și gestionarea conflictelor), regulamente clare și consecvente (stabilirea unor norme explicite împotriva bullyingului și aplicarea lor fermă), implicarea profesorilor (formarea cadrelor didactice pentru recunoașterea timpurie a semnelor de intimidare), consiliere psihologică (care oferă sprijin atât pentru victime, cât și pentru agresori), parteneriat cu familia (colaborare constantă între școală și părinți), campanii de conștientizare (proiecte, dezbateri, activități inspirate din literatură care să stimuleze reflecția elevilor).

În concluzie, literatura ne oferă nu doar povești, ci și lecții valoroase despre natura umană și despre responsabilitatea comunității în formarea tinerilor. Prin educație, dialog și intervenție timpurie, școala poate deveni un spațiu sigur, în care fiecare elev să se dezvolte armonios, fără teamă de umilire sau excludere.

Bullyingul școlar – strategii de intervenție

Autor: Ilie Oberșterescu-Hărșian

Profesor la Liceul de Artă „Ion Vidu” Timișoara

Introducere

Bullyingul școlar reprezintă una dintre cele mai frecvente și îngrijorătoare probleme întâlnite în mediul educațional contemporan. Acesta afectează nu doar climatul școlar, ci și dezvoltarea emoțională, socială și academică a elevilor. Fenomenul bullyingului nu este unul nou, însă amploarea și formele sale s-au diversificat, mai ales odată cu apariția mediului online. Școala, familia și comunitatea au responsabilitatea comună de a preveni și combate acest comportament, prin strategii de intervenție bine structurate și adaptate nevoilor elevilor.

1. Definiția și caracteristicile bullyingului școlar

Bullyingul este definit ca un comportament agresiv, intenționat și repetitiv, manifestat într-o relație caracterizată prin dezechilibru de putere. Acesta poate lua diverse forme: bullying fizic (lovire, împingere), verbal (insulte, porecle jignitoare), relațional (excludere socială, răspândirea de zvonuri) și cibernetic (mesaje ofensatoare, hărțuire online).

Principalele caracteristici ale bullyingului sunt intenționalitatea, repetiția și dezechilibrul de putere. Victimele se confruntă adesea cu anxietate, depresie, scăderea stimei de sine, absenteism școlar și rezultate academice slabe. Pe termen lung, efectele pot include dificultăți de integrare socială și probleme de sănătate mintală.

1.1 Factorii care favorizează bullyingul școlar

Bullyingul este influențat de o combinație de factori individuali, familiali și școlari. La nivel individual, pot contribui lipsa abilităților socio-emoționale, impulsivitatea sau dorința de dominare. Mediul familial disfuncțional, stilurile parentale autoritare sau permissive și expunerea la violență cresc riscul implicării în bullying.

La nivel școlar, lipsa regulilor clare, toleranța față de comportamentele agresive și un climat educațional negativ favorizează apariția bullyingului. De asemenea, martorii joacă un rol important, deoarece pasivitatea lor poate încuraja comportamentele agresive.

1.2 Factorii care duc la producerea fenomenului de bullying în școlile din România

Un fenomen frecvent raportat în mediul școlar românesc este lipsa unei culturi instituționale coerente împotriva violenței. Studiile arată că doar un procent redus de elevi au auzit despre bullying din partea profesorilor, iar consilierii școlari sunt insuficienți raportat la numărul elevilor. De asemenea, mediul școlar poate reproduce dinamici agresive – în unele contexte, copiii experimentează umiliri sau critici publice chiar din partea cadrelor didactice, ceea ce poate afecta percepția lor despre norme sociale și conduită acceptabilă. Lipsa de suport emoțional acasă, utilizarea disciplinelor fizice sau abuzive în familie și conflictele familiale cresc riscul ca un copil să manifeste sau să dezvolte comportamente agresive în mediul școlar. Relațiile tensionate acasă sunt adesea asociate cu dificultăți în gestionarea conflictelor în afara acesteia.

2. Impactul bullyingului asupra elevilor

Experiențele de bullying sunt corelate cu: anxietate și frică de a merge la școală; stres emoțional și scăderea stimei de sine; manifestări de depresie și tulburări de comportament. Efectele pot persista pe termen lung și influențează negativ dezvoltarea socială a copiilor.

Victimele bullying-ului raportează o scădere a performanței școlare, lipsă de concentrare și absenteism, ceea ce poate duce chiar la abandon școlar. Aceste efecte afectează nu doar victima, ci și climatul educațional. Bullyingul contribuie la crearea unui climat școlar nesigur și fragil — elevii trăiesc într-un mediu în care cooperarea și respectul reciproc sunt subminate, iar solidaritatea de grup este erodată.

2.1 Strategii de prevenție și intervenție

Intervenția eficientă în bullyingul școlar presupune abordări multidimensionale, care implică elevii, profesorii, părinții și comunitatea.

2.2 Măsuri instituționale

Legea educației din România prevede proceduri pentru prevenirea și gestionarea violenței, inclusiv a bullying-ului, prin grupuri de acțiune anti-bullying în școli, implicarea consilierilor școlari și introducerea unor protocoale de raportare și intervenție

2.3 STRATEGII LA NIVELUL ELEVILOR

Educația socio-emoțională este esențială pentru prevenirea bullyingului. Activitățile care dezvoltă empatia, comunicarea asertivă și gestionarea emoțiilor contribuie la reducerea comportamentelor agresive. De asemenea, programele de mentorat și sprijin între colegi pot ajuta victimele să se simtă susținute și în siguranță.

2.4 STRATEGII LA NIVELUL PROFESORILOR

Cadrele didactice au un rol cheie în identificarea și gestionarea situațiilor de bullying. Formarea continuă a profesorilor în domeniul managementului clasei și al intervenției în conflicte este esențială. Profesorii trebuie să aplice reguli clare, consecvente și să promoveze un climat bazat pe respect și incluziune.

2.5 STRATEGII LA NIVELUL ȘCOLII

Școala trebuie să adopte politici anti-bullying clare, cunoscute de toți membrii comunității școlare. Implementarea programelor de prevenție, precum campaniile de informare și activitățile extracurriculare, contribuie la crearea unui mediu sigur. Consilierul școlar joacă un rol important în sprijinirea victimelor și în consilierea agresorilor.

2.6 IMPLICAREA FAMILIEI ȘI A COMUNITĂȚII

Părinții trebuie informați și implicați activ în prevenirea bullyingului. Comunicarea constantă între școală și familie facilitează identificarea timpurie a problemelor. Comunitatea, prin intermediul instituțiilor și organizațiilor non-guvernamentale, poate sprijini școala prin programe educaționale și resurse specializate. Implicarea familiei în discuții despre comportament, limite și empatie este crucială. Comunitățile locale, asociațiile de părinți și ONG-urile contribuie la crearea unui cadru social care descurajează violența și oferă suport victimelor.

Concluzii

Bullying-ul școlar în România este un fenomen larg răspândit, cu multiple coordonate de manifestare și impact. Datele disponibile indică faptul că o proporție semnificativă de elevi au fost victime sau martori ai unor situații de bullying, iar problema nu este doar una individuală, ci reflectă dinamici sociale și instituționale. Intervențiile eficiente necesită colaborare între școli, familii, autorități educaționale și organizații civice pentru a promova un mediu educațional sigur, incluziv și respectuos.

Bibliografie

- Olweus, D. (2013). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Wiley-Blackwell.
- Smith, P. K., & Sharp, S. (1994). *School Bullying: Insights and Perspectives*. Routledge.
- Rigby, K. (2017). *Bullying in Schools and What to Do About It*. Australian Council for Educational Research.
- Salmivalli, C. (2010). Bullying and the peer group: A review. *Aggression and Violent Behavior*, 15(2), 112–120.
- Ministerul Educației. (2020). *Ghid pentru prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar*.
- Salvați Copiii România – studii despre bullying și clima școlară (date statistice, 2021–2024).
- MKOR – studiu sociologic despre percepția părinților față de bullying (2025).

Bullyingul școlar la nivelul liceenilor și strategii de intervenție

Autor: Oberșterescu-Hârșian Roxana

profesor la Liceul de Artă „Ion Vidu” Timișoara

Rezumat

Articolul analizează fenomenul bullyingului la nivel liceal, o problemă tot mai relevantă în rândul adolescenților, cu importante implicații psihologice, educaționale și sociale și strategiile de intervenție și bune practici.

În liceu se accentuează bullyingul relațional și cyberbullyingul, cu efecte mai profunde asupra sănătății mintale. Adolescenții folosesc frecvent comportamente de excludere, ironie și umor agresiv pentru a-și consolida statutul social.

Bullyingul în liceu poate lua mai multe forme: verbal și relațional – etichetări, boicot social, izolare intenționată; bazat pe identitate – vizând orientarea sexuală, etnia, religia sau stilul personal. Cyberbullying – distribuirea publică de conținut umilitor online. La nivel internațional, între 10–20% dintre liceeni declară că au fost victime de bullying frecvent, iar 15–30% s-au implicat în forme de cyberbullying. În România, se observă o creștere a acestor fenomene și o „normalizare” a agresiunii verbale camuflete sub forma glumelor.

Factori de risc și protecție: individuali: nevoia de statut, impulsivitate, empatie redusă, probleme psihice preexistente, iar factorii de protecție pot fi: relații de sprijin cu adulți, grupuri de prieteni prosociali, climaclasă pozitiv și programe de educație socio-emoțională.

Victimele bullyingului liceal pot dezvolta depresie, anxietate, tulburări de stres, scăderea stimei de sine și comportamente de auto-vătămare. Pe plan educațional apar absenteism, scăderea performanțelor și abandon școlar.

Intervenții recomandate : programele eficiente se bazează pe: o abordare multinivelară (elevi–școală–familie–comunitate); politici clare anti-bullying și raportare consecventă; educație digitală și socio-emoțională; implicarea activă a elevilor (ambasadori anti-bullying, peer support).

Introducere

Bullyingul la nivel liceal reprezintă o formă particulară de violență între egali, situată la intersecția dintre dezvoltarea identității, presiunea de grup și accesul extins la mediul online.

Adolescența este o perioadă critică pentru formarea imaginii de sine, pentru conturarea relațiilor de prietenie și pentru explorarea statutului social. În acest context, bullyingul funcționează ca un mecanism informal de „ierarhizare” a grupului, însă cu costuri psihologice și educaționale majore pentru victime și, pe termen lung, și pentru agresori.

2. Particularitățile bullyingului la liceu

Bullying verbal și relațional care reprezintă etichetări, ironii, umor agresiv, excludere deliberată, boicot social. Bullyingul mai poate fi bazat pe identitate: atacuri la adresa orientării sexuale presupuse, etniei, religiei, stilului vestimentar sau preferințelor culturale. O altă formă este Cyberbullyingul care constă în : distribuirea de imagini, meme-uri, comentarii umilitoare pe rețele sociale, grupuri de chat, platforme video².

3. Prevalență și tendințe la nivel liceal

O analiză a datelor din 40 de țări arată că aproximativ 10–20% dintre liceeni raportează că au fost victime de bullying frecvent (cel puțin de câteva ori pe lună)⁴.

Prevalența cyberbullyingului crește semnificativ în liceu: unele studii indică procente între 15% și 30% dintre elevi implicați, fie ca victime, fie ca agresori⁵.

În România, cercetările existente sugerează o creștere a fenomenului de cyberbullying în rândul liceenilor, mai ales prin rețele sociale și grupurile de clasă; o relativă „normalizare” a formelor de umor agresiv și ironie, percepute adesea ca „glume” ceea ce face dificilă delimitarea clară între conflict și bullying⁶.

4. Factori de risc și de protecție specifici liceenilor

4.1. Factori de risc

La nivel liceal, factorii de risc pentru implicarea în bullying (ca agresor, victimă sau „agresor-victimă”) includ:

Factori individuali sunt: nevoia accentuată de statut și recunoaștere în grup; impulsivitatea, toleranța crescută la violență, empatia redusă⁷; probleme de sănătate mintală preexistente (anxietate, depresie, tulburări de comportament).

Factori relaționali: climat de clasă competitiv, bazat pe ridiculizare și sarcasm; grupuri „de elită” (clique-uri) care controlează normele sociale și stigmatizează diferențele; lipsa prietenilor de sprijin sau apartenența la grupuri marginalizate (de ex. elevi LGBTQ+, elevi din medii socio-economice defavorizate).

Factori școlari și instituționali: absența unor politici clare și aplicate anti-bullying; reacții inconsistente sau minimizante din partea cadrelor didactice („așa sunt adolescenții”, „fac glume”); lipsa resurselor de consiliere psihologică specializată în liceu⁸. Factori digitali: utilizarea intensivă a rețelelor sociale; cultura „meme-urilor” și a conținutului viral, în care umilirea publică poate aduce popularitate; percepția falsă de anonimat și impunitate în mediul online.

4.2. Factori de protecție

Printre principalii factori de protecție pentru liceeni se numără: relații de sprijin cu cel puțin un adult semnificativ (diriginte, profesor, consilier, părinte); existența unui cerc de prieteni apropiați, cu valori prosociale; climat de clasă caracterizat prin cooperare, respect și toleranță; programe de educație socio-emoțională și de „peer support” (elevi mentori, grupuri de suport).

5. Intervenții și politici de prevenire în licee

5.1. Principii ale intervențiilor eficiente

În cazul liceelor, este esențială combinarea intervențiilor tradiționale cu cele de educație digitală (netiquette, gestionarea reputației online, efectele cyberbullyingului); gândirii critice față de conținutul online și față de cultura umorului agresiv.

5.2. Rolul consilierului școlar și al diriginților

Consilierii școlari pot: realiza evaluări periodice ale climatului școlar, oferi consiliere individuală și de grup pentru victime, agresori și martori; coordona programe de peer-support și traininguri pentru elevi. Diriginții pot observa dinamica de clasă și posibilele dezechilibre de putere; pot facilita discuții structurate despre respect, empatie, diversitate; a încuraja raportarea și a proteja confidențialitatea elevilor.

6. Implicarea elevilor

Intervențiile de tip „elevi ambasadori” sau „peer leaders” s-au dovedit promițătoare în licee: elevi voluntari sunt formați ca resurse de sprijin și modele prosociale; se organizează campanii, ateliere, dezbateri conduse (parțial) de elevi; se creează spații sigure (online și offline) în care liceenii pot discuta despre experiențele lor.

7. Concluzii

Bullyingul la nivel liceal este un fenomen complex, plasat în centrul multiplelor transformări specifice adolescenței: căutarea identității, nevoia de apartenență și competiția pentru statut social. Formele de bullying tind să fie mai subtile, mai relaționale și mai puternic mediate de tehnologie decât în ciclurile școlare anterioare.

Bibliografie

Craig, W., et al. (2009). A cross-national profile of bullying and victimization among adolescents in 40 countries. *International Journal of Public Health*, 54(2), 216–224.

Durlak, J. A., et al. (2011). The impact of enhancing students' social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions. *Child Development*, 82(1), 405–432.

Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2015). *Bullying Beyond the Schoolyard: Preventing and Responding to Cyberbullying* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Hymel, S., & Swearer, S. M. (2015). Four decades of research on school bullying: An introduction. *American Psychologist*, 70(4), 293–299.

Kokkinos, C. M. (2013). Bullying and victimization in early adolescence: Associations with temperament, big five personality traits, and social status. *Aggressive Behavior*, 39(5), 420–432.

Kowalski, R. M., Giumetti, G. W., Schroeder, A. N., & Lattanner, M. R. (2014). Bullying in the digital age: A critical review and meta-analysis of cyberbullying research among youth. *Psychological Bulletin*, 140(4), 1073–1137.

Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Oxford: Blackwell.

Rigby, K. (2017). *How Teachers Deal with Bullying: Insights from Research and Practice*. London: Routledge.

Ttofi, M. M., et al. (2011). Do the victims of school bullies tend to become depressed later in life? A systematic review and meta-analysis. *Aggression and Violent Behavior*, 16(1), 89–99.

Voicu, B., & Stănescu, S. M. (2018). Bullyingul în școala românească: prevalență, forme și reacții instituționale. *Revista de Psihologie*, 64(2), 145–162.

Promovarea educației deschise și a resurselor educaționale libere

Onea Nicoleta-Maria, profesor de Fizică,

Liceul Tehnologic „Al. Domșa,, Alba-Iulia

Dinamica schimbărilor ce au loc în lume constituie o provocare pentru toți actorii sistemului educațional. Acceptarea și promovarea paradigmei postmoderne, bazate pe umanism și constructivism, abordarea educației din perspectiva celui ce învață și desfășurarea procesului de învățămînt din perspectiva pedagogiei axate pe competențe sînt doar cîteva dintre noile imperative. Toate aceste realități solicită o redimensionare a procesului și a resurselor educaționale, dar și a finalităților. Sistemele de formare trebuie să contribuie la satisfacerea necesității din ce în ce mai stringente de actualizare continuă a cunoștințelor și a competențelor în condițiile unei piețe internaționale a forței de muncă din ce în ce mai extinse, urmărind, totodată, o mai mare eficiență și echitate.

În acest context, se înscrie și utilizarea pe larg, inclusiv în sistemul educațional, a tehnologiilor și a resurselor informaționale, dar și facilitarea, prin intermediul acestora, a accesului și a schimbului de informații. Resursele electronice, conținuturile on-line și spațiile educaționale virtuale oferă cele mai noi, cele mai diverse informații și oportunități de educație continuă. În ultimii ani, aspectele ce se referă nemijlocit la datele deschise/ resursele educaționale deschise sînt abordate pe larg de comunitatea educațională internațională. Peste 50 de state, și-au asumat angajamente ce țin de deschiderea datelor publice și renunțarea la dreptul de proprietate intelectuală, tocmai pentru a încuraja crearea de servicii și produse noi în baza datelor existente. Această inițiativă, ce poartă denumirea de *Parteneriat pentru o guvernare deschisă* (www.opengovpartnership.org), a fost lansată în anul 2011 de SUA. Și la nivel european s-au realizat un șir de acțiuni referitoare la promovarea datelor deschise, cu scopul de a îmbunătăți calitatea și accesul la educație, Comisia Europeană elaborând o serie de documente de politici publice prin care se încurajează utilizarea informației în moduri inovatoare și conceperea de materiale educaționale sub licențe deschise.

David Wiley, unul dintre promotorii acestor idei, accentuează necesitatea educației deschise, care include și o pedagogie deschisă cu anumite componente cheie, inclusiv resurse educaționale deschise (RED)/Open Educational Resources.

Resursele educaționale deschise, conform Wikipedia, se referă la accesul nestingherit la materiale cu caracter instructiv, facilitat de tehnologiile informației și comunicațiilor, pentru consultare, utilizare și adaptare de către utilizatori în scopuri necomerciale. Termenul a fost adoptat la Forumul UNESCO de la Paris (2002), în cadrul căruia s-a analizat impactul proiectelor Open Courseware asupra învățămîntului superior. În baza aceleiași surse, menționăm că RED includ: a) materiale pentru predare-învățare: proiecte deschise (opencourseware și open content), cursuri *free*, directoare de obiecte de învățare (learning objects), jurnale educaționale; b) software open source – pentru dezvoltare, utilizare, reutilizare, căutare, organizare și acces la resurse; medii virtuale de învățare (LMS – Learning Management Systems), comunități de învățare; c) licențe de proprietate intelectuală care promovează publicarea deschisă a materialelor, principii de design și bune practici, localizarea conținutului.

Deci, pe lângă materialele propriu-zise, conceptul de *resurse educaționale deschise* poate cuprinde și instrumente specializate precum software-ul necesar dezvoltării, folosirii și livrării materialelor educaționale, inclusiv cel destinat căutării și organizării conținutului, precum și comunitățile virtuale de învățare și instruire. Conform *Ghidului de bune practici "Resurse educaționale deschise"* (România, 2013), RED constituie primul „bun comun” (adică acel „commons” pe care licențele Creative Commons îl doresc a se dezvolta), la care profesorii, elevii, studenții și sfera academică ar trebui să aibă acces. Beneficiile vor fi importante pentru toți: elevi – sursa primară a conținutului digital, cadre didactice, instituția de învățământ, reprezentanți ai altor sectoare:

Elevi

- calitate sporită și flexibilitate a resurselor educaționale;
- aplicarea cunoștințelor într-un context mai larg;
- libertatea de acces (de exemplu, la locul de muncă/acasă) și oportunități sporite pentru învățare;
- suport pentru abordări centrate pe elev, individualizate, nonformale;
- dezvoltarea abilităților (de exemplu, aritmetica), prin elaborarea de RED generice care pot fi reutilizate și recontextualizate în diferite domenii;
- posibilitatea de a testa materialele înainte de predare și a le compara cu altele de la cursuri similare;
- oportunitatea de a se implica în inițiative RED, prin contribuție la dezvoltarea, testarea sau evaluarea acestora, prin activități de marketing, acționând împreună cu alți colegi sau individual;
- experiențe autentice de “viață reală” prin intermediul RED ce asigură legătura cu eventuali angajatori sau cu sectoare profesionale.

Autorul/prima sursă ce stă la originea RED

- ❖ oferire de feedback din partea utilizatorilor;
- ❖ recunoaștere profesională și creșterea reputației;
- ❖ beneficii (de eficiență și culturale) asigurate prin abordarea colaborativă în procesul predării/învățării;
- ❖ oportunități de a lucra în toate sectoarele, instituțiile și domeniile abordate;
- ❖ sporirea competențelor digitale;
- ❖ acces la un număr mai mare de cursanți etc.

Alte categorii de personal/utilizatori

- acces la materiale calitative pentru a îmbunătăți curricula;
- abordare colaborativă în procesul de predare-învățare-evaluare;
- intensificarea dialogului în cadrul organizației, dar și în afara ei (cu colegi din sector);
- posibilitatea accesării materialelor pentru discipline pe cale de dispariție;
- acces liber la materiale vechi etc.

Instituții de învățământ

- recunoaștere și reputație consolidată;
- disponibilitate mai mare a conținuturilor academice și concentrare pe experiența de învățare (inclusiv extinderea ariei de participare);
- capacitate crescută de a sprijini studenții de la distanță;
- eficiență în producerea de conținuturi (în special care pot fi utilizate pe domenii);

- stabilirea de noi parteneriate/legături cu instituții și organizații din interiorul, dar și din afara învățământului;
- schimbul de idei și de practici în cadrul instituției, sporirea rolului activităților de sprijin profesional (mentorat, consiliere etc.);
- un mecanism împotriva declinului unor subiecte sau teme specifice (care nu pot menținute la nivel de instituție, dar pot fi susținute în mai multe organizații din resurse partajate);
- asigurarea durabilității materialelor vechi;
- mai bună înțelegere a drepturilor de proprietate intelectuală;
- noi relații cu elevii, pe măsură ce aceștia devin colaboratori în producerea, oferirea și utilizarea RED etc.

Alte sectoare (angajatori, organizații publice și private)

- acces la o varietate bogată de conținuturi;
- contribuții la definirea, dezvoltarea și aprobarea RED în domeniul pe care îl reprezintă;
- inițierea unor parteneriate cu furnizorii de conținuturi și cu reprezentanți ai altor sectoare;
- perfecționarea angajaților;
- respectarea drepturilor de proprietate intelectuală, dezvoltarea curriculumului și a tehnologiilor de învățare;
- înțelegerea nevoilor clienților (de exemplu, editorii comerciali află ce tipuri de RED și resurse de învățare sînt solicitate de către profesori și/sau elevi) etc.

După cum vedem, avantajele promovării și aplicării acestui concept în sistemul educațional sînt impresionante. În același context, pornind de la problema costurilor foarte mari pentru manuale/suporturi de curs și, implicit, lipsa de capacitate financiară a elevilor și studenților de a le cumpăra, relevăm faptul că, atunci cînd transformăm resursele educaționale respective în resurse digitale, oferim oportunități extinse unui număr foarte mare de persoane.

Licența liberă reprezintă un document care descrie cum poate fi folosită creația unei persoane expusă în mod liber – un material audio, un text, o imagine sau material video, o prezentare. În condiții obișnuite, atunci cînd plasezi on-line o fotografie, o melodie, un articol etc., acestea sînt protejate de drepturile de autor conform legislației în vigoare. Beneficiarii nu le pot utiliza fără a solicita, în prealabil, permisiunea autorului. Licențele libere arată, în mod explicit, condițiile de utilizare și restricțiile prevăzute, adică sînt cele care oferă accesul la opera respectivă, posibilitatea de a o refolosi și redistribui fără restricții (sau doar cu câteva). De exemplu, un text pe o pagină web, aflat sub licență liberă, poate fi folosit de ceilalți pentru a-l: imprima sau distribui; prelua pe un alt website sau include într-o publicație; face modificări sau completări; insera parțial sau în totalitate într-o altă operă scrisă, într-o operă aflată pe un alt suport (de exemplu, audio sau video) etc. [3].

Condițiile de utilizare a creațiilor funcționează în baza *Legii celor 5 R*: **R**eține (*retain*) – descarcă și păstrează documentul; **R**eutilizează (*reuse*) – folosește-l în diverse moduri; **R**evizuieste (*revise*) – adaptează-l, modifică-l și îmbunătățește-l; **R**emixează (*remix*) – combină două sau mai multe materiale; **R**edistribue (*redistribute*) – diseminează materialul.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

- Atkins D.E., Brown J.S., Hammond A.L. A review of the open educational resources (OER) movement: Achievements, challenges, and new opportunities, 2007 (<http://www.hewlett.org/uploads/files/ReviewoftheOERMovement.pdf>).
- Butcher N. (Ed. by Kanwar A., Uvalic'-Trumbic S.) A basic guide to open educational resources (OER). Vancouver, Canada: Commonwealth of Learning, and Paris, France: UNESCO, 2011 (<http://www.col.org/oerBasicGuide>).
- Creative Commons (n.d.). About the licences (<http://creativecommons.org/licenses/>).
- Open Knowledge Foundation (n. d.). Guide to open licensing. Open Definition. (<http://opendefinition.org/guide/>).
- Guidelines for open educational resources (OER) in higher education, UNESCO, 2011. 26 p.
- <http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/resources>
- <http://www.acces-deschis.ro/ro/oer>
- <http://openeducationalresources.pbworks.com>

GESTIONAREA CONFLICTELOR ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Prof. înv. primar Radu Daniela,

Școala Gimnazială Mănești

Conflictele în mediul școlar sunt inevitabile, având în vedere diversitatea de personalități și interese prezente într-o instituție educațională. Gestionarea eficientă a acestor conflicte este esențială pentru menținerea unui mediu de învățare pozitiv și constructiv.

Cauzele conflictelor în mediul școlar

Conflictele în mediul școlar pot apărea dintr-o varietate de motive.

În primul rând, diferențele culturale și de valori pot genera tensiuni între elevi și cadrele didactice. Elevii provin din medii socio-economice și culturale diverse, iar aceste diferențe pot duce la neînțelegeri și stereotipuri.

În al doilea rând, competiția academică și socială poate amplifica tensiunile. Elevii care se simt sub presiune să performeze academic sau să se integreze într-un grup social specific pot reacționa negativ la frustrare și stres.

De asemenea, problemele de comunicare, atât între elevi, cât și între elevi și profesori, sunt o cauză majoră a conflictelor. Lipsa unei comunicări clare și eficiente poate duce la interpretări greșite și neînțelegeri.

Impactul conflictelor asupra procesului educațional

Conflictele necontrolate pot avea efecte negative semnificative asupra procesului educațional.

În primul rând, acestea pot crea un mediu ostil și nesigur, care afectează negativ motivația și performanța elevilor. Un climat școlar negativ poate duce la absentism, rezultate academice slabe și chiar abandon școlar.

În al doilea rând, conflictele afectează sănătatea emoțională și psihologică a elevilor. Stresul și anxietatea generate de conflicte pot avea consecințe pe termen lung asupra bunăstării mentale a tinerilor.

În plus, cadrele didactice se pot confrunta cu dificultăți în gestionarea clasei și menținerea disciplinei, ceea ce poate reduce eficiența predării și învățării.

Strategii de gestionare a conflictelor

Pentru a gestiona eficient conflictele în mediul școlar, este esențial să se adopte strategii proactive și reactive.

O strategie proactivă este promovarea unui climat școlar pozitiv și incluziv. Aceasta poate fi realizată prin implementarea de programe de educație emoțională și socială, care încurajează empatia, respectul reciproc și comunicarea deschisă.

De asemenea, formarea personalului școlar în tehnici de mediere și rezolvare a conflictelor este crucială. Cadrele didactice și consilierii școlari trebuie să fie pregătiți să identifice și să abordeze conflictele într-un mod constructiv.

În ceea ce privește strategiile reactive, medierea este o metodă eficientă de rezolvare a conflictelor. Medierea implică un terț neutru care facilitează dialogul între părțile aflate în conflict, ajutându-le să ajungă la o soluție reciproc acceptabilă. De asemenea, este important ca școlile să aibă proceduri clare pentru gestionarea incidentelor de bullying și violență, asigurându-se că există consecințe adecvate pentru comportamentele negative.

Concluzie

Gestionarea conflictelor în mediul școlar este o provocare complexă, dar esențială pentru crearea unui mediu de învățare sigur și productiv. Prin adoptarea unor strategii proactice și reactive eficiente, școlile pot minimiza impactul negativ al conflictelor și pot promova o cultură a respectului și colaborării. Investiția în educația emoțională și socială a elevilor și formarea continuă a personalului școlar sunt pași esențiali în atingerea acestui obiectiv.

Bibliografie

1. Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2009). *An Educator's Guide to Conflict Resolution and Peer Mediation*. Research Press.
2. Deutsch, M., & Coleman, P. T. (Eds.). (2000). *The Handbook of Conflict Resolution: Theory and Practice*. Jossey-Bass.
3. Ghaffar, A. (2010). Conflict in Schools: Its Causes & Management Strategies. *Journal of Managerial Sciences*, 4(2), 212-227.
4. Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Blackwell Publishing.
5. Kottler, J. A., & Kottler, E. (2007). *Counseling Skills for Teachers*. Corwin Press.

Biologia între cunoaștere și responsabilitate

Profesor Răileanu Mihaela,

Liceul de Artă "Ștefan Luchian" Botoșani

Educația contemporană traversează o perioadă de transformare profundă. Accesul facil la informație nu mai reprezintă o garanție a cunoașterii autentice, iar volumul mare de date la care elevii sunt expuși zilnic nu este însoțit întotdeauna de capacitatea de selecție și analiză critică. În acest context, rolul profesorului depășește transmiterea de conținuturi și devine unul formativ, orientat spre dezvoltarea discernământului și a responsabilității.

Biologia, prin specificul său, este una dintre disciplinele cele mai apropiate de viața concretă a elevului. Studiul sistemelor organismului, al alimentației, al echilibrului ecologic sau al mecanismelor fiziologice nu reprezintă doar teme curriculare, ci repere pentru înțelegerea propriei existențe. Din această perspectivă, predarea biologiei capătă o dimensiune educativă profundă: aceea de a forma elevi capabili să înțeleagă, să reflecteze și să ia decizii informate.

În practica didactică, contextualizarea conținuturilor a devenit o direcție constantă. Lecțiile despre sistemul digestiv au fost asociate cu analiza etichetelor alimentare și calculul aportului energetic al unor produse consumate frecvent de adolescenți. Elevii au identificat aditivii, au discutat rolul macronutrienților și au analizat consecințele unui consum excesiv de zahăr sau grăsimi. Discuția a depășit nivelul descriptiv, orientându-se către înțelegerea mecanismelor biologice și a impactului pe termen lung asupra sănătății.

În cadrul studiului sistemului respirator, analiza datelor statistice privind poluarea și incidența bolilor respiratorii a oferit oportunitatea dezvoltării competențelor de interpretare și argumentare. Elevii au lucrat pe echipe, au formulat ipoteze și au corelat informațiile teoretice cu realități actuale. În mod similar, abordarea sistemului nervos a inclus explicarea mecanismelor biologice ale stresului, facilitând înțelegerea relației dintre reacțiile fiziologice și comportamentele cotidiene.

Aceste demersuri au transformat lecția într-un spațiu de reflecție și dialog, în care elevul nu este doar receptor al informației, ci participant activ la procesul de construire a cunoașterii. Relevanța percepută a conținuturilor a crescut vizibil, iar implicarea în activități a devenit mai susținută.

Un aspect esențial al acestui proces îl constituie formarea gândirii critice. Într-o activitate dedicată educației pentru sănătate, elevii au analizat articole din mediul online care promovau diete sau remedii fără fundament științific clar. Sarcina lor a fost să identifice sursa informației, să verifice existența unor studii validate și să argumenteze, pe baza cunoștințelor dobândite, gradul de credibilitate al afirmațiilor. Exercițiul a stimulat capacitatea de analiză și evaluare critică, competențe considerate esențiale în educația contemporană (Facione, 2015).

În paralel cu demersul didactic, evaluarea a fost adaptată astfel încât să reflecte nu doar reproducerea informației, ci capacitatea de aplicare și argumentare. Itemii de tip situație-problemă au solicitat interpretarea unor date sau formularea unei decizii argumentate științific. Mini-proiectele tematice au permis integrarea cunoștințelor în contexte practice, precum realizarea unui ghid de alimentație echilibrată adaptat vârstei adolescenței. Utilizarea rubricilor de evaluare a sprijinit aprecierea clarității argumentării și a corectitudinii limbajului științific.

Evaluarea formativă, prin feedback individual și momente de reflecție asupra procesului de învățare, a contribuit la dezvoltarea autonomiei și la conștientizarea progresului personal. Astfel, performanța a fost înțeleasă ca evoluție și maturizare cognitivă, nu doar ca rezultat numeric, în concordanță cu orientările actuale privind formarea competențelor (OECD, 2019; MEN, 2017).

Experiența didactică arată că elevii reacționează pozitiv atunci când recunosc utilitatea practică a informațiilor studiate. Crește calitatea întrebărilor formulate, se îmbunătățește argumentarea și se consolidează capacitatea de transfer a cunoștințelor în situații diferite. În acest fel, biologia devine un instrument de înțelegere a vieții și de asumare a unor alegeri responsabile.

Biologia între cunoaștere și responsabilitate nu înseamnă doar predarea unor noțiuni despre funcționarea organismului, ci cultivarea unei atitudini echilibrate față de sănătate, informație și decizie. Consider că rolul profesorului de biologie este acela de a-i însoți pe elevi în procesul de a înțelege viața, de a o respecta și de a învăța să trăiască în mod conștient și echilibrat, cu discernământ și responsabilitate.

Prin fiecare lecție de biologie încerc să transmit elevilor nu doar informații despre viață, ci și conștientizarea valorii fiecărei alegeri și bucuria de a învăța despre lume, astfel încât să poată crește nu doar ca elevi, ci și ca oameni echilibrați și responsabili.

Bibliografie

1. Facione, P. A. (2015). *Critical Thinking: What It Is and Why It Counts*. Insight Assessment.
2. Ministerul Educației Naționale (2017). *Profilul de formare al absolventului*. București.
3. OECD (2019). *PISA 2018 Results (Volume I): What Students Know and Can Do*. Paris: OECD Publishing.
4. World Health Organization (1997). *Life Skills Education for Children and Adolescents in Schools*. Geneva: WHO.

Direcții moderne de dezvoltare în educație

Prof.înv.primar Samson Dorina

Școala Gimnazială,Comuna Urecheni, Județul Neamț

Educația contemporană se află într-un proces continuu de transformare, determinat de evoluția tehnologică, schimbările sociale și nevoile tot mai diverse ale elevilor. În acest context, inovația și performanța devin piloni esențiali ai unui sistem educațional eficient. Nu mai este suficientă transmiterea tradițională a informațiilor; școala modernă trebuie să formeze competențe, să dezvolte gândirea critică și să sprijine echilibrul emoțional al elevilor.

Inovația și performanța în educație sunt susținute prin metode didactice moderne, tehnologii digitale și strategii manageriale care pun elevul în centrul procesului instructiv-educativ. Bunele practici includ predarea interactivă, gestionarea emoțională (stres/anxietate), integrarea platformelor online și formarea continuă a cadrelor didactice.

Metodele didactice moderne sunt fundamentul învățării active. Metodele tradiționale, bazate pe prelegere și memorare, sunt înlocuite treptat de metode interactive, centrate pe elev. În cadrul acestora, elevul devine participant activ la procesul de învățare, iar profesorul îndeplinește rolul de facilitator. Printre metodele moderne se numără: învățarea prin descoperire, învățarea bazată pe proiect, dezbateră, studiul de caz, metoda „flipped classroom” (clasa inversată).

Aceste strategii stimulează creativitatea, colaborarea și capacitatea de rezolvare a problemelor. Abordarea interdisciplinară permite realizarea de conexiuni între diferite domenii de studiu, facilitând o înțelegere mai profundă a realității. De exemplu, în cadrul unui proiect interdisciplinar, elevii pot analiza impactul schimbărilor climatice din perspectivă geografică, biologică și economică, dezvoltând astfel competențe multiple simultan.

Integrarea tehnologiei în procesul educațional reprezintă un instrument esențial al inovației în educație. Platformele de învățare online, aplicațiile educaționale și resursele digitale facilitează accesul rapid la informație și permit personalizarea învățării.

În ultimii ani, utilizarea platformelor precum *Google Classroom*, *Microsoft Teams* sau *Zoom* a demonstrat că procesul educativ poate continua eficient și în mediul online. Aceste instrumente permit: distribuirea materialelor didactice, evaluarea digitală, feedback rapid, colaborare în timp real. Tehnologia sprijină, de asemenea, învățarea personalizată. Elevii pot parcurge conținutul în ritm propriu, pot reveni asupra explicațiilor și pot accesa resurse suplimentare adaptate nivelului lor de pregătire.

Totuși, integrarea tehnologiei trebuie realizată echilibrat, astfel încât să susțină procesul educativ, nu să îl înlocuiască. Rolul profesorului rămâne esențial în ghidarea și structurarea învățării.

Performanța școlară nu depinde doar de activitatea la clasă, ci și de calitatea managementului educațional. Un management strategic presupune planificare, transparență, evaluare continuă și implicarea tuturor actorilor educaționali. Directorii și echipele manageriale trebuie să promoveze: cultura calității, parteneriate cu părinții și comunitatea, evaluarea periodică a performanței, proiecte educaționale inovatoare.

Un management eficient creează un climat organizațional pozitiv, în care profesorii sunt motivați, iar elevii se simt susținuți. Comunicarea deschisă și colaborarea contribuie la creșterea încrederii și la

îmbunătățirea rezultatelor școlare. Implementarea unei culturi organizaționale bazate pe transparență, responsabilitate și colaborare contribuie la crearea unui climat favorabil învățării. Implicarea partenerilor educaționali – părinți, autorități locale, organizații non-guvernamentale – consolidează relația dintre școală și comunitate.

Leadership-ul educațional modern promovează inovația, susține formarea profesională a cadrelor didactice și încurajează inițiativele care conduc la creșterea performanței școlare.

Abordarea emoțională în procesul instructiv-educativ constituie cheia echilibrului în mediul școlar. Un aspect esențial al performanței în educație îl reprezintă echilibrul emoțional al elevilor și profesorilor. Stresul, anxietatea și presiunea performanței pot afecta negativ rezultatele școlare și relațiile interpersonale. Integrarea educației socio-emoționale în curriculum contribuie la: dezvoltarea inteligenței emoționale, gestionarea conflictelor, creșterea empatiei, reducerea abandonului școlar. Activități precum exercițiile de respirație, consilierea psihopedagogică, discuțiile de grup și tehnicile de mindfulness ajută la crearea unui mediu sigur și echilibrat. Un climat școlar bazat pe respect, sprijin și comunicare reduce nivelul de anxietate și stimulează dorința de implicare activă în procesul educațional.

Profesorul modern trebuie să fie într-o permanentă formare. Evoluția rapidă a informației și a tehnologiilor impune actualizarea constantă a competențelor didactice. Participarea la cursuri de specialitate, workshop-uri, conferințe și programe de formare contribuie la: îmbunătățirea metodelor de predare, integrarea tehnologiei în mod eficient, dezvoltarea competențelor de management al clasei, adaptarea la nevoile individuale ale elevilor. Formarea continuă susține profesionalismul și crește calitatea actului educațional. Un profesor bine pregătit inspiră, motivează și modelează caractere.

În concluzie putem spune că inovația și performanța în educație nu reprezintă simple concepte teoretice, ci direcții concrete de acțiune. Metodele didactice moderne, integrarea tehnologiei, managementul strategic, abordarea emoțională și formarea continuă a cadrelor didactice contribuie împreună la construirea unui sistem educațional eficient și adaptat realităților actuale.

Educația centrată pe elev, susținută de resurse digitale și de un climat organizațional pozitiv, formează nu doar elevi performanți, ci și viitori adulți responsabili, creativi și echilibrați. Prin implementarea bunelor practici, școala devine un spațiu al dezvoltării armonioase, pregătind generațiile viitoare pentru provocările unei societăți în continuă schimbare.

Bibliografie:

- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. W. H. Freeman and Company.
- Dewey, J. (1916). *Democracy and education*. Macmillan.
- Fullan, M. (2007). *The new meaning of educational change* (4th ed.). Teachers College Press.
- Goleman, D. (1995). *Emotional intelligence: Why it can matter more than IQ*. Bantam Books.
- Iucu, R. B. (2006). *Managementul clasei de elevi*. Polirom.
- Potolea, D., & Toma, S. (coord.). (2010). *Evaluarea competențelor*. Editura Universității din București.

Fenomenul de bullying. Forme și strategii de reducere

Prof.înv.primar Samson Dorina

Școala Gimnazială, Comuna Urecheni, Județul Neamț

Fenomenul bullying-ului reprezintă una dintre cele mai persistente și complexe probleme ale mediului educațional contemporan, cu implicații majore asupra dezvoltării emoționale, sociale și academice a elevilor. Conform definiției propuse de cercetătorul norvegian Dan Olweus, bullying-ul presupune un comportament agresiv intenționat, repetitiv, manifestat într-un context de dezechilibru de putere între agresor și victimă.

În contextul digitalizării accelerate, formele tradiționale de bullying sunt completate de cyberbullying, amplificând impactul și dificultatea intervenției. Astfel, construirea unei „școli fără bullying” devine un obiectiv strategic care presupune intervenții sistemice, coerente și sustenabile.

Bullying-ul poate fi clasificat în mai multe forme:

- **Bullying fizic** – lovire, împingere, distrugerea bunurilor;
- **Bullying verbal** – insulte, porecle jignitoare, amenințări;
- **Bullying relațional** – excludere socială, răspândirea de zvonuri;
- **Cyberbullying** – hărțuire prin intermediul rețelelor sociale și al platformelor digitale.

Exclusion from School

EDITABLE STROKE

Cercetările arată că fenomenul este influențat de factori multipli:

- climatul școlar;
- stilurile parentale;
- normele de grup;
- nivelul de competență socio-emoțională al elevilor.

Bullying-ul nu este doar o interacțiune individuală, ci un fenomen de grup, în care martorii joacă un rol esențial în perpetuarea sau stoparea comportamentului agresiv.

Consecințele bullying-ului sunt documentate extensiv în literatura de specialitate:

- creșterea riscului de anxietate și depresie;
- scăderea performanțelor școlare;
- absenteism și abandon școlar;
- afectarea stimei de sine;
- risc crescut de comportamente autoagresive.

La nivel instituțional, bullying-ul afectează climatul educațional, relațiile profesor–elev și imaginea școlii în comunitate.

Modelele eficiente de prevenire sunt cele care implică întreaga comunitate educațională. Un exemplu relevant este Olweus Bullying Prevention Program, dezvoltat de Dan Olweus, care presupune:

- politici școlare clare anti-bullying;
- formarea cadrelor didactice;
- implicarea părinților;
- monitorizarea constantă a incidentelor;
- intervenții individuale cu agresorii și victimele.

Spre deosebire de o programă școlară care poate aborda doar fenomenul de bullying în

cadrul sălii de clasă și pentru o perioadă limitată de timp, programul OBPP abordează bullying-ul la nivel de școală, la nivel de clasă, individual și comunitar. S-a constatat că programul reduce fenomenele de bullying în rândul copiilor, îmbunătățește climatul social din sălile de clasă și reduce comportamentele antisociale conexe, cum ar fi vandalismul și absenteismul. Programul Olweus de prevenire a bullying-ului a fost implementat în peste o duzină de țări din întreaga lume și în mii de școli din Statele Unite.

Studiile au demonstrat reducerea semnificativă a incidentelor în școlile care au implementat acest program în mod fidel.

Educația socio-emoțională (SEL) contribuie la:

- dezvoltarea empatiei;
- autoreglarea emoțională;
- rezolvarea pașnică a conflictelor;
- responsabilitatea socială.

Integrarea acestor competențe în curriculum reduce probabilitatea apariției comportamentelor agresive.

Cadrele didactice trebuie să:

- identifice precoce semnele bullying-ului;
- intervină prompt și consecvent;
- evite etichetarea;
- creeze un climat de siguranță și încredere.

Formarea continuă a profesorilor în managementul conflictelor și comunicare nonviolentă este esențială.

Programul **KiVa**, dezvoltat în Finlanda, se concentrează pe rolul martorilor și pe schimbarea normelor de grup. Elementele cheie includ:

- lecții structurate despre bullying;
- jocuri și simulări;
- echipe specializate în școli pentru intervenții rapide;
- monitorizare prin chestionare anuale.

Rezultatele au indicat o reducere semnificativă a victimării și o îmbunătățire a climatului școlar.

UNESCO – inițiative globale

UNESCO promovează politici educaționale incluzive și ghiduri pentru prevenirea violenței în școli, subliniind importanța:

- cadrului legislativ clar;
- formării profesorilor;
- implicării comunității;
- colectării de date pentru politici bazate pe dovezi.

Pentru implementarea eficientă a unei școli fără bullying în România, se recomandă:

1. Elaborarea unei strategii instituționale integrate.
2. Introducerea educației socio-emoționale în curriculum.
3. Crearea unor mecanisme sigure și confidențiale de raportare.
4. Colaborarea cu psihologi școlari și consilieri.
5. Parteneriate cu ONG-uri specializate.
6. Monitorizare și evaluare periodică a intervențiilor.

Construirea unei școli fără bullying nu este un obiectiv utopic, ci un proces continuu care presupune voință instituțională, formare profesională și implicarea activă a tuturor actorilor educaționali. Modelele validate științific demonstrează că intervențiile sistemice și coerente pot reduce semnificativ fenomenul.

O școală sigură este fundamentul unei societăți sănătoase. Prevenirea bullying-ului nu este doar o responsabilitate educațională, ci o investiție strategică în viitorul comunității.

Bibliografie:

1. Olweus, D. (1993). *Bullying at school: What we know and what we can do*. Blackwell Publishing.
2. UNESCO. (2019). *Behind the numbers: Ending school violence and bullying*. UNESCO Publishing.
3. Ministerul Educației (2020). *Ordin nr. 4343/2020 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la prevenirea și combaterea violenței psihologice – bullying*.

STRATEGII DE INTERVENȚIE

PROFESOR : SAVU IULIA-DIANA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR 4 RM.VÂLCEA

Bullying-ul reprezintă una dintre cele mai grave provocări cu care se confruntă sistemul de educație contemporan. Acesta nu este doar un simplu conflict între copii, ci un fenomen complex de violență psihologică și fizică, repetat și caracterizat printr-un dezechilibru de putere. Într-o școală care aspiră să fie un mediu sigur, abordarea acestui fenomen necesită o strategie integrată, care să implice elevii, profesorii, părinții și comunitatea locală.

Definirea fenomenului este primul pas către combaterea lui. Bullying-ul se manifestă prin excludere socială, umilire, răspândirea de zvonuri false, agresiune verbală sau fizică și, tot mai frecvent în era digitală, prin cyberbullying. Impactul asupra victimei este devastator, ducând la scăderea stimei de sine, izolare, rezultate școlare slabe și, în cazuri extreme, la depresie severă. Totuși, nici agresorul nu este scutit de riscuri, acest comportament fiind adesea un semnal de alarmă pentru probleme emoționale nerezolvate.

Strategiile de intervenție eficiente trebuie să se bazeze pe prevenție și pe gestionarea imediată a incidentelor. O primă direcție este implementarea unui cod de conduită clar, cunoscut de toți membrii școlii. Atunci când regulile sunt transparente, elevii înțeleg care sunt limitele și care sunt consecințele încălcării lor. Mai mult, intervenția nu trebuie să fie una pur punitivă. Pedepsirea agresorului fără a-i oferi consiliere nu rezolvă cauza comportamentului. Un model de bună practică este „Metoda Reconcilierii”, unde accentul se pune pe repararea răului făcut și pe dezvoltarea empatiei, nu doar pe sancțiune.

Un rol crucial în transformarea școlii îl au „martorii”. În majoritatea cazurilor de bullying, există alți elevi care asistă la scenă. Dacă aceștia rămân tăcuți, agresorul se simte încurajat. Strategia „Să nu fim spectatori” încurajează elevii să raporteze incidentele și să ofere sprijin victimei. Prin transformarea majorității tăcute într-o forță activă de apărare a valorilor morale, puterea agresorului este neutralizată.

Modelele de bune practici la nivel internațional, precum Programul Olweus, au demonstrat că reducerea bullying-ului este posibilă prin monitorizarea atentă a spațiilor școlare (curtea școlii, holurile, toaletele) și prin organizarea de ore de dirigenție dedicate inteligenței emoționale. Elevii trebuie să învețe să își gestioneze furia și să comunice asertiv. De exemplu, jocurile de rol în care elevii schimbă perspectivele *agresor – victimă* pot ajuta la dezvoltarea unei înțelegeri profunde a suferinței celuilalt.

Relația dintre școală și familie este pilonul de susținere al oricărei strategii de succes. Părinții trebuie să fie parteneri, nu adversari ai școlii. Workshop-urile periodice în care părinții învață să recunoască semnele că propriul copil este victimă sau agresor sunt esențiale. Adesea, copiii nu vorbesc despre ceea ce li se întâmplă de teamă să nu fie judecați sau pentru că se simt rușinați. O comunicare deschisă între cele două medii de viață ale copilului asigură o plasă de siguranță eficientă.

În concluzie, drumul spre o școală fără bullying nu este unul scurt sau ușor. El necesită o schimbare de mentalitate: de la acceptarea violenței ca fiind „ceva normal în procesul de creștere”, la o politică de toleranță zero față de orice formă de umilire. O școală sigură este aceea în care fiecare elev, indiferent de diferențele sale, se simte valorizat și protejat. Investiția în programe de prevenție și în formarea cadrelor didactice reprezintă, de fapt, o investiție în sănătatea emoțională a generațiilor viitoare.

O strategie de intervenție eficientă începe cu recunoașterea semnelor. Victimele bullying-ului devin adesea retrase, notele lor scad brusc sau încep să evite anumite zone ale școlii. Pe de altă parte, agresorii folosesc forța fizică, porecele jignitoare sau excluderea socială pentru a domina. Prima etapă a oricărui plan de acțiune este „toleranța zero”. Acest concept nu înseamnă neapărat pedepse aspre, ci faptul că nicio formă de agresiune nu este ignorată de profesori sau de colegi.

Un model de bună practică recunoscut la nivel internațional este Programul de Prevenire Olweus. Acesta se bazează pe ideea că întreaga comunitate școlară trebuie să se schimbe, nu doar indivizii implicați. La nivelul clasei, se stabilesc reguli clare, cum ar fi: „Nu vom agresa alți elevi”, „Vom încerca să îi ajutăm pe elevii care sunt agresați” și „Vom include elevii care tind să fie lăsați singuri”. Atunci când aceste reguli sunt discutate deschis în timpul orelor de dirigiență, elevii înțeleg că au un rol activ în menținerea păcii.

Intervenția directă în cazul unui incident trebuie să fie calmă și fermă. Profesorul trebuie să separe imediat persoanele implicate și să asigure siguranța victimei. Este important ca discuția cu agresorul să nu aibă loc în fața publicului, pentru a nu-i oferi acestuia „scena” pe care o caută. În schimb, se pune accent pe empatie. Agresorul trebuie ajutat să înțeleagă impactul acțiunilor sale: dacă un elev primește o poreclă urâtă, el poate simți o durere emoțională comparabilă cu o lovitură fizică.

Un alt aspect esențial este rolul „martorilor”. În majoritatea cazurilor de bullying, există alți elevi care privesc. Dacă aceștia râd sau pur și simplu nu fac nimic, agresorul se simte încurajat. Modelele de bune practici încurajează transformarea martorilor pasivi în „apărători”. Elevii sunt învățați că a raporta un act de bullying nu înseamnă „a pârî”, ci a salva un coleg de la suferință. O metodă eficientă este crearea unui „Grup de sprijin pentru egali”, unde elevii mai mari sunt instruiți să îi ajute pe cei mai mici să se integreze.

Tehnologia a adus cu sine și fenomenul de cyberbullying. Intervenția aici este mai dificilă deoarece agresiunea se mută în spațiul virtual, la orice oră din zi și din noapte. Școlile trebuie să organizeze ateliere de siguranță online, explicând că mesajele de ură sau distribuirea fotografiilor fără acordul cuiva reprezintă forme grave de abuz. Elevii trebuie învățați să folosească funcțiile de „block” și „report” și să păstreze dovezi (capturi de ecran) ale agresiunii.

Consilierea școlară reprezintă pilonul central în gestionarea pe termen lung. Victima are nevoie de reconstruirea stimei de sine, în timp ce agresorul are nevoie de ajutor pentru a învăța modalități sănătoase de a comunica și de a-și gestiona furia. De multe ori, în spatele unui comportament agresiv se ascund propriile frustrări sau probleme de acasă.

În concluzie, o școală fără bullying este rezultatul unui efort colectiv. Nu este suficient să avem reguli scrise pe un perete; ele trebuie trăite în fiecare zi. Modelele de bune practici ne arată că prin comunicare, empatie și implicare, putem transforma școala dintr-un loc al fricii într-un spațiu al prieteniei și al respectului reciproc. Fiecare elev are dreptul să învețe într-un mediu în care să se simtă protejat și valorizat.

Bibliografie:

1. Olweus, D., *Bullying în școală: ce știm și ce putem face*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007.
2. Coloroso, B., *Agresorul, victima și spectatorul. Din grădiniță până în liceu - cum pot părinții și profesorii să întrerupă ciclul violenței*, Editura Trei, București, 2014.
3. Ministerul Educației, *Ghid de bune practici pentru prevenirea și combaterea fenomenului de bullying în mediul școlar*, București, 2020.
4. *Salvați Copiii România, Analiza fenomenului de bullying în școlile românești, Raport de cercetare*, 2016.
5. Rigby, K., *Bullying in Schools: And What to Do About It*, ACER Press, 2007.

Antrenarea aparatului fonoarticulator, baza impostării și emiterii corecte a sunetelor

Autor: Simionov Luiza-Coralia

Prof. logoped Grădinița Specială pentru Hipoacuzici Nr.65

Atunci când vorbirea nu este inteligibilă, iar latura fonetico-fonologică a limbajului, ce are drept unitate fonemul este afectată din cauze diverse (de natură organică, funcțională, neurologică, educațională) este necesară intervenția logopedică, care parcurge un traseu bine stabilit, în funcție de posibilitățile psihoindividuale ale copilului, vârstă, diagnostic, etc

În cadrul programului logopedic un rol important alături de educarea respirației, îl prezintă exercițiile de maleabilizare a aparatului fonoarticulator în vederea impostării corecte și cu ușurință a sunetelor deficitare, prin exerciții structurate ce vor fi abordate în continuare.

a. Exerciții pentru antrenarea mandibulei

Mandibula sau maxilarul inferior este singurul os nepereche, mobil, al craniului ce participă în procesul articulator, prin realizarea mișcărilor de apropiere și îndepărtare ale maxilarelor, de care depind toate sunetele din limba română.

În activitatea de antrenare a mandibulei, amintim exercițiile ce vizează următoarele deprinderi de mișcare:

1. mișcarea de închidere și deschidere a gurii, prin apropierea și depărtarea ritmică a maxilarelor;
2. mișcarea stânga-dreapta, alternativ a mandibulei;
3. mișcarea de alternare a mandibulei înainte-înapoi;
4. mișcarea de realizare a ocluziei, cunoscută popular ca „mușcătura” bucală.

Deoarece în executarea mișcărilor de antrenare a mandibulei sunt luate în considerare atât structura osoasă, cât și cea musculară, intervenția de masare activă sau pasivă a grupelor musculare reprezintă un exercițiu important. (Carolina Bodea Hațegan, Dorina Anca Talaș, Raluca Nicoleta Trifu, 2023)

b. Exerciții pentru antrenarea limbii

Limba este un organ musculos, acoperit de mucoasă, organ foarte mobil, situat în cavitatea bucală, care pe lângă funcțiile de percepție a gustului, a mestecatului și înghițirii alimentelor, mai are un rol esențial pentru om, fiind cel mai important organ în producerea sunetelor, în special a sunetelor consonantice, dar și a vocalelor, cu excepția fonemului „a”, unde limba are o poziție în stare de repaus.

Dintre exercițiile pentru antrearea limbii amintim:

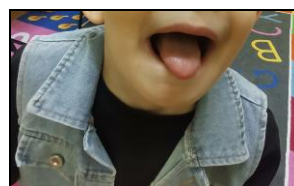
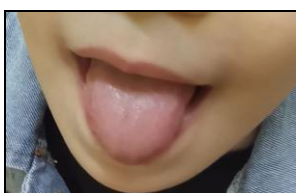
1. exerciții de ridicare a limbii în formă de săgeată, către incisivii superiori și coborâre ritmică către incisivii inferiori;
2. exerciții de scoatere ritmică a limbii din cavitatea bucală sub formă de săgeată, sau lopată, exerciții care se pretează pentru antrenarea aparatului fonoarticulator în vederea emiterii consoanelor apicodentale „t”, „d”, „ț”, „r”, „l”, „n”, „s”, „z”;

Pentru a fi mai atractive pentru copil, aceste exerciții se vor realiza sub formă de joc („Să vedem cum bea lapte pisicuța ? ”)

Se prezintă copilului modelul prin care se efectuează exercițiile cu limba, care iese și intră repede în cavitatea bucală, imitând băutul de lapte , sau cum își curăță pisicuța blănița.

După modelul terapeutului și a percepției imaginii, copilul va exersa și el în fața oglinzii logopedice.

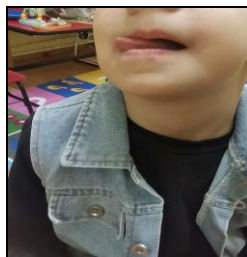
3. exerciții de ștergere a dinților, realizate prin plimbarea limbii pe deasupra dinților , pe fața externă, cât și pe dedesupt, pe fața internă a palatului dur;

Copilul este încurajat în executarea exercițiilor făcând apel și la diverse imagini atractive și amuzante.

4. exerciții de ghemuire a limbii în cavitatea bucală și prelungirea acesteia ritmic, exerciții necesare pentru antrenarea musculaturii linguale, în vederea emiterii consoanelor velare „c”, „g”;

5. exerciții de mișcări succesive ale limbii, de la dreapta la stânga (tic-tac-ul ceasului)

6. exerciții de vibrație a limbii prin mișcări succesive și repetate, prin care se realizează lipirea și dezlipirea vârfului limbii, pentru a putea emite sunetul apicodental „r”;

7. exerciții de antrenare a limbii pentru emiteria sunetului „r” ce va fi realizat cu marginile limbii adunate pe mijlocul acesteia, obținându-se un șanț prin care se poate scurge aerul expirat. Se vor face mișcări succesive de adunare și lățire a marginilor limbii („Uite ce poate face vulpea!”);

8. exercițiul prin care limba are aspect de ceșcuță sau căuș, realizat prin ridicarea vârfului limbii și ușor retras înspre partea mediană a cavității bucale. Acest exercițiu este indicat pentru antrenarea sunetelor palatale „č” și „ğ” și a celor apicodentale „ș” și „j”;

9. exerciții de pronunțare rapidă și repetată a silabei „la”, de tropăială a calului sau sforăitul acestuia.

c. Exerciții pentru antrenarea buzelor și obrazilor

În procesul de articulare a sunetelor sunt implicate atât buzele, cât și obrazii. Buzele participă la emiterea sunetelor vocalice, cât și a celor consonantice („o”, „u”, „p”, „m”, „v”, „b”, „f”, „s”, „z”, „j”, „ș”, „č”, „ğ”). Obrajii joacă un rol activ în controlul fluxului de aer, în modelarea cavității bucale și susținerea mișcărilor buzelor, pentru pronunție cât mai clară. Aceștia sunt cei care oferă suport muscular fonemelor „p”, „b”, „m”. De asemenea, mișcările obrazilor modifică rezonanța și poziția buzelor, având un rol important în vorbirea inteligibilă. Printre exercițiile de antrenare a buzelor și obrazilor amintim:

1. exerciții de sugere a obrazilor în interior, între dinți și strângerea buzelor, cu un aspect de „peștișor”;

2. exerciții de întindere a buzelor într-un zâmbet;
3. exerciții ritmice de ținutarea buzelor (ca la sunetul „u”);
4. exerciții de rotunjire a buzelor în formă circulară specifică fonemului „o”);
5. exerciții de întindere și rotunjire a buzelor executate alternativ;
6. exerciții succesive de retragere a buzelor prin care sunt descoperiți incisivii;
7. exerciții cu buzele, asemănătoare cu fluieratul, suflatul într-o lumânare, morișcă, balon, etc;
8. exerciții pentru buze, de aburire a oglinzilor;
9. exerciții de umflare simultană și alternativă a obrazilor, cu desumflarea lor prin lovire cu degetul;
10. exerciții de strângere cu presiune a buzelor, ca în cazul emiterii fonemului „m”;
11. exerciții cu mișcări relaxate de lipire a buzelor, ca pentru emiterea fonemelor „p” și „b”;
12. exerciții de vibrație a buzelor, imitând sunetul de motor, importante pentru emiterea fonemului „r”.

d. Exerciții pentru antrenarea vălului palatin

Vălul palatin mai este cunoscut ca palatul moale și reprezintă partea posterioară, mobilă, a palatului bucal, care separă cavitatea bucală de cea nazală. Pe lângă rolul pe care îl are în procesul de înghițire și respirație, vălul palatin are un rol important în reglarea direcției fluxului de aer, permițând articularea corectă a sunetelor orale și nazale. Atunci când vălul palatin se află în poziție ridicată blochează orificul buco-nazal și nu mai permite trecerea aerului prin cavitatea bucală, astfel că acest proces este esențial pentru producerea majorității sunetelor limbii române, fiind sunete orale, iar pentru producerea sunetelor nazale precum „m” și „n”, vălul palatin coboară și permite aerului să treacă prin fosele nazale. Antrenarea vălului palatin se poate antrena prin următoarele exerciții: exerciții de imitare a căscatului, de imitare a tusei, de imitare a deglutiției (înghițitului), exerciții de gargară, de cântat, exerciții de suflat în instrumente muzicale, exerciții de emisie a sunetului „a” prelungit și a sunetului „m”.

Toate aceste exerciții se realizează numai în faza inițială, înainte de articularea sunetelor, urmând ca în cazul impostării acestora să fie făcute exercițiile specifice, necesare emiterii sunetelor exersate.

În cazul malformațiilor de la nivelul organelor periferice ale aparatului fonoarticulator și coordonare musculară imprecisă la nivelul componentelor motorii, se impune și efectuarea unor masaj pe organele afectate.

BIBLIOGRAFIE

Bodea Hațegan, C., Talaș, D., Trifu, R. (2023). Logopedia. Abordări moderne în terapia limbajului- modele de evaluare și direcții de intervenție. Cluj-Napoca: Editura ASTTLR.

Bodea Hațegan, C. (2022). Tulburările de voce și vorbire. Evaluare și intervenție. Cluj-Napoca: Editura ASTTLR.

Hârdălău, L. (2013). Gimnastica fonoarticulatorie în imagini. Exerciții distractive de logopedie. București: Editura Primus.

Vrășmaș, E., Stănică, C. (1997). Terapia tulburărilor de limbaj. Intervenții logopedice. București: Editura Didactică și Pedagogică, R.A.

Program de prevenirea a bullyingului

Autor: Simionov Luiza-Coralia

Prof. logoped Grădinița Specială pentru Hipoacuzici Nr.65

FORMA DE BULLYING	OBIECTIVUL	MĂSURI/ ACTIVITĂȚI	RESPONSABILI ȘI INSTITUȚII CU CARE SE COLABOREAZĂ	TERMENE DE REALIZARE	INDICATORI DE EVALUARE
I. Violență de origine externă provocată în mediul școlar (de persoane străine mediului instituțional	1.Asigurarea securității preșcolarilor prin prevenirea și combaterea comportamentelor neadecvate, de către persoanele venite din exterior.	<p>1.1Introducerea în cadrul Regulamentului Intern al Unității de Învățământ Preșcolar a unor reglementări cu privire la accesul persoanelor străine în incinta și în interiorul grădiniței.</p> <p>1.2Asigurarea eficiență a pazei și securității în grădiniță, prin prezența unei persoane încadrată în sistem de pază 24 ore din 24, prin folosirea sistemului de acces cu cartele și prin existența camerelor video activate pe durata derulării programului instructiv - educativ.</p> <p>2.1Întâlnirea preșcolarilor cu cadrele didactice, cu membrii</p>	<p>Consiliul de Administrație al unității școlare în colaborare cu instituțiile abilitate , poliția,firmă de pază și protecție, alte organisme abilitate.</p>	Permanent	Diminuarea numărului de incidente de acest tip.

	<p>2. Conștientizarea fenomenului de bullying și a responsabilității</p> <p>Factorilor implicați în gestionarea acestor fenomene.</p>	<p>grupului de acțiune anti-violență, cu reprezentanți ai poliției.</p> <p>2.2 Distribuirea de materiale informaționale pe problematica semnalată.</p> <p>2.3 Organizarea de întâlniri cu părinții și invitați din cadrul ONG-urilor.</p>	<p>Grupul de acțiune anti-violență, diriginți, cadre didactice, părinți, reprezentanți poliție, DGASPC.</p>	<p>Permanent</p>	<p>Numărul de întâlniri cu grupul anti-violență, cu reprezentanți ai Poliției, DGASPC-ului.</p> <p>Materiale informative elaborate și distribuite.</p>
<p>II. Violență provocată de factorii interni din grădiniță (folosirea la curățenie a unor substanțe nocive, periculoase pentru copii cu</p>	<p>1. Campanii de informare în rândul preșcolarilor, la nivel de grupe, a educatorilor, profesorilor, a personalului didactic</p>	<p>1.1 Prezentarea preșcolarilor cu ajutorul imaginilor a diferitelor modele comportamentale dezirabile și a regulilor antibullying .</p> <p>1.2 Programe antibullying și dezvoltare personală</p>	<p>Diriginții, cadrele didactice/Conducere grădiniță/Comisia pentru prevenirea și combaterea violenței.</p>	<p>La începutul anului școlar/ pe parcurs/ ori de câte ori este nevoie.</p>	<p>Raportul investigației, măsuri propuse</p>

<p>alergii severe, persoanele din incinta unității, precum și colegii preșcolari.</p>	<p>auxiliar/neauxiliar și al părinților.</p>	<p>pentru cadrele didactice, în vederea asigurării psihoeducației acestora cu privire la fenomenul violenței și al bullying-ului , precum și cu privire la modalități de intervenție. Aplicarea unor chestionare specifice în vederea autoreglării interne.</p> <p>1.3 Responsabilizarea personalului auxiliar/neauxiliar cu privire la fenomenul de bullying și formularea unui cod de conduită optim pentru combaterea acestor acte.</p> <p>1.4 Informarea părinților asupra comportamentului indezirabil al copilului lor și oferirea unui model pozitiv de comportament dezirabil.</p> <p>2.1 Training pentru cadrele didactice în vederea recunoașterii semnelor de bullying și intervenția eficientă.</p> <p>2.2 Sesiuni cu părinții pentru a-i ajuta să identifice dacă copilul lor este victimă sau agresor și cum să abordeze problema.</p>			<p>pentru realizarea unui climat educațional sănătos.</p>
---	--	--	--	--	---

	<p>2. Conștientizarea fenomenului de bullying și violență.</p> <p>3. Prevenirea bullying-ului și violenței.</p>	<p>3.1 Crearea unui sistem de raportare și feedback la nivelul unității, prin care cadrele didactice, personalul grădiniței, precum și părinții pot raporta incidentele de bullying (crearea unei cutii anonime de sesizări în care să fie raportate situații de bullying existente în grădiniță)</p> <p>3.2 Observația directă în mediul grădiniței prin supravegherea atentă a zonelor de risc (curtea grădiniței, coridoare, cantină, dormitor, alte spații)</p> <p>4.1 Intervenție în situațiile de violență și bullying create în grădiniță.</p>	<p>Diriginții, cadrele didactice.</p> <p>Comisia pentru prevenirea și combaterea violenței,</p> <p>specialiști cu competențe.</p> <p>Grupul de acțiune antiviolență.</p> <p>Cadrele didactice/Conducerea grădiniței /</p> <p>Diriginții/Părinții</p> <p>Serviciul de pază</p>	<p>Conform planificării tematice anuale și modulare.</p> <p>În momentul apariției situațiilor de bullying.</p>	<p>Nr de teme realizate la nivelul unității școlare</p> <p>(minim 2 teme anual la nivelul fiecărei grupe și nr. de raportări a cazurilor de incidență conflictuală.</p> <p>Analiza situațiilor de bullying .</p> <p>Raportarea numărului de situații bullying prin intermediul cutiei de sesizări anonime .</p>
--	---	---	---	--	---

	<p>4. Combaterea violenței</p>	<p>4.2 Dezvoltarea gândirii pozitive prin care crește încrederea în sine , reducând impactul bullying-ului și promovând un mediu pozitiv.</p> <p>4.3 Tehnica jocului de rol, modalitate importantă de combatere a violenței, ce transpune preșcolarul prin jocurile abordate să exerseze comunicarea asertivă, empatia, să înțeleagă și să cunoască regulile jocului.</p> <p>5.1 Monitorizarea activităților de prevenire și de combatere a fenomenului de violență cuprins în plan.</p> <p>5.2 Monitorizarea activă a comportamentelor preșcolarilor .</p> <p>5.3 Îmbunătățirea continuă a politicilor în funcție de date și feedback-ul primit.</p>	<p>Personalul grădiniței</p> <p>Grupul de acțiune antiviolență.</p> <p>Cadrele didactice</p> <p>Conducerea grădiniței</p> <p>Diriginții/Părinții</p> <p>Serviciul de pază</p> <p>Personalul grădiniței</p> <p>Poliția /DGASPC-ul</p> <p>ONG-uri/Serviciul public de asistență socială/</p>	<p>Conform cazurilor identificate sau semnalate.</p> <p>Permanent</p>	<p>Număr de acțiuni întreprinse/Fișe de consemnare.</p> <p>Nr de acțiuni întreprinse</p> <p>Nr de preșcolari participanți.</p> <p>Ameliorarea comportamentului</p>
--	--------------------------------	---	--	---	--

	5.Monitorizare și evaluare		Direcția de asistență socială. Diriginții Cadrele didactice Conducerea școlii/ Grupul de acțiune antiviolență.	Anual	preșcolărilor consiliați. Raport anual.
--	----------------------------	--	--	-------	--

Secvență de lecție – Despre bullying

Stan Iuliana Georgeta

Liceul „Horea, Cloșca și Crișan” Abrud

Bullying-ul verbal, prin porecle, râsete răutăcioase sau umiliri repetate, poate transforma orele de curs într-o experiență dureroasă pentru copii încă de la vârste mici, afectându-le încrederea în sine și dorința de a participa la activități școlare. Prevenirea acestui fenomen necesită intervenții timpurii, simple și adaptate vârstei, care să dezvolte empatia, să învețe copiii să recunoască comportamentele agresive și să practice modalități pozitive de reacție și sprijin reciproc.

Un exemplu concret de bună practică, testat și adaptat pentru clasa a II-a, demonstrează cum activități interactive – precum jocuri de rol, vizionarea unui videoclip scurt și jocuri interactive – pot transforma rapid atmosfera clasei într-una bazată pe respect, prietenie și siguranță emoțională.

Obiectivele lecției:

- să recunoască formele de bullying verbal (cum ar fi umilirea sau hărțuirea);
- să dea un exemplu corect de bullying verbal și să spună cum se simte victima (trist, jenat, singur);
- să indice un adult de încredere (profesor, părinte, diriginte);
- să practice regula simplă de intervenție: „Spune unui adult de încredere”;
- să dezvolte empatie față de victime și curaj pentru a interveni sau a cere ajutor.
- să promoveze reguli de clasă bazate pe respect și prietenie, reducând riscul de bullying.

Materiale necesare

- Videoclipul „Despre violență” (disponibil pe YouTube: https://www.youtube.com/watch?v=gJysJu_Zs7E) – un material animat și simplu, care explică reguli de protecție împotriva bullying-ului prin scenarii accesibile copiilor.

- Videoproiector/table interactivă pentru vizionarea videoclipului;
- 2 jocuri create pe platforma Wordwall;
- Bețe cu emoticoane (fețe fericite, triste, furioase).

1. Introducere (10 minute)

Lecția începe cu o discuție în cerc: „Ce înseamnă să fii un bun prieten în clasă? Ați văzut vreodată pe cineva trist din cauza cuvintelor altcuiva?”. Se va oferi explicația pentru bullyingul verbal: „Bullying-ul înseamnă să faci pe cineva să se simtă rău intenționat, cum ar fi să râzi de greșelile lui.”

2. Captarea atenției (10 minute)

Se va viziona un scurt video despre violență pe înțelesul copiilor. Se vor adresa întrebări de tipul: „Câte tipuri de bullying ai observat?”, „Ce faci dacă vezi sau ți se întâmplă ție ceva rău?”, „Cum să fim copii buni și să oprim violența?”, „Cum poți fi un prieten bun azi?”.

3. Desfășurarea lecției (15-20 minute)

Se organizează un joc de rol numit „Prietenii ajută la matematică”. Scopul acestuia este de a sublinia importanța grupului extern de martori care participă fie voluntar, fie involuntar la acțiunile de hărțuire și de a conștientiza rolul martorilor în combaterea și/sau prevenirea acțiunilor de acest tip. Aceștia vor pune în scenă o secvență ce implică acțiuni de tip bullying întâlnite în școală.

Cadrul didactic alege voluntari din cadrul grupului pentru acest joc de rol. Fiecare voluntar va primi un rol, fie de victimă a fenomenului bullying, fie de agresor, iar restul participanților vor juca rolul de martori.

Personaje:

- Andrei (elev timid, pasionat de învățare) greșește un exercițiu de matematică în fața clasei.
- Maria (bully verbal) începe să-l hărțuiască: „Ești prost, nu știi nimic!” Andrei se simte umilit și jenat.
- Rareș (prieten devotat) observă și intervine, spunând: „Nu e frumos să râzi de alții. Hai să-l ajutăm pe Andrei!”
- Sofia (profesor sau martor) mediază, încurajând discuții pozitive.

Profesorul descrie rolurile simplu și demonstrează un exemplu scurt. Grupurile joacă scena de două ori – o dată fără intervenție (pentru a arăta impactul negativ), apoi cu intervenție (aplicând reguli din videoclip, cum ar fi „Spune unui adult” sau „Ajută-ți prietenul”). La sfârșit, participanții sunt încurajați să discute despre cum s-au simțit în rolurile lor și cum ar proceda ei pentru a nu se ajunge la un astfel de conflict. Vor fi încurajați să propună cel puțin două reguli pentru clasă bazate pe respect și prietenie, reducând riscul de bullying.

4. Evaluarea performanțelor (5 minute)

Se va face prin două jocuri legate de tema bullying de pe platforma Wordwall. Primul joc presupune identificarea unor situații de bullying prin asocierea de perechi, iar în cel de-al doilea joc elevii trebuie să răspundă cu adevărat sau fals la niște propoziții despre bullying.

5. Fixarea cunoștințelor (5 minute)

Se va sublinia importanța empatiei, respectului și comunicării în relațiile interpersonale. Cum te simți după lecție? Elevii vor ridica emoticonul care indică starea lor la finalul lecției.

Bibliografie:

- Asociația HoltIS și Unicef România, Lecție națională „Prevenirea bullying-ului în mediul școlar”

Webografie:

1. https://www.youtube.com/watch?v=gJysJu_Zs7E
2. <https://wordwall.net/ro/resource/29237396/bullying>
3. <https://wordwall.net/ro/resource/62133596/bullying>

Fișă activitate „ Copacul Bunătății”

Profesor Săvoiu Radu-Florin

Școala Gimnazială Răzvad, jud.Dâmbovița

DATA: 26.01.2026

DENUMIRE EVENIMENT : „COPACUL BUNATĂȚII”

TIPUL EVENIMENTULUI: activitate extracurriculară -Ziua Internațională a Nonviolenței în Școli

LOCUL DE DESFĂȘURARE:Școala Gimnazială Valea Voievozilor

NUMĂR PARTICIPANȚI: 17

GRUPUL ȚINTĂ: elevii clasei a V-a

SCURTĂ DESCRIERE A ACTIVITĂȚII: **Copacul Bunătății** este o activitate educativă prin care copiii sunt încurajați să recunoască și să practice faptele bune. Pe un copac desenat sau realizat din materiale creative, participanții adaugă mere sau inimioare pe care sunt scrise gesturi de bunătate (ajutor, respect, prietenie, empatie). Activitatea dezvoltă valori morale, spiritul de cooperare și comportamente pozitive într-un mod ludic și accesibil.

SCOPUL: Dezvoltarea comportamentelor sociale și a valorilor morale (bunătate, empatie, respect, cooperare), prin conștientizarea importanței faptelor bune în relațiile cu cei din jur.

Obiective ale activității

La finalul activității, copiii vor fi capabili:

- să recunoască și să numească fapte de bunătate din viața de zi cu zi;
- să exprime emoții și sentimente pozitive față de ceilalți;
- să manifeste comportamente de ajutorare, respect și empatie;
- să colaboreze cu colegii în realizarea unei activități comune;

- să înțeleagă efectele pozitive ale faptelor bune asupra grupului;

MOMENTELE DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚII:

1. Discuție introductivă

Dirigintele discută cu elevii despre ce înseamnă bunătatea:

- fapte bune
- vorbe frumoase
- ajutor oferit fără a aștepta ceva în schimb

2. Realizarea Copacului Bunătății

- Copacul se afișează într-un loc vizibil din clasă.
- Fiecare elev primește câteva inimi de hârtie.

3. Completarea inimilor

Elevii scriu pe inimi:

- o faptă bună pe care au făcut-o
- o faptă bună pe care au observat-o la un coleg
- un mesaj pozitiv sau o încurajare

4. Afișarea inimilor

Inimile sunt lipite pe copac, care va „crește” pe parcursul săptămânilor.

5. Oglinda bunătății

Fiecare copil spune un lucru bun despre colegul din dreapta.